

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**Vergelijkende studie Prijsniveau
Telecomproducten in België, Nederland, Frankrijk,
Duitsland en het Verenigd Koninkrijk [Tarieven van
augustus 2013]**

op vraag van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte, Minister van Economie,
Consumenten en Noordzee.

*****DISCLAIMER: Deze studie over de telecomproducten biedt een globaal overzicht van de prijzen in verschillende landen volgens vooraf opgestelde profielen. Wegens methodologische assumpties is deze studie niet geschikt om tarieven van operatoren onderling met elkaar te vergelijken binnen eenzelfde land.*****

INHOUDSOPGAVE

1	EXECUTIVE SUMMARY	6
2	DOELSTELLING EN BASISMETHODOLOGIE	9
3	METHODOLOGIE	13
3.1	Mobiele telefonie post paid	15
	<i>Kostenrekening mobiele telefonie post paid</i>	15
	<i>Toelichting bij de profielen mobiele telefonie post paid</i>	16
	<i>Keuze van operatoren mobiele telefonie (post paid)</i>	19
3.2	Mobiele telefonie pre-paid.....	20
	<i>Kostenrekening mobiele telefonie pre-paid</i>	20
	<i>Toelichting bij de profielen mobiele telefonie pre-paid</i>	21
	<i>Keuze van operatoren mobiele telefonie (pre-paid)</i>	23
3.3	Vaste telefonie	24
	<i>Kostenrekening vaste telefonie</i>	24
	<i>Toelichting bij de profielen vaste telefonie</i>	25
	<i>Keuze van operatoren vaste telefonie</i>	27
3.4	Breedbandinternet.....	28
	<i>Kostenrekening breedbandinternet</i>	28
	<i>Toelichting bij de productcategorieën breedbandinternet</i>	28
	<i>Keuze van de operatoren breedbandinternet</i>	30
3.5	Mobiel internet.....	31
	<i>Kostenrekening mobiel internet</i>	31
	<i>Toelichting bij de productcategorieën mobiel internet</i>	32
	<i>Keuze van de operatoren mobiel internet</i>	32
3.6	Multiple-play	34
	<i>Kostenrekening multiple-play</i>	34
	<i>Keuze van operatoren multiple-play</i>	35
	Dual-play (breedband met vaste telefonie).....	35
	Dual-play (breedband met televisie).....	36
	Triple-play (breedband met breedband, televisie en vaste telefonie).....	37
	Quadruple-play (breedband met televisie, vaste en mobiele telefonie).....	38
3.7	Algemene aandachtspunten en beperkingen	39
3.8	Structuur van de volgende hoofdstukken.....	41
4	MOBIELE TELEFONIE (POST PAID)	42
4.1	Profiel 1: Weinig bellen (zonder data).....	42
4.2	Profiel 2: Gemiddeld bellen (zonder data)	44
4.3	Profiel 3: Weinig bellen (met veel data)	46
4.4	Profiel 4: Gemiddeld bellen (met data)	48
4.5	Profiel 5: Gemiddeld bellen, dal (met data)	50

4.6	Profiel 6: Veel bellen (met veel data).....	52
4.7	Samenvatting van de resultaten voor mobiele telefonie post paid.....	54
5	MOBIELE TELEFONIE (PRE-PAID)	56
5.1	Profiel 1: Weinig bellen (zonder data).....	56
5.2	Profiel 2: Veel bellen (zonder data).....	58
5.3	Profiel 3: Gemiddeld bellen (met data)	60
5.4	Profiel 4: Weinig bellen (met veel data)	61
5.5	Samenvatting van de resultaten voor mobiele telefonie pre-paid	62
6	VASTE TELEFONIE.....	63
6.1	Profiel 1: Laag verbruik.....	63
6.2	Profiel 2: Medium verbruik (daluren en weekend).....	65
6.3	Profiel 3: Medium verbruik (piekuren)	67
6.4	Profiel 4: Intensief verbruik (daluren en weekend).....	69
6.5	Profiel 5: Intensief gebruik (piekuren).....	71
6.6	Samenvatting van de resultaten voor vaste telefonie	73
7	BREEDBANDINTERNET	74
7.1	Categorie 1: Lage snelheid	74
7.2	Categorie 2: Medium snelheid, medium volume.....	75
7.3	Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume	75
7.4	Categorie 4: Hoge snelheid	77
7.5	Samenvatting van de resultaten voor breedbandinternet.....	79
8	MOBIEL INTERNET (VOOR TABLETGEBRUIKERS)	81
8.1	Categorie 1: Laag verbruik.....	81
8.2	Categorie 2: Medium verbruik, medium volume	83
8.3	Categorie 3: Medium verbruik, hoog volume	85
8.4	Categorie 4: Intensief verbruik.....	87
8.5	Samenvatting van de resultaten voor mobiel internet.....	89
9	DUAL-PLAY (BREEDBAND + TV).....	90
9.1	Categorie 1: Lage snelheid	90
9.2	Categorie 2: Medium snelheid, medium volume.....	91
9.3	Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume	91
9.4	Categorie 4: Hoge snelheid	93
9.5	Samenvatting van de resultaten voor dual-play (Breedband en televisie).....	95
10	DUAL-PLAY (BREEDBAND + VASTE TELEFONIE)	96

10.1	Categorie 1: Lage snelheid	96
10.2	Categorie 2: Medium snelheid, medium volume.....	97
10.3	Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume	97
10.4	Categorie 4: Hoge snelheid	100
10.5	Samenvatting van de resultaten voor dual-play (Breedband en vaste telefonie).....	101
11	TRIPLE-PLAY (BREEDBAND + TV + VASTE TELEFONIE)	102
11.1	Categorie 1: Lage snelheid	102
11.2	Categorie 2: Medium snelheid, medium volume.....	103
11.3	Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume.....	103
11.4	Categorie 4: Hoge snelheid	106
11.5	Samenvatting van de resultaten voor triple-play (Breedband, TV en vaste telefonie).....	108
12	QUADRUPLE-PLAY (BREEDBAND + TV + VASTE TELEFONIE + MOBIELE TELEFONIE)	110
13	KWALITATIEVE ELEMENTEN: TOPICS EN TRENDS	111
13.1	Topic 1: Breedbandinternet (dekking en penetratie)	111
13.2	Topic 2: Werkelijke versus geafficheerde downloadsnelheid	114
13.3	Topic 3: Internetsnelheid en toepassingen.....	117
13.4	Topic 4: Mobiel breedband (dekking en penetratie).....	118
13.5	Topic 5: Mobiel internet (datagebruik).....	120
13.6	Topic 6: Bundelpenetratie.....	122
13.7	Topic 7: Veranderen van operator en vergelijken van tariefplannen.....	124
13.8	Samenvatting van de kwalitatieve elementen.....	127
BIJLAGE A	LITERATUURSTUDIE	129
A.1	Doelstelling.....	129
A.2	Overzicht van de prijzen op basis van verschillende studies	130
A.2.1	<i>Mobiele telefonie</i>	<i>130</i>
A.2.2	<i>Mobiel internet voor tabletgebruikers.....</i>	<i>132</i>
A.2.3	<i>Breedbandinternet en bundels</i>	<i>133</i>
	Breedbandinternet (stand alone).....	133
	Dual-play (Breedbandinternet + digitale televisie).....	135
	Triple-play (Breedbandinternet + digitale televisie + vaste telefonie).....	136
BIJLAGE B	AFKORTINGEN.....	137
BIJLAGE C	GLOSSARIUM	138
BIJLAGE D	BRONNEN	140

1 EXECUTIVE SUMMARY

Methodologische sleutelementen van de studie:

- In totaal werden 591 tariefplannen uit vijf landen (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) geanalyseerd. Enkel de prijzen die vermeld staan op de website en/of de online prijzenbrochure van de operator werden in acht genomen.
- De methodologie die gehanteerd wordt in de studie is gebaseerd op die van de OESO. Prijzen van telecomproducten worden op een uniforme manier vergeleken op basis van gebruiksprofielen of productcategorieën.
- Gebruiksprofielen houden rekening met het gedrag van Belgische gebruikers en zijn opgesteld na een bevraging van de grootste Belgische operatoren. Ze zijn daarom niet noodzakelijk afgestemd op het gemiddeld gebruik van telecomproducten in de buurlanden. Productcategorieën daartegen delen tariefplannen in op basis van objectieve (technische) parameters.
- Per land werden minstens drie operatoren geselecteerd om een representatief beeld te schetsen van de tariefplannen op de betreffende markt. Het gezamenlijke marktaandeel van deze operatoren bedraagt minstens 85%.
- De tarieven werden opgezocht tussen 6/8/2013 en 30/8/2013: deze studie is dus een momentopname van de telecomprijzen. De telecommarkt is dynamisch en de kans is bijgevolg groot dat de prijzen en/of de structuur van bepaalde tariefplannen ondertussen gewijzigd zijn.
- De studie bespreekt enkel residentieel gebruik (voor consumenten) en laat de zakelijke markt buiten beschouwing.
- De prijzen zijn uitgedrukt in euro en inclusief BTW, gecorrigeerd in functie van de koopkrachtpariteit. België is hierbij als standaard genomen.
- Eenmalige installatiekosten en in de tijd beperkte promoties, zijn niet in rekening genomen.
- Per operator is het goedkoopste tariefplan voor elk profiel geselecteerd voor de prijsvergelijkingsoefening. Er wordt uitgegaan van de hypothese van de 'rationele consument' die zelf prijzen zal vergelijken en een tariefplan selecteert dat het beste aansluit bij zijn noden.

Belangrijke beperkingen die inherent zijn aan een louter kwantitatieve vergelijking van telecomproducten:

- In de buurlanden van België bedraagt de minimale contractduur typisch één of twee jaar, terwijl in België de maximale effectieve contractduur niet langer is dan zes maanden. Dit verschil in looptijd heeft doorgaans een invloed op het waargenomen gemiddelde prijsniveau, waardoor België wellicht benadeeld wordt in deze vergelijking.
- De resultaten uit de prijsvergelijkingstudie zijn erg afhankelijk van de gebruiksprofielen.
- Kwalitatieve aspecten (toegang tot *hotspots* en Wi-fi, gratis gebruik van online muziekdiensten, televisie kijken op meerdere toestellen, enz.) worden niet in rekening genomen. Bepaalde kwalitatieve elementen worden wel toegelicht in hoofdstuk 13.
- Indien uit de prijsvergelijking blijkt dat een bepaald product A voordeliger is in prijs dan een ander product B, wil dit niet automatisch zeggen dat product B nadeliger is voor de klant omdat hij nut kan halen uit kwalitatieve aspecten van product B die niet zijn opgenomen in de prijsvergelijking.

Samenvatting van de resultaten per segment

MOBIELE TELEFONIE POST PAID¹

België rangschikt zich gemiddeld genomen als derde. In het algemeen zou een consument iets minder betalen in Frankrijk of het Verenigd Koninkrijk voor zijn mobiel telefoniegebruik. Het verschil met deze landen is echter niet groot. Nederland en Duitsland zijn meteen een stuk duurder.

MOBIELE TELEFONIE PRE-PAID²

België rangschikt zich, afwisselend met Duitsland, tweede (afhankelijk van het gebruikersprofiel). Het Verenigd Koninkrijk is gemiddeld genomen goedkoper. Een Belgische consument zou meer betalen in Frankrijk en Nederland.

VASTE TELEFONIE³

België neemt een gunstige positie in binnen de groep van onderzochte landen. België heeft de laagste gewogen gemiddelde prijs voor drie van de vijf profielen (profielen 2, 4 en 5). In profiel 1 en 3 is Frankrijk het goedkoopste. Een Belgische consument zou in alle gebruikersprofielen meer betalen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Duitsland is soms goedkoper, soms duurder.

BREEDBANDINTERNET⁴

De onderzochte Belgische operatoren in deze prijzenstudie bieden enkel breedband aan met een snelheid van minimum 30 Mbps. In de categorieën 2 en 3 vinden we de Belgische tariefplannen terug aan beide kanten van het prijzenfirmament: de prijzen worden gedifferentieerd op basis van de toegestane downloadlimiet binnen een tariefplan. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België een minder gunstige derde positie binnen de groep van vier landen waar deze breedband categorie wordt aangeboden.

MOBIEL INTERNET (VOOR TABLETGEBRUIKERS)

België scoort ten opzichte van de buurlanden vrij goed voor de tariefplannen met laag tot medium verbruik. Het prijsniveau in België is – gemiddeld genomen - vergelijkbaar met

¹ De overgrote meerderheid van de mobiele bellers heeft een 'standalone' mobiel contract, dat wil zeggen dat slechts een zeer kleine minderheid zijn mobiel contract samen met andere telecomdiensten afsluit (in een bundel).

² 48% van de mobiele bellers gebruikt een pre-paidkaart. Deze groep gebruikers belt gemiddeld minder dan mensen met een post paid-abonnement: slechts 14% van alle uitgaande belminuten worden gevoerd onder een pre-paid tariefplan.

³ Van alle huishoudens met een vast telefonieabonnement, neemt 68% dit af in een bundel. De overige 32% neemt vaste telefonie af als 'stand alone' product. De vergelijkingsoefening waarbij vaste telefonie voorkomt in een bundel is dus meer representatief.

⁴ Van alle huishoudens met een breedbandabonnement, neemt 78% dit af in een bundel. Slechts 22% van de huishoudens met een breedbandabonnement neemt dit af als een 'stand alone' product, waardoor de vergelijkingsoefening voor dit segment minder representatief is voor de hele bevolking.

Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In de categorie voor intensief verbruik scoort België slechter: enkel in Nederland moet een Belgische consument meer betalen.

DUAL-PLAY (BREEDBAND EN TELEVISIE)⁵

De onderzochte Belgische operatoren bieden dual-play (breedband en televisie) aan met een breedband snelheid van minimum 30 Mbps. Deze dual-play combinatie wordt enkel nog door Nederlandse operatoren aangeboden in de categorieën 2 en 3. Het Belgische aanbod is – gemiddeld genomen - duidelijk competitiever binnen deze vergelijkings-oefening. Voor dual-play met een uiterst snelle breedband component (downloadsnelheid van minstens 100 Mbps) was er slechts één Belgische waarneming, die enkel vergeleken kan worden met Nederlandse tariefplannen, die allen goedkoper zijn.

DUAL-PLAY (BREEDBAND EN VASTE TELEFONIE)⁶

De onderzochte Belgische operatoren bieden enkel dual-play (breedband en vaste telefonie) aan met een breedband downloadsnelheid van 30 Mbps tot 100 Mbps. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België (met een brede prijsvork) een relatief gunstige tweede positie binnen de groep van vier landen waar deze dual-play combinatie wordt aangeboden in de categorieën 2 en 3, op de voet gevolgd door Duitsland en Nederland. Het mediaangemiddelde is lager in het Verenigd Koninkrijk, hoewel in België het goedkoopste tariefplan werd waargenomen binnen deze vergelijkingsoefening.

TRIPLE-PLAY⁷

De onderzochte Belgische operatoren bieden enkel triple-play aan met een breedband snelheid van minimum 30 Mbps. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België een minder gunstige derde positie binnen de groep van vier landen waar triple-play voor categorieën 2 en 3 wordt aangeboden. Er zijn geen Belgische tariefplannen terug te vinden in de uiterste onderzijde van het prijsbereik. Het Verenigd Koninkrijk is sterk vertegenwoordigd in deze categorieën met over het algemeen prijsgunstige tariefplannen. De situatie in Nederland is vergelijkbaar met die in België, met een iets smaller prijsbereik. Duitsland scoort goed, maar is slechts met één tariefplan vertegenwoordigd.

⁵ Ongeveer 21% van de huishoudens in België neemt een dual-play af. De combinatie breedband + televisie komt het meeste voor (52% van alle dual-plays).

⁶ Ongeveer 21% van de huishoudens in België neemt een dual-play af. De combinatie breedband + vaste telefonie komt het tweede meeste voor (30% van alle dual-plays).

⁷ Een klassieke triple-play (vaste telefonie + breedband + televisie) is de meest afgenomen bundel (ongeveer 33% van alle huishoudens neemt een triple-play af).

2 DOELSTELLING EN BASISMETHODOLOGIE

1. Het doel van deze studie is na te gaan in welke mate het prijsniveau van telecomproducten op de Belgische markt zich verhoudt tot het prijsniveau van gelijkaardige producten in de ons omringende landen. Het BIPT heeft deze studie in 2012 aangevat op vraag van Mijnheer de vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte. Een eerste editie (met data van augustus 2012) werd gepubliceerd in het voorjaar van 2013. Dit document is de tweede editie, met data van augustus 2013.
2. Het BIPT heeft onderzoek gedaan naar het prijsniveau van telecomproducten in een set van vijf landen (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk). In het totaal werden 591 tariefplannen vergeleken voor residentiële gebruikers in de vijf hierboven vernoemde landen, waarvan
 - 272 voor mobiele telefonie
 - 48 voor vaste telefonie
 - 56 voor mobiel internet
 - 30 voor breedbandinternet
 - 80 voor dual-playaanbiedingen
 - 60 voor triple-playaanbiedingen
 - 45 voor quadruple-playaanbiedingen.
3. De gehanteerde methodologie in deze studie is gebaseerd op de methodologie die de OESO gebruikt voor prijsvergelijkingen van telecomproducten. In het kort geeft de OESO de volgende richtlijnen voor het maken van prijsvergelijkingen:
 - offertes worden met elkaar vergeleken aan de hand van vooraf opgestelde gebruikersprofielen;
 - enkel offertes waarvan de prijzen duidelijk vermeld staan op de website van de operator, worden in rekening genomen voor de vergelijkingsoefening;
 - internetaanbiedingen die slechts een beperkt aantal websites of enkel e-mail toelaten, worden niet mee in rekening genomen;
 - indien meerdere offertes van toepassing zijn binnen eenzelfde profiel, wordt de goedkoopste aanbieding gekozen voor de vergelijking;
 - minstens de twee grootste operatoren (op basis van marktaandeel) worden opgenomen in de studie. Indien het gezamenlijke marktaandeel van de twee operatoren kleiner is dan 80 procent, worden meerdere operatoren opgenomen;
 - de totale kost van een tariefplan is een optelsom van de maandelijks terugkerende kost en de huur voor de lijn of kabel (indien van toepassing). Eenmalige kosten voor eindapparatuur (bvb. het aankopen van een modem) worden afgeschreven op een periode van 3 jaar.
4. Hoofdstuk 3 beschrijft de methodologie in meer detail. In het algemeen werd deze vergelijkingsoefening op de zelfde manier opgesteld als vorig jaar.

Gebruikersprofielen en productcategorieën

5. Om de complexe prijsstructuur van de verschillende tariefplannen te kunnen vergelijken, werden gebruikersprofielen ofwel productcategorieën opgesteld. Een gebruikersprofiel is een beschrijving van het belgedrag van een bepaalde gebruiker en heeft als doel te bepalen (op basis van enkele objectieve parameters) wat die gebruiker periodiek uitgeeft en welk tariefplan het voordeligst is, en dat voor elke operator. Een productcategorie is een opsomming van minimumvereisten waaraan een tariefplan moet voldoen en heeft als doel de tariefplannen in groepen onder te kunnen verdelen. De uitkomst van deze vergelijkingsoefening hangt bijgevolg nauw samen met de keuze van de gebruikersprofielen en productcategorieën. In de volgende hoofdstukken wordt een onderscheid gemaakt tussen gebruikersprofielen en productcategorieën. Dat onderscheid heeft ook een invloed op de gegeven statistieken zoals blijkt uit onderstaande tabel:

<u>Gebruikersprofiel</u> : mobiel en vaste telefonie	<u>Productcategorie</u> : breedband en bundels
<ul style="list-style-type: none">- Gaat uit van het gebruik van een consument- Sluit geen tariefplannen uit: de kost voor per profiel kan voor elk tariefplan berekend worden.	<ul style="list-style-type: none">- Gaat uit van objectieve parameters om alle tariefplannen in te delen in vergelijkbare categorieën;- Sluit bepaalde tariefplannen uit.
Vergelijking per land op basis van een gewogen gemiddelde per profiel.	Vergelijking per land op basis van een mediaanprijs , de waargenomen minimum- en maximumprijs per categorie.

6. Per gebruikersprofiel werd een gewogen gemiddelde berekend. Dit gemiddelde is bekomen door de goedkoopste tariefplannen per profiel van eenzelfde land te vermenigvuldigen met het marktaandeel⁸ dat een bepaalde operator heeft op de markt. Het geeft aan wat een eindgebruiker die beantwoordt aan een bepaald profiel, gemiddeld in een land zou uitgeven.
7. Per productcategorie werd een weergave gegeven van de geobserveerde mediaanprijs, alsook de waargenomen minimum- en maximumprijs per categorie. Hiervoor werd gekeken naar alle tariefplannen die in aanmerking komen voor de categorie en dus niet alleen de goedkoopste tariefplannen die zijn geselecteerd voor de overzichtsfiguur. Voor

⁸ Marktaandelen afkomstig van jaarverslagen operatoren en gegevens van nationale regulatoren, zoals door Ofcom vermeld op hun website. Het betreft hier gezamenlijke marktaandelen mobiele markt (post paid/pre-paid). Marktaandelen zijn herschaald naar 100 (d.w.z.: marktaandelen van operatoren in een bepaald land zijn aangepast zodat zij gezamenlijk 100% bedragen). De marktaandelen zijn gebaseerd op het totaal aantal actieve gebruikers per operator, niet het aantal gebruikers per tariefplan (deze cijfers zijn niet beschikbaar).

breedband en bundels is het niet mogelijk om een gewogen gemiddelde weer te geven omdat het aantal geobserveerde tariefplannen per categorie vaak niet representatief genoeg is. Bovendien is niet elke operator vertegenwoordigd per categorie. Een gewogen gemiddelde zou aldus gebaseerd zijn op een verschillende weging (marktaandeel) van de respectievelijke tariefplannen waardoor een vergelijking van de verschillende gewogen gemiddelden een vertekend beeld zou geven.

8. Het BIPT heeft ervoor geopteerd om, zoveel mogelijk, uit te gaan van het consumentengebruik en het productenaanbod op de Belgische markt⁹ en hieraan telecomproducten in andere landen te toetsen. Via deze methode wordt nagegaan wat een Belgische consument zou betalen in het buitenland voor een telecomproduct met ongeveer dezelfde kenmerken. In sommige gevallen zoals bij breedband, dual- en triple-play was het toevoegen van een extra productcategorie wenselijk om rekening te kunnen houden met in het buitenland veel voorkomende tariefplannen.
9. Het hanteren van gebruikersprofielen/productcategoriën en de methodologische keuzes die hiermee gepaard gaan, heeft onvermijdelijk een aantal nadelen:
 - een eerste nadeel is dat het consumentengebruik weergegeven in deze profielen niet noodzakelijk overeenstemt met dat van typische gebruikers in andere onderzochte landen en dat productcategoriën niet noodzakelijk optimaal aansluiten bij het productenaanbod in die landen;
 - een tweede nadeel is dat er abstractie wordt gemaakt van een aantal factoren met betrekking tot o.a. tariefstructuur en kenmerken van de producten. Steeds vaker worden telecomproducten gebundeld met extra diensten (vb. gratis Wi-fi, gratis premium tv-kanalen) die een bijkomend nut leveren voor de consumenten, maar niet direct te kwantificeren zijn. Deze kwalitatieve elementen worden echter niet in beschouwing genomen.
10. Het BIPT meent desalniettemin dat er bij de interpretatie van deze studie voldoende rekening moet gehouden worden met kwantitatieve elementen, die elk een grote invloed kunnen hebben op waarneembare verschillen in prijsniveaus. Hoofdstuk 13 gaat verder in op kwalitatieve aspecten en de verschillen tussen landen.

⁹ Voor het opstellen van de profielen werd er in 2012 een rondvraag gedaan naar het consumentengebruik bij de grootste Belgische telecomaandieners.

Representativiteit

11. Het BIPT heeft bij de keuze van operatoren gestreefd naar zo groot mogelijke representativiteit op de onderzochte markten. Om praktische redenen werden enkel de grootste operatoren geanalyseerd (zie figuur). De in beschouwing genomen operatoren in deze studie vormen tezamen telkens ongeveer 80 tot 90 percent van de totale markt voor een bepaalde productcategorie in een bepaald land.

	Mobiele telefonie & mobiel breedband	Vaste telefonie	Breedband & bundels
België	Base Belgacom Mobistar Telenet	Belgacom Numericable Telenet Voo	Belgacom Numericable Snow Telenet Voo
Nederland	KPN T-mobile Vodafone	KPN Tele2 UPC Ziggo	KPN Tele2 UPC Ziggo
Frankrijk	Bouygues Telecom France Telecom (Orange) Free SFR	Bouygues Telecom France Telecom (Orange) Free SFR	Bouygues Telecom France Telecom (Orange) Free Numericable SFR
Duitsland	Deutsche Telekom E-plus O2 Vodafone	1&1 Deutsche Telekom O2 Vodafone	1&1 Deutsche Telekom O2 Vodafone Unity Media (UPC)
Verenigd Koninkrijk	3UK EE (T-mobile & Orange) O2 Vodafone	BT Sky Talktalk Virgin Media	BT Sky Talktalk Virgin Media

Figuur 1: Overzicht van de operatoren opgenomen in deze vergelijkingsoefening.

3 METHODOLOGIE

12. In het totaal werden 591 tariefplannen vergeleken voor residentiële gebruikers in een set van vijf landen, zijnde België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De keuze van deze vergelijkingsgroep vloeit voort uit de vraag van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte om telecomtarieven te vergelijken met de ons omringende landen. Door hun nabijheid vormen deze landen traditioneel een vaak gebruikte vergelijkingsgroep.
13. Bovendien zijn er enkele objectieve factoren die erop wijzen dat deze landen een relevante vergelijkingsgroep vormen. Zo zal uit de prijsanalyse blijken dat er meerdere operatoren zijn die tariefplannen aanbieden in meerdere van deze landen (bvb. Orange, KPN, Vodafone, O2, ...). Daarnaast zijn ook enkele socio-economische karakteristieken vergelijkbaar tussen deze landen, zoals te zien in onderstaande figuur.

Land	Werkgelegenheidsgraad (15-64 jaar)	Nominaal BBP per inwoner, in EUR
België	67.7	34.000
Nederland	79.7	35.800
Frankrijk	71.3	31.100
Duitsland	77.5	32.600
Verenigd Koninkrijk	76.6	30.500

Figuur 2: Socio-economische factoren in de vergelijkingsgroep: werkgelegenheidsgraad (Bron: OECD Statistics 2012) en nominaal BBP (Bron: Eurostat 2012).

14. Voor elk gebruikersprofiel werd de maandelijks kost berekend voor elk tariefplan. Bij het gebruik van productcategorieën zijn alleen die tariefplannen bekenen die aan de productcategorie voldoen. Telkens is – per profiel of productcategorie - het goedkoopste tariefplan per operator geselecteerd voor de vergelijkingsoefening.
15. Alle tarieven werden verzameld in augustus 2013. Wijzigingen in tariefplannen van operatoren die na augustus 2013 zijn aangebracht, zijn niet opgenomen in deze prijsvergelijking. Deze studie geeft dus enkel een momentopname van het prijsniveau weer, geen dynamiek van de prijzen over een bepaalde periode.
16. Bij het verzamelen van de tariefplannen werd geen rekening gehouden met (tijdelijke) promoties of kortingen voor nieuwe klanten. Zo wordt als het ware nagegaan hoeveel een consument zou betalen alsof deze al jaren klant is bij een operator. Indien de prijs voor

een bepaald tariefplan afhankelijk was van de contractduur die gekozen werd, werd de langste contractduur geselecteerd¹⁰.

17. Dit 'lange termijn'-perspectief heeft een invloed op het waargenomen prijsniveau per land. In de buurlanden van België bedraagt de minimale contractduur typisch één of twee jaar. De maandelijkse prijs voor een tariefplan met een contractduur van twee jaar is vaak lager dan de prijs die een consument zou betalen indien hij zich verbindt voor één jaar. In België heeft de consument het recht om reeds na zes maanden zijn contract unilateraal op te zeggen zonder een opzeggingsvergoeding te moeten betalen. De minimale gekozen contractduur heeft een invloed op het waargenomen prijsniveau per land in deze vergelijkingsoefening.
18. Alle vermelde prijzen voor wat betreft residentiële gebruikers zijn inclusief BTW, teneinde de prijs te weerspiegelen die de consument werkelijk betaalt. De BTW-voet kent wel kleine verschillen per land. De prijzen zijn gecorrigeerd naar koopkrachtpariteit (Euro PPP)¹¹. Deze koopkrachtpariteit is een maatstaf om het prijsniveau in verschillende landen met elkaar te vergelijken, rekening houdend met de relatieve koopkracht in een bepaald land, en dit volgens een gemeenschappelijk gedefinieerde set van goederen en diensten. België wordt hier als referentiepunt genomen. Op deze manier wordt aangegeven hoeveel een consument zou betalen voor een bepaald product in het buitenland met een zelfde koopkrachtniveau als de Belgische consument.

Land	BTW-voet	PPP (EU-27= 1)	PPP (België = 1)
België	21%	1.11881	1
Nederland	21%	1.09320	0.9771
Frankrijk	19.6%	1.12957	1.0096
Duitsland	19%	1.04077	0.9302
Verenigd Koninkrijk	20%	0.870992	0.7785

Figuur 3: BTW % (Bron: OECD Statistics) en PPP (Bron: Eurostat database).

19. In de rest van dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de methodologische keuzes van de studie. In sectie 3.7 wordt verdere duiding gegeven bij enkele algemene aandachtspunten voor de interpretatie van deze studie.

¹⁰ In de praktijk werd een contractduur van twee jaar gekozen. In België is de minimale contractduur per definitie zes maanden.

¹¹ De correctiefactor bevat tevens de wisselkoers; dit is belangrijk voor het Verenigd Koninkrijk. Voor een uitvoerige beschrijving en meer achtergrondinformatie over hoe de gegevens rond koopkrachtpariteit tot stand gekomen zijn, wordt verwezen naar de website van Eurostat:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/EN/prc_ppp_esms.htm.

3.1 Mobiele telefonie post paid

Kostencalculatie mobiele telefonie post paid

20. Bij de bepaling van de maandelijks weerkerende kost van de tariefplannen mobiele telefonie post paid is er rekening gehouden met volgende elementen:
 - het maandelijks te betalen abonnementstarief en de daarbij inbegrepen belminuten, SMS-en mobiele data.
21. Daarnaast is er, naargelang het gekozen profiel (*infra*), een kostencalculatie gedaan van volgende elementen:
 - Het aantal belminuten, SMS-en en eventueel ook mobiele data in het profiel dat niet inbegrepen is in het abonnement;
22. Ook is er rekening gehouden met mogelijke opties voor wat betreft:
 - voordeeloptyes voor aantal belminuten (bvb. vast bedrag voor onbeperkt on-net te bellen);
 - voordeeloptyes voor SMS (bvb. vast bedrag voor onbeperkt SMS-en);
 - voordeeloptyes voor mobiele data (bvb. vast bedrag per 500 MB data).
23. Andere mogelijke voordelen zijn buiten beschouwing gelaten¹². Zoals vermeld in sectie 3.7 onderscheiden offertes zich niet louter op basis van het prijsniveau van elkaar. Ook kwalitatieve aspecten spelen een rol, zoals het meegeven van *free content* onder de vorm van gratis Wi-fi of toegang tot *hotspots*, gratis gebruik van *facebook* en *twitter*, gratis toegang tot een muziekdienst etc. Deze kwalitatieve voordelen werden niet in rekening genomen bij de prijsvergelijking.
24. Tariefplannen waarbij de eindgebruiker op het eind van de maand betaalt volgens gebruik en er geen vast abonnementstarief vereist is, zijn opgenomen in de prijsvergelijking van post paid tarieven¹³. Tariefplannen die enkel aangekocht konden worden via het internet werden eveneens opgenomen. Tariefplannen met een limietgebruik (bvb. *forfaits bloqués*) werden buiten beschouwing gelaten.
25. Er is abstractie gemaakt van promoties die een tijdelijke korting geven op het maandelijks abonnementstarief voor nieuwe klanten. In bepaalde landen hangt de prijs van het tariefplan af van de contractduur die de consument bepaalt. In dit geval werd voor de langst mogelijke contractduur geopteerd, wat voor de meeste landen overeenkomt met een contractduur van 24 maanden. In België heeft de consument het recht om zijn contract na zes maanden unilateraal en kosteloos op te zeggen, zoals vastgelegd in telecomwet 13 juni 2005. In de realiteit leggen de meeste Belgische telecomoperatoren geen contractduur op; wat betekent dat de klant op elk moment zijn

¹² Het gaat hier onder meer over voordeeloptyes voor internationaal bellen en voordeeloptyes voor voordelig en/of gratis bellen naar een beperkt aantal zelfgekozen nummers of een gratis bundel diensten die toegevoegd wordt tot het aanbod.

¹³ Een voorbeeld hiervan is het tariefplan "Prijs volgens gebruik" van Telenet. In tegenstelling tot pre-paid tariefplannen is het niet vereist dat de klant voor deze tariefplannen vooraf een bepaald bedrag oplaadt.

contract kan opzeggen en kan overschakelen naar een andere operator – zie ook sectie 3.7.

26. Éénmalige kosten, zoals de aanschaf of activatie van een sim-kaart, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten die niet omvat zijn in bovenstaande beschrijving zijn eveneens buiten beschouwing gelaten¹⁴.
27. Tarieven voor MMS en internationale tarieven voor bellen/SMS/data (roaming) zijn buiten beschouwing gelaten in de gekozen profielen.
28. Consumentengedrag is niet uniform over landen heen; dit is een factor die een prijsvergelijkingsoefening extra complex maakt. Een voorbeeld hiervan is het belang van koppelverkoop (*handset subsidy*). Koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden tezamen met de verkoop van een GSM-toestel, zijn in deze prijsvergelijking buiten beschouwing gelaten. De opgenomen tariefformules zijn dus telkens “sim-only”. Koppelverkoop maakt volgens de Belgische operatoren slechts een klein deel uit van de verkochte tariefplannen. In het buitenland is koppelverkoop een praktijk die meer verspreid is: klanten wisselen dan ook sneller van toestel (OECD: Mobile Handset Acquisition Models). Omdat sim-only tariefplannen minder courant worden afgenomen, zijn de buitenlandse tariefplannen in deze vergelijkingsoefening bijgevolg minder representatief.

Toelichting bij de profielen mobiele telefonie post paid

29. Om een solide vergelijkingsbasis te bekomen om de verschillende tariefplannen op een relevante manier met elkaar te vergelijken, zijn er zes consumentenprofielen ontwikkeld die alle een bepaald gebruik door de eindgebruiker inhouden¹⁵. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.

Profiel 1: Weinig bellen (zonder data): 60 minuten bellen, 50 SMS, geen data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	50	-
60%	On-net	36 min	9 min	14 min	13 min		
40%	Off-net	24 min	6 min	10 min	8 min		
Totaal		60 min	15 min	24 min	21 min		

¹⁴ Het gaat hier over een brede waaier aan additionele tarieven, zoals tarieven voor het gebruik van de klantendiensten en de aanschaf van een sim-kaart.

¹⁵ De profielen zijn ontwikkeld om het consumentengebruik op de Belgische markt weer te geven en dit toe te passen op tariefplannen in het buitenland. Bij de keuze van deze profielen is er overleg gepleegd met de voornaamste mobiele operatoren op de Belgische markt. De keuze van deze profielen en hun parameters hebben een grote invloed op resultaten van het vergelijken van prijsniveaus.

Profiel 2: Gemiddeld bellen (zonder data): 120 minuten bellen, 100 SMS, geen data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	100	-
60%	On-net	72 min	18 min	28,8 min	25,2 min		
40%	Off-net	48 min	12 min	19,2 min	16,8 min		
Totaal		120 min	30 min	48 min	42 min		

Profiel 3: Weinig bellen (met veel data): 60 minuten bellen, onbeperkt SMS, 500 MB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	Onbeperkt	500 MB
60%	On-net	36 min	9 min	14,4 min	12,6 min		
40%	Off-net	24 min	6 min	9,6 min	8,4 min		
Totaal		60 min	15 min	24 min	21 min		

Profiel 4: Gemiddeld bellen (met data): 120 minuten bellen, 100 SMS, 50 MB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	100	50 MB
60%	On-net	72 min	18 min	28,8 min	25,2 min		
40%	Off-net	48 min	12 min	19,2 min	16,8 min		
Totaal		120 min	30 min	48 min	42 min		

Profiel 5: Gemiddeld bellen, dal (met data): 100 min bellen, 100 SMS, 100 MB							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			10%	60%	30%	100	100 MB
60%	On-net	60 min	6 min	36 min	18 min		
40%	Off-net	40 min	4 min	24 min	12 min		
Totaal		100 min	10 min	60 min	30 min		

Profiel 6: Veel bellen (met data): 300 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1 GB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	Onbeperkt	1 GB
60%	On-net	180 min	45 min	72 min	63 min		
40%	Off-net	120 min	30 min	48 min	42 min		
Totaal		300 min	75 min	120 min	105 min		

Figuur 4: Overzicht profielen mobiele telefonie post paid.

30. Profiel 1 en 2 bevatten geen mobiele data. De profielen 3 tot en met 6 houden wel rekening met mobiele data. Deze laatste profielen zijn dan ook meer toekomstgericht, gezien nog niet alle afnemers van mobiele telefonie ook gebruik maken van mobiele data (zie topic 4 in hoofdstuk 13).
31. Zoals af te leiden valt uit bovenstaande figuur is er rekening gehouden met het aantal belminuten, SMS-en en dataverbruik om de maandelijkse weerkerende kosten van een tariefplan te berekenen. Het aantal belminuten is daarbij verdeeld volgens bestemming (on-net/off-net) en periode (piek, dal, weekend). Gratis belminuten en andere voordeelopties zijn ook telkens toegepast volgens de verdeling weergegeven in deze profielen. Bepaalde operatoren bieden gratis sms-en, enkel en alleen naar on-net

nummers. In dit geval werd er voor gekozen dat 60% van de sms-en – bepaald in het profiel – on-net verstuurd worden en 40% van de sms-en off-net verstuurd worden.

32. Deze profielen in bovenstaande figuur zijn toegepast op alle post paid tariefplannen. Vervolgens is er voor elk profiel nagegaan welk tariefplan het goedkoopste is per operator. Dit goedkoopste tariefplan per operator voor een bepaald profiel is meegenomen in de prijsvergelijking¹⁶.
33. Bepaalde profielen bevatten ‘onbeperkt SMS’. In dit geval werd de maandelijkse kost bepaald voor 1000 SMS-en.
34. Volgens geaggregeerde cijfers van het BIPT – op basis van een ondervraging van de operatoren in België – bedraagt het gemiddeld maandelijks belvolume per actieve mobiele abonnee in 2012 101 minuten. Gemiddeld stuurde men 171 SMS-en per maand. 39,7% van het totaal aantal actieve mobiele gebruikers gebruikt mobiele data en per mobiele datagebruiker werd in 2012 gemiddeld 60 MB verbruikt.
35. 86% van de belminuten worden gevoerd door gsm-gebruikers met een post paid abonnement (eind 2012). De overige 14% van de belminuten worden gevoerd onder een pre-paid tariefplan. De verhouding van het aantal klanten met een post paidabonnement is 52% ten opzichte van het aantal klanten met een pre-paidabonnement (48%, eind 2012). Mobiele data wordt voor 85% verbruikt via post paid tariefplannen. 15% wordt verkocht via pre-paid tariefplannen. Consumenten met een post paidaanbiedingen zijn dus – gemiddeld genomen – grotere verbruikers dan mensen met een pre-paidkaart.

¹⁶ Hier is uitgegaan van de veronderstelling dat de consument rationeel handelt en de goedkoopste aanbieding kiest bij een bepaalde operator volgens zijn verbruik. Voor meer toelichting bij deze veronderstelling, zie sectie 3.7.

Keuze van operatoren mobiele telefonie (post paid)

36. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren en hun tariefplannen die voor mobiele telefonie in beschouwing genomen zijn. In totaal gaat het voor de vijf landen om 20 operatoren, waarbij in totaal 143 tariefplannen onderzocht zijn.

BE				
Belgacom Easy+ 10	Telenet King	Base B-0	Mobistar Kangoeroe 8	
Belgacom Easy+ 15	Telenet Kong	Base B-9	Mobistar Kangoeroe 16	
Belgacom Easy+ 25	Telenet Prijs volgens gebruik	Base B-19	Mobistar Kangoeroe 42	
Belgacom Easy+ 45		Base B-29	Mobistar Dolfijn 12	
Belgacom Smart+ 15		Base B-39	Mobistar Dolfijn 15	
Belgacom Smart+ 25		Base B-49	Mobistar Dolfijn 20	
Belgacom Smart+ 35		Base B-59	Mobistar Panter 28	
Belgacom Smart+ 65		Base Check 15	Mobistar Panter 45	
Belgacom Generation MTV 10		Base Check 25	Mobistar Panter 60	
Belgacom Generation MTV 15		Base Check 35		
Belgacom Generation MTV 25				
NL				
T-Mobile Smart Seconds 50 (Sim Only)	Vodafone Red Essential	KPN Budget 100		
T-Mobile Smart Seconds 200 (Sim Only)	Vodafone Red	KPN Budget 150		
T-Mobile Stel Samen	Vodafone Red Super	KPN Basis 100		
	Vodafone Bel+Sms+Web 100	KPN Basis 200		
	Vodafone Bel+Sms+Web 200	KPN Alles-in-één Instap		
	Vodafone Scherp Small	KPN Alles-in-één Standaard		
	Vodafone Scherp Medium	KPN Alles-in-één Premium		
	Vodafone Scherp Large			
UK				
3 Essential Internet 200	T-Mobile Sim Only 8	Vodafone Red 9	EE Sim Only 21	O2 Sim Only 8
3 Essential Internet 600	T-Mobile Sim Only 11	Vodafone Red 13	EE Sim Only 26	O2 Sim Only 11
3 The One Plan	T-Mobile Sim Only 16	Vodafone Red 16	EE Sim Only 31	O2 Sim Only 16
	T-Mobile Sim Only 21	Vodafone Red 21	EE Sim Only 36	O2 Sim Only 21
	T-Mobile Sim Only 26	Vodafone Red 26	EE Sim Only 41	O2 Sim Only 26
		Vodafone Red 31	EE Sim Only 61	
FR				
Bouygues Forfait 2h	Orange M6 Mobile 2h 50Mo	SFR Carré 2h 50Mo	Free Forfait	
Bouygues Forfait 2h 1Go	Orange M6 Mobile 2h Internet	SFR Carré 2h 500Mo	Free Forfait €2	
Bouygues Forfait Sensation	Orange Origami Zen	SFR Carré 24h/24h		
Bouygues Forfait Sensation Premium	Orange Origami Zen 500Mo	SFR Carré 2Go		
Bouygues Forfait 44,99	Orange Origami Play 2Go	SFR Carré 4Go		
Bouygues Forfait Bloqué	Orange Origami Play 4Go	SFR Carré 6Go		
	Orange Origami Jet 59,9	SFR Carré Voyageur		
	Orange Sosh 4,9	SFR Carré Bloqué 14,99		
	Orange Sosh 9,9	SFR Carré Bloqué 9,99		
	Orange Sosh 19,9	SFR RED Bloqué		
	Orange Sosh 24,9	SFR RED 2h + SMS		
		SFR RED 24h/24h		
		SFR RED 3Go		
DE				
T-Mobile Call 50	Vodafone Red S	E-Plus Pur Classic	O2 Blue Basic	
T-Mobile XS	Vodafone Red S Allnet	E-Plus Smart Classic	O2 Blue Select	
T-Mobile S	Vodafone Red M	E-Plus All-In Classic	O2 S	
T-Mobile M	Vodafone Red L	E-Plus Pur	O2 Nxt	
T-Mobile L	Vodafone Red Premium	E-Plus Smart	O2 M	
T-Mobile XL	Vodafone Smart S	E-Plus All-In	O2 L	
T-Mobile XXL	Vodafone Smart M	E-Plus All-In Plus	O2 XL	
T-Mobile Comfort Friends S	Vodafone Basic 50			
T-Mobile Comfort Friends M	Vodafone Basic 100			
T-Mobile Comfort Friends L				
T-Mobile Comfort Friends XL				
T-Mobile Comfort Friends XXL				

Figuur 5: overzicht van alle opgenomen tariefplannen mobiele telefonie post paid.

3.2 Mobiele telefonie pre-paid

Kostencalculatie mobiele telefonie pre-paid

37. Bij de bepaling van de maandelijks weerkerende kost van de tariefplannen mobiele telefonie pre-paid zijn volgende elementen in beschouwing genomen:
 - de te (her)laden bedragen voor elk tariefplan en de belminuten, SMS'en mobiele data die in de (her)laadbeurt zijn inbegrepen;
 - extra belminuten, SMS-en en/of mobiele data die aan de eindgebruiker aangeboden worden als 'bonus' bij het herladen van een bepaald bedrag binnen een bepaalde termijn (doorgaans binnen de maand).
38. Indien van toepassing en indien voordeliger voor de klant is er rekening gehouden met de aankoop van een pakket belminuten en/of SMS'en en/of mobiele data (bvb. voor een vast bedrag onbeperkt on-net bellen of onbeperkt SMS-en).
39. De gebruiker herlaadt minstens één keer per maand. Indien de waarde van de initiële maandelijkse (her)laadbeurt - desgevallend verhoogd met de waarde van de 'bonus' - niet volstaat om het maandelijkse verbruik te dekken, zal de de gebruiker een tweede maal laden vóór het eind van de maand. In dat geval wordt enkel de kost van het additionele verbruik aangerekend en niet het volledige bedrag van deze extra herlaadbeurt. Er wordt abstractie gemaakt van het krediet dat op die manier wordt opgebouwd (de waarde van de herlaadbeurt minus additoneel verbruik). De maandelijkse kost bedraagt minstens het bedrag van de initiële maandelijkse (her)laadbeurt, ook al is het verbruik lager dan de waarde van deze (her)laadbeurt.
40. Éénmalige kosten, zoals de aanschaf of activatie van een sim-kaart, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten die niet omvat zijn in bovenstaande beschrijving zijn eveneens buiten beschouwing gelaten¹⁷.
41. De profielen voor pre-paid mobiele telefonie (*infra*) maken abstractie van tarieven voor internationaal bellen en SMS-en alsook roaming.
42. Koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden tezamen met de verkoop van een GSM-toestel, zijn buiten beschouwing gelaten. De opgenomen tariefformules zijn dus telkens "sim-only". Omdat koppelverkoop in het buitenland meer courant is, zijn de geselecteerde tariefplannen voor de buurlanden bijgevolg mogelijk minder representatief (zie supra).

¹⁷ Het gaat hier over een brede waaier aan additionele kosten, zoals de aanschaf van een sim-kaart of het gebruik maken van de klantendiensten (wat in België gratis is, maar in zijn buurlanden soms betalend is).

Toelichting bij de profielen mobiele telefonie pre-paid

43. Ook voor de prijsvergelijking van mobiele telefonie pre-paid tariefplannen zijn er 4 consumentenprofielen gebruikt. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.

Profiel 1: Weinig bellen (zonder data): 50 minuten bellen, 100 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	100	-
65%	On-net	32,5 min	13 min	9,75 min	9,75 min		
35%	Off-net	17,5 min	7 min	5,25 min	5,25 min		
Totaal		50 min	20 min	15 min	15 min		

Profiel 2: Veel bellen (zonder data): 100 minuten bellen, 150 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	150	-
65%	On-net	65 min	26 min	19,5 min	19,5 min		
35%	Off-net	35 min	14 min	10,5 min	10,5 min		
Totaal		100 min	40 min	30 min	30 min		

Profiel 3: Gemiddeld bellen (met data): 50 minuten bellen, 50 SMS, 50 MB							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	50	50 MB
65%	On-net	32,5 min	13 min	9,75 min	9,75 min		
35%	Off-net	17,5 min	7 min	5,25 min	5,25 min		
Totaal		50 min	20 min	15 min	15 min		

Profiel 4: Weinig bellen (met veel data): 20 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1 GB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	1000	1 GB
65%	On-net	13 min	5,2 min	3,9 min	3,9 min		
35%	Off-net	7 min	2,8 min	2,1 min	2,1 min		
Totaal		20 min	8 min	6 min	6 min		

Figuur 6: Overzicht profielen mobiele telefonie pre-paid.

44. Zoals te zien op deze figuur is er nagegaan wat de maandelijkse weerkerende kost is van een bepaald tariefplan, rekening houdend met het aantal belminuten, SMS-en en mobiele data. Het aantal belminuten is daarbij verdeeld volgens bestemming (on-net/off-net) en periode (piek, dal, weekend). Bij de bepaling van de relevante maandelijkse kost wordt er gekeken welke herlaadbeurt of combinatie van herlaadbeurten toereikend zijn om aan een bepaald consumentengebruik te voldoen. Bonusminuten, en extra SMS-en werden hierbij in rekening genomen. Bepaalde operatoren bieden gratis sms-en, enkel naar on-net nummers. In dit geval werd er voor gekozen dat 60% van de sms-en – bepaald in het profiel – on-net verstuurd worden en 40% van de sms-en off-net verstuurd worden.

45. Na toepassing van een bepaald profiel op alle pre-paid tariefplannen van een operator, is nagegaan welk tariefplan het goedkoopst is voor dit bepaalde profiel. De goedkoopste aanbieding per operator voor een bepaald profiel is vervolgens meegenomen in de prijsvergelijking.

46. In België laadt 48% van de mobiele telefoongebruikers zijn tegoed op via een pre-paidkaart. De andere 52% hebben een postpaidabbonnement. In Duitsland (53% pre-paid) en het Verenigd Koninkrijk (47% pre-paid) is de verhouding ongeveer hetzelfde. In Nederland heeft de meerderheid een abbonnement, 40% van de mobiele bellers gebruiken pre-paid. In Frankrijk is pre-paid minder gebruikelijk: slechts een kwart van de mensen heeft geen abbonnement.

Keuze van operatoren mobiele telefonie (pre-paid)

47. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren en hun tariefplannen die voor pre-paid telefonie in beschouwing genomen zijn. In totaal gaat het voor de vijf landen om 18 operatoren, waarbij in totaal 29 tariefplannen onderzocht zijn.

BE				
Mobistar Eekhoorn 5	Belgacom Pay and Go Easy	Base B-prepaid 5		
Mobistar Eekhoorn 10	Belgacom Pay and Go Easy 15	Base B-prepaid 10		
Mobistar Eekhoorn 15	Belgacom Pay and Go Easy 25	Base B-prepaid 15		
Mobistar Eekhoorn 25	Belgacom Pay and Go Easy 50	Base B-prepaid 20		
Mobistar Eekhoorn 50	Belgacom Pay and Go Smart	Base B-prepaid-Base 5		
Mobistar Kangoeroe 5	Belgacom Pay and Go Smart 15	Base B-prepaid-Base 10		
Mobistar Kangoeroe 10	Belgacom Pay and Go Smart 25	Base B-prepaid-Base 15		
Mobistar Kangoeroe 15	Belgacom Pay and Go Smart 50	Base B-prepaid-Base 20		
Mobistar Kangoeroe 25	Belgacom Generation Connect	Base Check prepaid 10		
Mobistar Kangoeroe 50	Belgacom Generation Connect 20	Base Check prepaid 15		
Mobistar Dolfijn 5	Belgacom Generation Connect 25	Base Check prepaid 20		
Mobistar Dolfijn 10	Belgacom Generation Connect 50			
Mobistar Dolfijn 15				
Mobistar Dolfijn 25				
Mobistar Dolfijn 50				
Mobistar Internet on Mobile 15				
Mobistar Internet on Mobile 20				
NL				
Vodafone Prepaid+	T-Mobile Prepaid	KPN Prepaid		
Vodafone Prepaid+ 20				
Vodafone Kind Veilig				
UK				
Vodafone Freedom 10	T-Mobile Smart Pack 10	Orange Dolphin 15	3UK Prepaid 10	O2 Pay & Go Go Go
Vodafone Freedom 20	T-Mobile Smart Pack 15	Orange Dolphin 20	3UK Prepaid 15	O2 Unlimited 10
Vodafone Freedom 30	T-Mobile Smart Pack 25	Orange Canary 10		O2 Unlimited 15
Vodafone Freedom 40	T-Mobile Prepaid Tekst	Orange Canary 15		
Vodafone Web&Tekst 10	T-Mobile Prepaid International	Orange Canary 30		
Vodafone Web&Tekst 15		Orange Raccoon 10		
Vodafone Web&Tekst 30		Orange Raccoon 15		
Vodafone Weekend		Orange Raccoon 30		
Vodafone Talk		Orange Camel 10		
		Orange Camel 15		
		Orange Camel 30		
FR				
Bouygues Formule 24/24 20	Orange Prepayé 25	SFR Classique 15		
Bouygues Formule 24/24 25	Orange Prepayé 35	SFR Classique 25		
Bouygues Formule 24/24 35	Orange Prepayé 50	SFR Classique 35		
Bouygues Formule 24/24 60	Orange Prepayé 75	SFR Classique 65		
Bouygues Classique 15	Orange Prepayé 100	SFR Classique 95		
Bouygues Classique 20	Orange Max 20	SFR Illimitée		
Bouygues Classique 25	Orange Max 30			
Bouygues Classique 35				
Bouygues Classique 60				
DE				
Vodafone CallYa Talk&SMS 15	E-Plus Time & More 15	T-Mobile Xtra Card	O2 Loop	
Vodafone CallYa Talk&SMS 25	E-Plus Time & More 20	T-Mobile Xtra Call	O2 Loop Smart	
Vodafone CallYa Talk&SMS 50	E-Plus Time & More 30	T-Mobile Xtra Triple		
Vodafone CallYa Fun 10	E-Plus Time & More Web 15	T-Mobile Xtra Triple 3-flat		
Vodafone CallYa Fun 10	E-Plus Time & More Web 20			
Vodafone CallYa Fun 10	E-Plus Time & More Web 30			
Vodafone CallYa Fun 15	E-Plus Zehnsation 15			
Vodafone CallYa Fun 15	E-Plus Zehnsation 20			
Vodafone CallYa Fun 15	E-Plus Zehnsation 30			
Vodafone CallYa Fun 25	E-Plus Zehnsation Web 15			
Vodafone CallYa Fun 25	E-Plus Zehnsation Web 20			
Vodafone CallYa Fun 25	E-Plus Zehnsation Web 30			
	E-Plus Travel & Talk 15			
	E-Plus Travel & Talk 30			

Figuur 7: overzicht van alle opgenomen tariefplannen mobiele telefonie pre-paid.

3.3 Vaste telefonie

Kostencalculatie vaste telefonie

48. De kost van een tariefplan voor vaste telefonie omvat de volgende maandelijks weerkerende kosten - indien van toepassing:
- de abonnementskost van het tariefplan;
 - de kosten gerelateerd aan de belminuten die niet begrepen zijn in het abonnement¹⁸. De belminuten worden voor elk profiel verdeeld volgens de aard van de connectie (vast/mobiel) en de periode (piek/dal/weekend), waarvoor de operatoren vaak verschillende tarieven aanrekenen. Indien relevant wordt de geografische bestemming (lokaal/interlokaal) en het netwerktype (on-net/off-net) in de berekening opgenomen. Voor de bepaling van het relatieve belang van het on-net verkeer, baseren we ons op het marktaandeel van de operator in kwestie;
 - de lijnhuur (dit is de kost die een consument moet betalen om te beschikken over een breedband- of vaste telefonielijn, los van zijn abonnementskost);
 - de huur van apparatuur of de éénmalige aankoop ervan indien de aankoop voordeliger is (apparatuur wordt afgeschreven over een periode van 36 maanden).
49. Er is rekening gehouden met opties voor wat betreft het aantal belminuten (bvb. voor een vast bijkomend bedrag kan de klant onbeperkt bellen in het weekend). Een standaardtarief met optie wordt beschouwd als een apart tariefplan en bevat in de omschrijving de naam van de optie voorafgegaan door het woord 'met' (bvb. Tariefplan X met "Onbeperkt Weekend").
50. In elk gebruikersprofiel (zie infra) wordt een aantal oproepen gedefiniëerd. In deze studie gaan we er van uit dat een oproep naar een vast telefoonnummer vijf minuten duurt. Een oproep naar een mobiel nummer duurt twee minuten.
51. Eenmalige kosten, zoals installatie en activatie, worden niet in rekening gebracht. Tarieven voor additionele diensten, alsmede tarieven voor internationale communicatie en bellen naar speciale nummers, zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.
52. Vaste telefonie wordt steeds meer opgenomen in bundels (multiple-play, zie topic 6 in hoofdstuk 13). In zulke multiple-playaanbiedingen is vaak een vaste telefonie component aanwezig die een *flat fee*-gebruik inhoudt (bvb. 'onbeperkt bellen naar binnenlandse nummers' of 'onbeperkt bellen in het weekend'). Vaste telefonie wordt dus alsmaar meer als (gedeeltelijk) gratis component toegevoegd aan multiple-playaanbiedingen. De analyse van de alleenstaande vaste telefonie-aanbiedingen in hoofdstuk zes geeft daarom slechts een beperkt beeld van het werkelijk prijsniveau inzake vaste telefonie volgens het daadwerkelijke consumentengebruik.

¹⁸ Inclusief connectiekosten indien van toepassing.

53. Bepaalde operatoren bieden vaste telefonie enkel en alleen nog aan in combinatie met andere diensten. Deze tariefplannen werden niet meegenomen in de prijsvergelijking voor vaste telefonie, maar maken desgevallend deel uit van een een gebundelde aanbieding. Dit is het geval voor volgende geografische markten en operatoren.
- In **Nederland** bieden UPC en Ziggo vaste telefonie aan in combinatie met televisie (UPC Bellen, UPC Bellen Basis, UPC Bellen Onbeperkt Avond & Weekend en UPC Bellen Onbeperkt Altijd) en zowel internettoegang als televisie (Ziggo Telefonie Z1, Ziggo VolopBellen Avond/Weekend en Ziggo VolopBellen Altijd);
 - Bouygues en Free bieden in **Frankrijk** vaste telefonie aan enkel in combinatie met internettoegang (Bouygues BBox Sensation (zone non-dégroucée), Free (Zones Dégroucées) en Free (Zones Non Dégroucées) en zowel internettoegang als televisie (Bouygues BBox (zone dégroupée);
 - In **Duitsland** is vaste telefonie bij de operatoren O2 en 1&1 enkel te verkrijgen in combinatie met internettoegang (O2 DSL S, O2 DSL M, O2 DSL L, 1&1 Surf-Flat 6.000, 1&1 Surf & Phone Flat Special, 1&1 Doppel-Flat 2.000 Basic, 1&1 Doppel-Flat 6.000, 1&1 Doppel-Flat 16.000 en 1&1 Doppel-Flat 50.000);
 - In het **Verenigd Koninkrijk** tenslotte biedt Virgin Media vaste telefonie enkel aan in combinatie met andere producten.

Toelichting bij de profielen vaste telefonie

54. Om een solide vergelijkingsbasis te bekomen om de verschillende tariefplannen op een relevante manier met elkaar te vergelijken, zijn er vijf consumentenprofielen ontwikkeld die alle een bepaald gebruik door de eindgebruiker inhouden¹⁹. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.
55. Vooral profiel 2 (gemiddelde beller, vooral 's avonds en in het weekend) is sterk aanwezig in de markt en dus representatief voor een grote groep van de bevolking. De actieve bevolking belt namelijk vooral in de daluren. Uit cijfers die het BIPT verzamelt, blijkt dat een gemiddelde beller ongeveer 222 minuten belt per maand; dit is iets minder dan het aantal minuten dat gedefiniëerd is in profiel 2. Profiel 4 en 5 zijn heel zwaar en dus ook maar van toepassing op een klein gedeelte van de bevolking. Hetzelfde geldt voor het lichte profiel 1.

Profiel 1: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%

¹⁹ De profielen zijn ontwikkeld om het consumentengebruik op de Belgische markt weer te geven en dit toe te passen op tariefplannen in het buitenland. Bij de keuze van deze profielen is er overleg gepleegd met de voornaamste vaste operatoren op de Belgische markt. De keuze van deze profielen en hun parameters heeft een grote invloed hebben op resultaten van het vergelijken van prijsniveaus.

Profiel 2: Medium verbruik, daluren en tijdens het weekend (70 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	53	30%	30%	40%
25%	Mobiel	17	35%	25%	40%

Profiel 3: Medium verbruik, week overdag (70 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	53	60%	20%	20%
25%	Mobiel	17	60%	20%	20%

Profiel 4: Hoog verbruik, daluren en tijdens het weekend (120 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	90	30%	30%	40%
25%	Mobiel	30	35%	25%	40%

Profiel 5: Hoog verbruik, hoofdzakelijk overdag tijdens de week (120 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	90	60%	20%	20%
25%	Mobiel	30	60%	20%	20%

Figuur 8: Overzicht profielen vaste telefonie.

56. Deze profielen zijn toegepast op alle tariefplannen in bovenstaande figuur. Na toepassing van een bepaald profiel op alle tariefplannen van een operator, is er vervolgens – per operator - nagegaan welk tariefplan het goedkoopst is voor dit bepaalde profiel. De goedkoopste aanbieding per operator voor een bepaald profiel is meegenomen in de prijsvergelijking.

Keuze van operatoren vaste telefonie

57. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren en hun tariefplannen die voor vaste telefonie in beschouwing genomen zijn. In totaal gaat het voor de vijf landen om 13 operatoren, waarbij in totaal 47 tariefplannen onderzocht zijn.

Land	Operator	Tariefplan
BE	Belgacom	Belgacom Happy Time XL
		Belgacom Classic
		Belgacom Classic met "No Limit National"
	Telenet	Telenet Freephone Europe
		Telenet Freephone Europe met "24 Belgium"
		Telenet Freephone Europe met "FreePhone Mobile 24"
		Telenet Freephone Europe met "FreePhone Mobile 24" en "24 Belgium"
	VOO	VOO Le Téléphone Eco Soir & W-E
		VOO Le Téléphone Blabla 24h/24h
		VOO Le Téléphone Eco Soir & W-E met "Vast naar Mobiel"
	Numericable	VOO Le Téléphone Blabla 24h/24h met "Vast naar Mobiel"
		Numericable Start Telefonie
		Numericable Extra Telefonie
NL	KPN	KPN BelVrij Altijd
		KPN BelVrij Avond & Weekend
		KPN BelVrij Weekend
	Tele2	Tele2 Vaste Telefonie
		Tele2 Onbeperkt Bellen Weekend
		Tele2 Onbeperkt Bellen Avond & Weekend
		Tele2 Onbeperkt Bellen Altijd
UK	BT	BT Weekend
		BT Evening & Weekend
		BT Anytime
	TalkTalk	TalkTalk Evening & Weekend
		TalkTalk UK Anytime
		TalkTalk Evening & Weekend met "Mobile Extra"
	Sky	TalkTalk UK Anytime met "Mobile Extra"
		Sky Talk Weekends
		Sky Talk Anytime UK
FR	Orange	Orange Atout
		Orange 2H Fixes et Mobiles
		Orange 4H Fixes et Mobiles
		Orange Illimité Fixes et Mobiles
	SFR	SFR Ligne Fixe Abonnement Seul
		SFR Ligne Fixe 2H
		SFR Ligne Fixe 3H
		SFR Ligne Fixe 5H
		SFR Ligne Fixe Illimité
DE	Deutsche Telekom	Deutsche Telekom Call Start
		Deutsche Telekom Call Plus
		Deutsche Telekom Call Basic
		Deutsche Telekom Call Comfort
		Deutsche Telekom Call Start met "Festnetz zum Mobil"
		Deutsche Telekom Call Basic met "Festnetz zum Mobil"
		Deutsche Telekom Call Comfort met "Festnetz zum Mobil"
	Vodafone	Vodafone Komfort-Anschluss
		Vodafone Komfort-Anschluss met "Festnetz Flat"

Figuur 9: overzicht van alle opgenomen tariefplannen vaste telefonie.

3.4 Breedbandinternet

Kostencalculatie breedbandinternet

58. De kost van een tariefplan voor breedbandinternet omvat de volgende maandelijks weerkerende kosten - indien van toepassing:
- het abonnement;
 - de lijnhuur (dit is de kost die een consument moet betalen om te beschikken over een breedband- of vaste telefonielijn, los van zijn abonnementskost);
 - de huur van apparatuur of de éénmalige aankoop ervan indien de aankoop voordeliger is (apparatuur wordt afgeschreven over een periode van 36 maanden).
59. Eenmalige kosten, zoals installatie en activatie, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.
60. De sectie breedbandinternet betreft enkel aanbiedingen waarmee toegang tot het internet kan verkregen worden. Indien de huur van een vaste telefoonlijn noodzakelijk is, maar er geen specifieke vaste telefonie arrangementen voorzien zijn (m.a.w. bellen is enkel mogelijk tegen standaard tarieven), wordt het product toch beschouwd als een *standalone* breedbandaanbieding. In zulke gevallen wordt in de commerciële aanbieding het vaste telefonie aspect niet onder de aandacht gebracht.
61. Het belang van *standalone* breedbandinternet is aan het afnemen: steeds vaker kiezen consumenten ervoor om verschillende telecomproducten aan te kopen in een bundel bij eenzelfde operator (zie topic 6 in hoofdstuk 13). Bijgevolg bieden niet alle internetoperatoren nog een pure *standalone* internetaanbieding aan. Omwille van deze tendens stelt het BIPT vast dat alleenstaand internet minder relevant geworden is in het kader van deze studie - vandaar de uitbreiding en verdieping van de sectie multiple-playaanbiedingen.

Toelichting bij de productcategorieën breedbandinternet

62. Internetaanbiedingen verschillen niet enkel van elkaar qua prijs, maar ook in termen van snelheid, en dus, kwaliteit. Om internetaanbiedingen met elkaar te vergelijken, worden deze gegroepeerd op basis van downloadsnelheid en eventuele volumebeperkingen.
63. Wat de downloadsnelheid betreft, is het BIPT uitgegaan van de geafficheerde snelheid. Dat stelt echter een probleem: de geafficheerde snelheid wijkt geregeld af van de werkelijke ondervonden snelheid van de eindgebruiker. Dit is afhankelijk van een aantal factoren zoals het aantal gebruikers dat gelijktijdig van het internet gebruik maakt en de afstand tot de centrale (zie topic 2 in hoofdstuk 13). De geafficheerde snelheid kan beschouwd worden als de maximale snelheid die verkregen kan worden. De lezer dient zich bewust te zijn van het verschil tussen de geafficheerde snelheid en de werkelijke downloadsnelheid.

64. Daarenboven zijn internetaanbiedingen meer en meer gedifferentieerd op basis van additionele kwalitatieve kenmerken (bv. gratis mobiel internet, uitbreiding met interactieve diensten, etc.). Zelfs al beschikken producten over een gelijkaardige snelheid en volume, dan nog kunnen zij omwille van andere componenten aanzienlijk van mekaar verschillen. Dit maakt een objectieve vergelijking louter op basis van downloadsnelheden bijzonder moeilijk.
65. Wat de profilering betreft heeft het BIPT geopteerd voor een gemengde benadering waarbij gedifferentieerd wordt op basis van zowel de geafficheerde downloadsnelheid als het toegestane downloadvolume in de standaard aanbieding, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Profiel 1: Lage snelheid	Snelheid < 30 Mbps Volume niet bepaald
Profiel 2: Gemiddelde snelheid	30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps Volume ≥ 100 GB
Profiel 3: Gemiddelde snelheid, zonder volumebeperking	30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps Geen downloadlimiet
Profiel 4: Hoge snelheid	Snelheid ≥ 100 Mbps Geen downloadlimiet

Figuur 10: Overzicht van de productcategorieën voor breedbandinternet.

66. In deze vergelijkingsoefening werd categorie 2 en categorie 3 telkens samengevoegd. Dat komt omdat een volumebeperking (t.o.v. een onbeperkt volumegebruik) quasi enkel en alleen in België voorkomt. In de vier buurlanden zijn breedbandabonnementen vaak niet gelimiteerd in downloadverbruik. De vergelijkingsoefening voor categorie 2 zou bijgevolg geen resultaten in andere landen leveren.
67. Tariefplannen die niet beantwoorden aan bovenstaand kenmerken zijn niet in beschouwing genomen²⁰. Breedbandaanbiedingen met een downloadsnelheid van minder dan 1 Mbps zijn niet opgenomen in de studie²¹.
68. Indien – binnen eenzelfde productcategorie - meerdere tariefplannen van toepassing zijn bij één operator, is er gekozen voor het goedkoopste tariefplan. De tariefplannen die niet weerhouden zijn in de prijzenvergelijking, worden wel vermeld in het basisoverzicht. Zo

²⁰ Dat is het geval voor de aanbiedingen Numericable "Internet 100 Mega" (downloadsnelheid van 100 Mbps en volume limiet van 100 GB), "BT Infinity 1" en "BT Infinity 1 & TV Essential Extra".

²¹ Dat is het geval voor de "bas débit" producten van Orange en de Free "accès gratuit" en "50H" aanbiedingen in Frankrijk.

krijgt de lezer een beeld van de kwalitatieve differentiatie van de internetaanbiedingen binnen eenzelfde gebruikte technologie²².

Keuze van de operatoren breedbandinternet

69. Onderstaande figuren geven een overzicht van de operatoren en de tariefplannen die voor breedbandinternet onderzocht zijn. In totaal gaat het om 12 operatoren die samen 30 tariefplannen aanbieden.
70. Niet alle operatoren hebben een volledige geografische dekking en spitsen zich bijvoorbeeld enkel toe op stedelijke gebieden, anderen op welbepaalde regio's. Niet alle tariefplannen zijn dus beschikbaar voor alle inwoners van een bepaald land.

Land	Aanbieder	Download snelheid (Mbps)	Tarief boven volumegrens	Technologie
BE	Belgacom "Internet Overal/Partout Comfort" 50	50	€5/ 20GB; €7,5/onbeperkt	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Maxi" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Start" 50	50	€5/5GB; €7,5/onbeperkt	VDSL
	Numericable "Internet 100 Mega" 100	100	€5/10GB	Kabel
	Numericable "Internet 200 Mega" 200	200	n/a	Kabel
	Numericable "Internet 50 Mega" 50	50	€2/1GB	Kabel
	Telenet "Basic Internet" 30	30	Lage snelheid - extra data @ €0,0015/MB	Kabel
	Telenet "Internet" 120	120	n/a	Kabel
	Telenet "Internet" 60	60	Lage snelheid - extra data @ €0,0015/MB	Kabel
	VOO "Fiber 100" 100	100	n/a	Kabel
	VOO "Internet A la Folie" 70 (P3)	70	n/a	Kabel
	VOO "Internet Beaucoup" 40	40	€1/1GB	Kabel
	VOO "Internet Passionné" 50 (P3)	50	n/a	Kabel
VOO "Internet un Peu" 30	30	€1/500MB	Kabel	
DE	1&1 "Surf-Flat 6.000" 6	6	n/a	ADSL
	Unitymedia "Internet 10" 10	10	n/a	Kabel
	Unitymedia "Internet 100" 100	100	n/a	Kabel
	Unitymedia "Internet 50" 50 (P3)	50	n/a	Kabel
FR	Bouygues "BBOX Internet Seul" (zone dégroupée) 2	20	n/a	ADSL
	Orange "Livebox Découverte" 8	8	n/a	ADSL
	SFR "Internet Seul" (zone degroupée) 25	25	n/a	ADSL
	SFR "Internet Seul" (zone non degroupée) 8	8	n/a	ADSL
NL	KPN "Internet Instap" 8	8	n/a	VDSL
	KPN "Internet Premium" 80 (P3)	80	n/a	VDSL
	KPN "Internet Standaard" 40 (P3)	40	n/a	VDSL
	Tele2 "Internet" 20	20	n/a	VDSL
	Tele2 "Internet" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
UK	Virgin Media "Up to 100Mb broadband" 100	100	n/a	Kabel
	Virgin Media "Up to 30Mb broadband" 30 (P3)	30	n/a	Kabel
	Virgin Media "Up to 60Mb broadband" 60 (P3)	60	n/a	Kabel

Figuur 11: overzicht van alle opgenomen tariefplannen breedbandinternet.

²² Meerdere operatoren in de vergelijkingsgroep hanteren een identieke snelheid (en dus technologie) voor al hun aanbiedingen. De prijzen verschillen echter wel, gebaseerd op downloadlimiet of extra voordelen (bv. gratis gebruik van muziekdienst).

3.5 Mobiel internet

Kostencalculatie mobiel internet

71. Bij de bepaling van de maandelijks weerkerende kost van de tariefplannen voor mobiel internet post paid is er rekening gehouden met volgende elementen:
 - het maandelijks te betalen abonnementstarief en de daarbij inbegrepen mobiele data.
72. De vergelijkingsoefening heeft enkel betrekking op post paid abonnementen voor laptops en tablets. Prepaidformules werden buiten beschouwing gelaten. Tarieven met data voor *smartphones*, waarbij SMS en voice inbegrepen is, worden opgenomen in de sectie van mobiele telefonie.
73. Er werd enkel rekening gehouden met *standalone* datalimieten en niet met het aanbod van gratis volume via Wi-fi of *hotspots* voor klanten die reeds een breedbandabonnement hebben. Andere mogelijke kwaliteitsparameters zoals downloadsnelheid en netwerkdekking (regionaal of nationaal) werden eveneens buiten beschouwing gehouden. De kwalitatieve elementen zijn echter wel belangrijk in de appreciatie van een abonnementsformule. Zie topic 5 in hoofdstuk 13 voor meer informatie hierover.
74. Er werd abstractie gemaakt van promoties die een tijdelijke korting geven op het maandelijks abonnementstarief voor nieuwe klanten. In het buitenland hangt de prijs van het tariefplan soms af van de contractduur. In dit geval werd voor de langst mogelijke contractduur geopteerd.
75. Eenmalige kosten, zoals de aanschaf of activatie van een sim-kaart of dongel (voor een laptop), zijn buiten beschouwing gelaten.
76. Er werd geen rekening gehouden met koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden tezamen met de verkoop van een tablet of laptop.

Toelichting bij de productcategorieën mobiel internet

77. Voor de vergelijkingsoefening werden productcategorieën opgesteld, op basis van het volume mobiel internet inbegrepen in een tariefplan. Dit stemt overeen met de methodologie die de OESO hanteert in haar vergelijkingstudie. Om de productcategorieën af te stemmen op de Belgische producten, werd input gevraagd van de sector. Het BIPT kwam vervolgens tot de volgende vier productcategorieën:

Profiel 1: Laag verbruik	$200 < \text{volume} \leq 500 \text{ MB}$
Profiel 2: Medium verbruik, medium volume	$500 \text{ MB} < \text{volume} \leq 1 \text{ GB}$
Profiel 3: Medium verbruik, hoog volume	$1 \text{ GB} < \text{volume} \leq 2 \text{ GB}$
Profiel 4: Intensief verbruik	$2 \text{ GB} < \text{volume} \leq 5 \text{ GB}$

Figuur 12: Overzicht van de productcategorieën voor mobiel internet.

78. In België zelf, zijn er geen post paid tariefplannen die een volume aanbieden van minder dan 200 MB of meer dan 5 GB.
79. Tariefplannen in het buitenland die een volume aanbieden van minder dan 200 MB of meer dan 5 GB zijn niet opgenomen in deze studie. Dat is het geval voor "Vodafone Instap 200 MB (NL)", "T-mobile Internet 10 GB (NL)", "Vodafone Sim only 10 GB (UK)", "EE Mobile Broadband 8 GB (UK)", "Three Broadband 10 GB (UK)", "Orange Let's go 10 Go (FR)", "SFR 6 Go (FR)", "Bouygues Telecom 10 Go (FR)", "Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data 10 GB (DE)", "Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data 30 GB (DE)", "Vodafone Mobileinternet Flat 6 GB (DE)", "Vodafone Mobileinternet Flat 10 GB (DE)", "O2 Go + Surf Flat 7,5 GB (DE)", "O2 Go + Surf Flat 10 GB (DE)".
80. Indien – binnen eenzelfde productcategorie - meerdere tariefplannen van toepassing zijn bij één operator, is er gekozen voor het goedkoopste tariefplan.

Keuze van de operatoren mobiel internet

81. Onderstaande figuren geven een overzicht van de operatoren en de tariefplannen die voor mobiel internet onderzocht zijn. In totaal gaat het om 18 operatoren die samen 56 tariefplannen aanbieden.

Land	Operator	Tariefplan	
BE	Belgacom	Belgacom Mobile Internet Comfort 2 GB	
		Belgacom Mobile Internet Favorite 4 GB	
	Telenet	Telenet King Surf 500 MB	
		Telenet Kong Surf 2 GB	
	Base	Base Internet Anywhere 1 GB	
		Base Internet Anywhere 2 GB	
		Base Internet Anywhere 5 GB	
	Mobistar	Mobistar Internet Anywhere Regular 1 GB	
		Mobistar Internet Anywhere Unlimited 5 GB	
	NL	KPN	KPN Mobiel Internet Abonnement 500 MB
KPN Mobiel Internet Abonnement 2,5 GB			
KPN Mobiel Internet Abonnement 5 GB			
Vodafone		Vodafone Instap	
		Vodafone Start 500 MB	
		Vodafone Basis 2 GB	
T-mobile		T-mobile Internet Soms 250 MB	
		T-mobile Internet Regelmatig 1 GB	
		T-mobile Internet Vaak 2,5 GB	
		T-mobile Internet Altijd 10 GB	
UK		Vodafone	Vodafone SIM Only 1 GB UK
			Vodafone SIM Only 2 GB UK
			Vodafone SIM Only 4 GB UK
	Vodafone SIM Only 10 GB UK		
	O2	O2 1 GB	
		O2 2 GB	
	EE (T-mobile & Orange)	EE Mobile Broadband Plan 1 GB	
		EE Mobile Broadband Plan 3 GB	
		EE Mobile Broadband Plan 5 GB	
		EE Mobile Broadband Plan 8 GB	
	Three	Three Broadband 250 MB	
		Three Broadband 10 GB	
		Three Broadband +12	
	FR	Orange	Orange Let's go 1 Go
			Orange Let's go 5 Go 4G/H+
Orange Let's go 10 Go 4G/H+			
SFR		SFR 3 Go	
		SFR 6 Go	
Bouygues Telecom		Bouygues Telecom BBOX NOMAD 500 Mo	
		Bouygues Telecom BBOX NOMAD 5 Go	
		Bouygues Telecom BBOX NOMAD 10 Go	
DE		Deutsche Telekom	Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data S
			Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data M
	Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data L		
	Deutsche Telekom CombiCard Mobile Data XL		
	Vodafone	Vodafone Mobileinternet Flat 7,2 light	
		Vodafone Mobileinternet Flat 21,6	
		Vodafone Mobileinternet Flat 42,2	
		Vodafone Mobileinternet Flat 50,0	
	E-plus	E-plus Internet Flat M plus	
		E-plus Internet Flat L plus	
		E-plus Internet Flat XL plus	
		E-plus Internet Flat XXL plus	
	O2	O2 Go + Surf Flat M	
		O2 Go + Surf Flat L	
		O2 Go + Surf Flat XL	
		O2 Go + Surf Flat XXL	

Figuur 13: overzicht van alle opgenomen tariefplannen mobiel internet.

3.6 Multiple-play

Kostencalculatie multiple-play

82. Wat betreft de multiple-play tariefplannen worden enkel de hiernavolgende combinaties van diensten behandeld, waarin breedband wordt beschouwd als de centrale component.
- dual-play (breedband met vaste telefonie);
 - dual-play (breedband met televisie);
 - triple-play (breedband, televisie en vaste telefonie);
 - quadruple-play betreft aanbiedingen waarbij breedband, televisie, vaste telefonie en mobiele telefonie bij dezelfde operator worden afgenomen en doorgaans door middel van één factuur aangerekend worden. In bepaalde gevallen wordt de mobiele telefonie component in de “alles-in-één” aanbieding door de operator voorgesteld als een optie, waarbij de klant naar keuze één of meerdere mobiele telefonie abonnementen kan toevoegen, doorgaans met een korting op de prijs van het (*standalone*) mobiele telefonie abonnement. Indien mobiele telefonie los van de bundel wordt aangeboden met een korting voor bestaande klanten, wordt deze gekoppeld aan de triple-play bundel en ook voorgesteld als een quadruple-playaanbieding.
83. De profilering van de multiple-play tariefplannen is gebaseerd op de methodologie die gebruikt is voor de breedband aanbiedingen zoals beschreven in sectie hierboven.
84. Andere combinaties van diensten (bvb. breedband & mobiele telefonie of televisie & vaste telefonie) maken geen deel uit van deze studie.
85. De kost van de tariefplannen omvat de volgende maandelijks weerkerende kosten - indien van toepassing:
- De abonnementskost;
 - de bijkomende kosten gerelateerd aan de belminuten (vaste telefonie) die niet begrepen zijn in het abonnement²³. De kosten van de component vaste telefonie werden bepaald op basis van 25 oproepen, wat overeenkomt met basisprofiel 1 (zie sectie 3.3). In dit geval wordt geen rekening gehouden met vaste telefonie opties;
 - de lijnhuur (dit is de kost die een consument moet betalen om te beschikken over een breedband- of vaste telefonielijn, los van zijn abonnementskost);
 - de huur van apparatuur (bvb. modem en/of decoder) of de éénmalige aankoop ervan indien de aankoop voordeliger is (apparatuur wordt afgeschreven over een periode van 36 maanden);
 - voor de quadruple-playaanbiedingen wordt ook de abonnementskost van de goedkoopste mobiele telefonie component in rekening gebracht indien deze niet begrepen is in de bundel. Het aantal belminuten, SMS-en en mobiele data wat hierbij inbegrepen zit, verschilt sterk per tariefplan en operator.

²³ Inclusief connectiekosten indien van toepassing.

Keuze van operatoren multiple-play

86. Wat betreft de keuze van de operatoren voor multiple-play refereren wij naar de criteria en bemerkingen m.b.t. breedbandnet. Onderstaande figuren geven een overzicht van de operatoren en tariefplannen die voor multiple-play onderzocht zijn. In totaal gaat het om 23 operatoren die samen 218 multiple-play tariefplannen aanbieden.

Dual-play (breedband met vaste telefonie)

Land	Aanbieder	Download snelheid (Mbps)	Tarief boven volumegrens	Technologie
BE	Belgacom "Internet Overal/Partout Comfort + Telephony" 50 (50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Maxi + Telephony" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Start + Telephony" 50	50	€5/ 20GB; €7,5/onbeperkt	VDSL
	Snow "2-pack Internet en Telefoon" 30 (P3)	30	n/a	VDSL
	VOO "Pack Duo NET TEL Un Peu" 30	30	€1/500MB	Kabel
DE	1&1 "Doppel-Flat 16.000" 16	16	n/a	ADSL
	1&1 "Doppel-Flat 50.000" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	1&1 "Doppel-Flat 6.000" 6	6	n/a	ADSL
	1&1 "Surf & Phone Flat Special" 16	16	Lage snelheid (1Mbps)	ADSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Basic mit Internet-Flatrate" 16	16	Lage snelheid (2Mbps)	ADSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Comfort Plus" 16	16	Lage snelheid (2Mbps)	ADSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Comfort Speed Fiber 100" 100	100	Lage snelheid (2Mbps)	VDSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Comfort Speed Fiber 200" 200	200	Lage snelheid (2Mbps)	VDSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Comfort Speed" 50	50	Lage snelheid (2Mbps)	VDSL
	Deutsche Telekom "Call & Surf Comfort" 16	16	Lage snelheid (2Mbps)	ADSL
	O2 "DSL L" 16	16	n/a	ADSL
	O2 "DSL M" 16	16	n/a	ADSL
	O2 "DSL S" 16	16	n/a	ADSL
	Unitymedia "2play PLUS 100" 100	100	n/a	Kabel
	Unitymedia "2play PREMIUM 150" 150	150	n/a	Kabel
	Unitymedia "2play SMART" 10	10	n/a	Kabel
	Vodafone "DSL Classic Paket" 16	16	n/a	ADSL
	Vodafone "DSL Komplettanschluss" 1	1	n/a	ADSL
	Vodafone "DSL Maxi Paket" 16	16	n/a	ADSL
	Vodafone "InternetFlat Paket" 1	1	n/a	ADSL
Vodafone "TelefonFlat Paket" 1	1	n/a	ADSL	
FR	Bouygues "BBOX" (zone non dégroupée) 20	20	n/a	ADSL
	Free "Freebox (Zones Dégroupées)" 28	28	n/a	ADSL
	Free "Freebox (Zones Non Dégroupées)" 22	22	n/a	ADSL
	Free "Freebox Révolution (Zones Dégroupées)" 28	28	n/a	ADSL
NL	KPN "Internet en Bellen Glasvezel Instap" 50 (P3)	50	n/a	FTTH
	KPN "Internet en Bellen Glasvezel Premium" 500	500	n/a	FTTH
	KPN "Internet en Bellen Glasvezel Standaard" 100	100	n/a	FTTH
	KPN "Internet en Bellen Instap" 8	8	n/a	VDSL
	KPN "Internet en Bellen Premium" 80 (P3)	80	n/a	VDSL
	KPN "Internet en Bellen Standaard" 40 (P3)	40	n/a	VDSL
	Tele 2 "Internet & Bellen" 20	20	n/a	VDSL
UK	BT "Broadband" 16	16	GBP5/5GB	ADSL
	BT "BT Infinity 1" 38	38	GBP5/5GB	VDSL
	BT "Unlimited Broadband extra" 16	16	n/a	ADSL
	BT "Unlimited Broadband" 16	16	n/a	ADSL
	BT "Unlimited BT Infinity 1" 38 (P3)	38	n/a	VDSL
	BT "Unlimited BT Infinity 2" 76 (P3)	76	n/a	VDSL
	Sky "Broadband Connect" 6	6	Niet mogelijk	ADSL
	Sky "Broadband Unlimited" 16	16	n/a	ADSL
	Sky "Fibre Unlimited Pro" 76 (P3)	76	n/a	VDSL
	Sky "Fibre Unlimited" 38 (P3)	38	n/a	VDSL
	TalkTalk "Essentials with Fibre" 38 (P3)	38	n/a	VDSL
	TalkTalk "Essentials with Fibre" 76 (P3)	76	n/a	VDSL
	TalkTalk "Essentials" 14	14	n/a	ADSL
	TalkTalk "Lite" 14	14	Niet mogelijk	ADSL
	TalkTalk "Plus" 14	14	n/a	ADSL
	Virgin Media "Up to 100Mb broadband + phone" 100	100	n/a	Kabel
	Virgin Media "Up to 30Mb broadband + phone" 30 (P3)	30	n/a	Kabel
Virgin Media "Up to 60Mb broadband + phone" 60 (P3)	60	n/a	Kabel	

Figuur 14: overzicht van alle opgenomen tariefplannen dual-play (breedband met vaste telefonie).

Dual-play (breedband met televisie)

Land	Aanbieder	Download snelheid (Mbps)	Tarief boven volumegrens	Technologie
BE	Belgacom "Internet Overal/Partout Comfort + TV" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Maxi + TV" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Start + TV" 50	50	€5/ 20GB; €7,5/onbeperkt	VDSL
	Numericable "Duo [TV + WEB]" 50	50	€2/1GB	Kabel
	Snow "2-pack Internet en Digitale TV" 30 (P3)	30	n/a	VDSL
	VOO "Pack Duo TV NET A La Folie" 70 (P3)	70	n/a	Kabel
	VOO "Pack Duo TV NET Beaucoup" 40 (P3)	40	n/a	Kabel
	VOO "Pack Duo TV NET Fiber 100" 100	100	n/a	Kabel
	VOO "Pack Duo TV NET Passionnément" 50 (P3)	50	n/a	Kabel
	VOO "Pack Duo TV NET Un Peu" 30	30	€1/500MB	Kabel
NL	KPN "Internet en TV Glasvezel Instap" 50 (P3)	50	n/a	FTTH
	KPN "Internet en TV Glasvezel Premium" 500	500	n/a	FTTH
	KPN "Internet en TV Glasvezel Standaard" 100	100	n/a	FTTH
	KPN "Internet en TV Instap" 8	8	n/a	VDSL
	KPN "Internet en TV Premium" 80 (P3)	80	n/a	VDSL
	KPN "Internet en TV Standaard" 40 (P3)	40	n/a	VDSL
	Tele 2 "Internet & Digitale Televisie" 20	20	n/a	VDSL
	Tele 2 "Internet & Interactieve Televisie" 20	20	n/a	VDSL
	UPC "100Mb Internet" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	UPC "150Mb Internet" 150	150	n/a	Kabel
	UPC "60Mb Internet" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	Ziggo "TV + Internet Z1" 20	20	n/a	Kabel
	Ziggo "TV + Internet Z2" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	Ziggo "TV + Internet Z3" 150	150	n/a	Kabel
UK	Sky "Broadband Unlimited with Sky TV" 16	16	n/a	ADSL

Figuur 15: overzicht van alle opgenomen tariefplannen dual-play (breedband met televisie).

Triple-play (breedband met breedband, televisie en vaste telefonie)

Land	Aanbieder	Download snelheid (Mbps)	Tarief boven volumegrens	Technologie
BE	Belgacom "Internet Overal/Partout Comfort + TV + Telephony" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Maxi + TV + Telephony" 50 (P3)	50	n/a	VDSL
	Belgacom "Internet Overal/Partout Start + TV + Telephony" 50	50	€5/ 20GB; €7,5/onbeperkt	VDSL
	Numericable "Triple Play Extra"	100	n/a	Kabel
	Numericable "Triple Play Max"	200	n/a	Kabel
	Numericable "Triple Play Start"	50	€5/10GB	Kabel
	Snow "3-pack" 30 (P3)	30	n/a	VDSL
	Telenet "Whop" 60	100	n/a	Kabel
	Telenet "Whoppa" 120	120	n/a	Kabel
	VOO "Pack Trio A La Folie" 70 (P3)	70	n/a	Kabel
	VOO "Pack Trio Beaucoup" 40 (P3)	40	n/a	Kabel
	VOO "Pack Trio Fiber 100" 100	100	n/a	Kabel
	VOO "Pack Trio Passioné" 50 (P3)	50	n/a	Kabel
	VOO "Pack Trio Un Peu" 30	30	€1/500MB	Kabel
	DE	Deutsche Telekom "Entertain Comfort" 16	16	Lage snelheid (2Mbps)
Deutsche Telekom "Entertain Premium" 16		16	Lage snelheid (2Mbps)	ADSL
Unitymedia "3play SMART 50" 50 (P3)		50	n/a	Kabel
Vodafone "DSL plus IP-TV Paket" 16		16	n/a	ADSL
FR	Bouygues "BBOX Sensation Fibre" 100	100	n/a	FTTH
	Bouygues "BBOX Sensation" (zone dégroupée) 20	20	n/a	ADSL
	Bouygues "BBOX" (zone dégroupée) 20	20	n/a	ADSL
	Free "Freebox (Zones Dégroupées) avec TV" 28	28	n/a	ADSL
	Free "Freebox Révolution (Zones Dégroupées) avec TV" 28	28	n/a	ADSL
	Numericable "Essentiel" 20	20	n/a	ADSL
	Numericable "iStart" 20	20	n/a	ADSL
	Numericable "Max" 20	20	n/a	ADSL
	Numericable "Start by Numericable" 20	20	n/a	Kabel
	Orange "Livebox Play Fibre" 200	200	n/a	FTTH
	Orange "Livebox Play" 20	20	n/a	ADSL
	Orange "Livebox Zen Fibre" 100	100	n/a	FTTH
	Orange "Livebox Zen" 20	20	n/a	ADSL
	SFR "La Box de SFR" (zone dégroupée) 25	25	n/a	ADSL
	SFR "La Box de SFR" (zone non dégroupée) 25	25	n/a	ADSL
	SFR "La Fibre de SFR" 300	300	n/a	FTTH
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Instap" 50 (P3)	50	n/a	FTTH
	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Premium" 500	500	n/a	FTTH
	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Standaard" 100	100	n/a	FTTH
	KPN "Internet, Bellen en TV Instap" 8	8	n/a	VDSL
	KPN "Internet, Bellen en TV Premium" 80 (P3)	80	n/a	VDSL
	KPN "Internet, Bellen en TV Standaard" 40 (P3)	40	n/a	VDSL
	Tele 2 "Digitale Televisie, Internet & Bellen" 20	20	n/a	VDSL
	Tele 2 "Interactive TV, Internet & Bellen" 20	20	n/a	VDSL
	UPC "Alles-in-1 Basis" 30 (P3)	30	n/a	Kabel
	UPC "Alles-in-1 Extreme Power" 200	200	n/a	Kabel
	UPC "Alles-in-1 Power" 100	100	n/a	Kabel
	UPC "Alles-in-1 Standaard" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	Ziggo "Alles-in-1 Basis" 20	20	n/a	Kabel
	Ziggo "Alles-in-1 Extra" 150	150	n/a	Kabel
	Ziggo "Alles-in-1 Plus" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
UK	BT "Broadband & TV Essential" 16	16	GBP5/5GB	ADSL
	BT "BT Infinity 1 & TV Essential Extra" 38	38	GBP5/5GB	VDSL
	BT "Unlimited Broadband & TV Essential" 16	16	n/a	ADSL
	BT "Unlimited Broadband extra & TV Essential" 16	16	n/a	ADSL
	BT "Unlimited BT Infinity 1 & TV Essential Extra" 38 (P3)	38	n/a	VDSL
	BT "Unlimited BT Infinity 2 & TV Essential Extra" 76 (P3)	76	n/a	VDSL
	Sky "Broadband Lite" 16	16	Niet mogelijk	ADSL
	TalkTalk "PlusTV with Fibre" 38 (P3)	38	n/a	VDSL
	TalkTalk "PlusTV, broadband and phone" 14	14	n/a	ADSL
	Virgin Media "Essential" 30 (P3)	30	n/a	Kabel
	Virgin Media "Premiere" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	Virgin Media "Up to 30Mb broadband + phone & Free TV and Free TiVo" 30 (P3)	30	n/a	Kabel
	Virgin Media "Up to 60Mb broadband + phone & Free TV and Free TiVo" 60 (P3)	60	n/a	Kabel
	Virgin Media "VIP" 100	100	n/a	Kabel

Figuur 16: overzicht van alle opgenomen tariefplannen triple-play.

Quadruple-play (breedband met televisie, vaste en mobiele telefonie)

87. Mobiele telefonie wordt steeds vaker aangeboden bij een bundel van telecomproducten. In combinatie met een klassieke triple-play wordt deze bundel een quadruple-play genoemd. Het vergelijken van quadruple-playaanbiedingen is zeer complex gelet op de verschillende kenmerken van de vier diensten die deel uitmaken van de bundel (internetsnelheid, aantal inbegrepen belminuten voor vaste en mobiele telefonie, aantal inbegrepen SMS-en en mobiele data, aantal tv-zenders, enz.).
88. Het BIPT opteert er daarom voor de waargenomen quadruple-playaanbiedingen niet verder in te delen in productcategorieën. De kostencalculatie voor de componenten breedband en vaste telefonie is gelijkaardig aan deze toegepast voor de triple-play aanbiedingen. Voor vaste telefonie betekent dit dat de kost voor profiel 1 gebruik vervat zit in de totaalprijs.
89. Wat de component mobiele telefonie betreft, werd enkel het goedkoopste mobiele abonnement toegevoegd aan de triple-play indien mobiele communicatie niet begrepen zit in (de kostprijs van) de standaard quadruple-playaanbieding. Een eventuele korting voor de toevoeging van deze mobiele dienst in de bundel werd verrekend in de prijs²⁴. In figuur 75 wordt een korte beschrijving gegeven van het aantal inbegrepen belminuten, SMS-en en mobiele data voor dit abonnement.
90. De lijst met quadruple-playaanbiedingen in hoofdstuk 12 is niet exhaustief. Het betreft zowel aanbiedingen die door de operatoren expliciet worden gecommmercialiseerd als een quadruple-play, alsook triple-playaanbiedingen waaraan een mobiele component is toegevoegd die door dezelfde operator wordt aangeboden. Het is hierbij niet van belang of deze producten al dan niet apart worden gefactureerd.

²⁴ In de tariefsimulator van het BIPT wordt een quadruple-playaanbieding gedefinieerd als zijnde één product wat op de website van de operator moet gepresenteerd worden als een quadruple-play. Een combinatie van een triple-play met korting op de mobiele component wordt in de tariefsimulator niet opgenomen als een quadruple play.

3.7 Algemene aandachtspunten en beperkingen

91. Telecomproducten zijn nagenoeg nooit identiek aan elkaar. Hoewel zij gegroepeerd kunnen worden volgens bepaalde eigenschappen, zullen zij altijd verschillen in prijscompositie, additionele diensten en andere karakteristieken. Dit maakt het niet eenvoudig om conclusies te trekken over objectief waarneembare prijsverschillen. Indien uit de prijsvergelijking blijkt dat een bepaald product A voordeliger is in prijs dan een ander product B, wil dit niet automatisch zeggen dat product B nadeliger is voor elke klant. Door de grote verscheidenheid in de samenstelling van telecomproducten kan product B immers voordeliger zijn voor een bepaalde consumentengroep, omdat kwalitatieve elementen (vb. gratis Wi-fi, extra tv-kanalen, ...) ook een bepaald economisch nut opleveren voor de eindgebruiker. In deze prijsvergelijkingsoefening wordt echter abstractie gemaakt van deze kwalitatieve aspecten bij een tariefplan.

92. De studie kent enkele beperkingen omwille van methodologische keuzes die gemaakt zijn teneinde alle tariefplannen uit de verschillende landen met elkaar te kunnen vergelijken:
 - 92.1. **Representativiteit:** het BIPT heeft bij de keuze van operatoren gestreefd naar zoveel mogelijk representativiteit van de onderzochte markten. Omwille van praktische redenen werden enkel de grootste operatoren geanalyseerd. Dit neemt niet weg dat er scherpere prijzen in een land aanwezig zijn, bijvoorbeeld bij kleine operatoren of *resellers*. De in beschouwing genomen operatoren in deze studie vormen tezamen telkens ongeveer 80 tot 90 percent van de totale markt voor een bepaalde productcategorie in een bepaald land. Het BIPT meent dat deze keuze het beste weergeeft wat het algemeen prijsniveau is voor de meest afgenomen producten.
 - 92.2. **Rationele consument:** voor de vergelijking van de onderzochte producten wordt ervan uitgegaan dat de eindgebruiker de goedkoopste aanbieding kiest bij een bepaalde operator, passend bij zijn/haar belgedrag of internetgedrag. Er wordt hier met andere woorden uitgegaan van een rationele keuze door de eindconsument, die een volledig doorzicht heeft in de tariefstructuur en het product kiest dat het meest voordelig is voor haar of zijn gebruik. Dit veronderstelt een grote mate aan transparantie van de tarieven, consumentenbewustzijn en bereidheid tot het vergelijken van prijzen. In de praktijk zijn consumenten vaak niet bereid om exact uit te rekenen wat voor hun het goedkoopste telecomproduct is.
 - 92.3. **Verschillen in tariefstructuur:** door de vaak uiteenlopende tariefstructuren in de verschillende landen is het noodzakelijk om keuzes te maken inzake de in rekening te nemen kosten. Het komt immers voor dat bepaalde kosten die aangerekend worden in het ene land, onbestaande zijn in het andere. Anderzijds is het ook bijzonder moeilijk om na te gaan hoeveel nut een eindgebruiker in een bepaald land hecht aan diensten die een additionele kost vereisen. Het BIPT heeft er daarom voor geopteerd om een realistische weergave van de maandelijks wederkerende kost voor de eindgebruiker te hanteren, hoewel deze zeker niet allesomvattend is.
 - 92.4. **Gecommercialiseerde tariefplannen:** omwille van methodologische redenen zijn in deze studie enkel tariefplannen opgenomen die in de loop van augustus 2013 werden gecommmercialiseerd op de website van operatoren. Naast deze

tariefplannen bestaat nog een heel gamma aan 'oude' tariefplannen, die niet meer gecommmercialiseerd worden maar die wel nog afgenomen worden door klanten. Vaak zijn deze oude tariefplannen duurder.

- 92.5. **Nationale dekking:** sommige diensten die zijn opgenomen in deze vergelijkingsoefening zijn niet nationaal beschikbaar. Bepaalde operatoren hebben immers een gedeeltelijke territoriale dekking (regionale dekking, gemeentelijke dekking, lokale dekking, ...). Vooral supersnel breedbandinternet is in bepaalde landen geconcentreerd in de grote agglomeraties.
- 92.6. **Contractduur:** de prijs van een tariefplan hangt af van de contractduur. De maandelijkse prijs voor een tariefplan met een contractduur van twee jaar is vaak lager dan de prijs die een consument zou betalen indien hij zich verbindt voor één jaar omdat de inherente waarde van een verbintenis met vaste looptijd wordt weerspiegeld in de prijs van het abonnement. Indien de prijs voor een tariefplan afhankelijk is van de contractduur, werd – in deze vergelijkingsoefening - de langste contractduur geselecteerd. Dit 'lange termijn'-perspectief heeft echter een invloed op het waargenomen prijsniveau per land. In België kan een consument zijn contract na zes maanden kosteloos opzeggen, zoals vastgelegd in telecomwet 13 juni 2005. In de buurlanden van België bedraagt de minimale contractduur typisch één of twee jaar. In feite worden de Belgische operatoren dus benadeeld in deze vergelijkingsoefening. Dit is van toepassing op alle segmenten in deze studie (mobiele telefonie, vaste telefonie, breedband en bundels).
93. Met de hier boven beschreven beperkingen moet rekening gehouden worden met bij het interpreteren van de verkregen resultaten. Hoewel een prijsvergelijking - zoals degene in deze studie – een globaal beeld kan geven over het prijsniveau van België ten opzichte van zijn buurlanden, is het niet mogelijk om een vergelijkende studie van telecommtarieven te maken die een allesomvattend en oncontesteerbaar beeld geeft van het prijsniveau over landen heen. Bovendien merkt het BIPT op dat deze studie een statische analyse van het prijsniveau weergeeft. Dit houdt in dat er in een bepaalde tijdsperiode (augustus 2013) gekeken werd naar tariefplannen die op dat moment beschikbaar waren bij de onderzochte operatoren. Omdat deze tariefplannen fel onderhevig zijn aan diverse wijzigingen (zowel wat betreft prijsniveau als andere karakteristieken), is het mogelijk dat er na de onderzoeksperiode andere tariefplannen en/of prijsniveaus waarneembaar zijn bij de onderzochte operatoren.
94. Naast deze internationale prijzenstudie publiceert het BIPT op regelmatige tijdstippen ook een document waarin een overzicht wordt gegeven van alle Belgische tariefplannen, gerangschikt op basis van prijs. Omdat de nationale prijsvergelijking een groter staal van operatoren bevat, is het document beter geschikt voor het onderling vergelijken van operatoren dan deze internationale prijzenstudie.
95. Een consument kan zelf makkelijk nagaan welk tariefplan het beste past bij zijn gebruik door zijn gebruikerspatroon in te geven in de tariefsimulator van het BIPT: www.bestetarief.be.

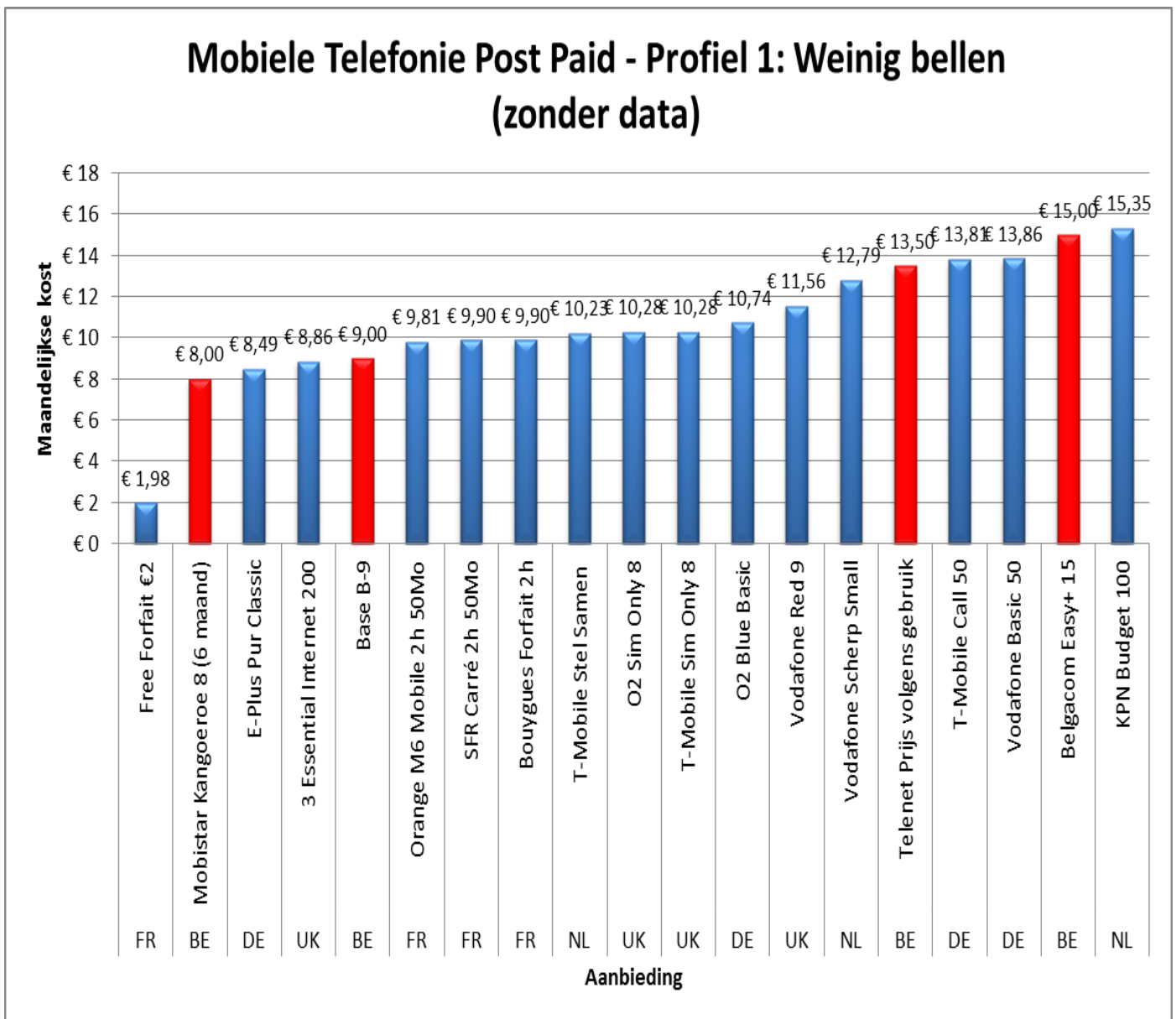
3.8 Structuur van de volgende hoofdstukken

96. In de volgende negen hoofdstukken worden de resultaten weergegeven voor elk van de negen productgroepen (de zesde productgroep, multiple play is gesplitst in vier deelgroepen, namelijk dual-play met vaste telefonie, dual-play met televisie, triple-play en quadruple-play). Op het laatste hoofdstuk na, is de structuur van die hoofdstukken gelijk ongeacht de keuze voor gebruikersprofielen of productcategorieën, al heeft die een invloed op wat er weergegeven wordt in de landenvergelijingsgrafiek.
97. Voor elk gebruikersprofiel of productcategorie is er:
- een schematische weergave van de kenmerken van dat gebruikersprofiel en productcategorie;
 - een aanbiedersvergelijingsgrafiek met de positie van het gunstigste tariefplan van de aanbieders in binnen- en buitenland;
 - een landenvergelijingsgrafiek met voor elk land:
 - voor gebruikerprofielen het gewogen landgemiddelde gerangschikt naar dat gemiddelde;
 - voor productcategorieën de mediaan en het bereik tussen de hoogste en de laagste prijs, gerangschikt naar die mediaan.
98. Op het einde van elke sectie worden de resultaten samengevat en wordt de positionering van de Belgische tariefplannen grafisch weergegeven. Die figuur situeert de in de vergelijkingsoefening opgenomen goedkoopste tarieven van de Belgische operatoren t.o.v. de goedkoopste onderzochte tarieven in de buurlanden. De zwarte pijl – die per profiel/categorie het prijsbereik weergeeft van alle verzamelde tarieven – verbindt het minimumtarief (onderste punt van de pijl) met het maximumtarief (bovenste punt van de pijl). Elke rode ruit vertegenwoordigt een waargenomen prijsniveau van een Belgische aanbieding. Hoe lager de rode ruiten gelegen zijn op een verticale pijl, hoe beter de Belgische aanbiedingen geprijsd zijn in relatie tot de buurlanden. In sommige gevallen liggen de rode ruiten erg verspreid over de pijl: het is dan moeilijker om een eensluidende conclusie te trekken wat de Belgische tarieven betreft.
99. Door de diversiteit aan quadruple-playaanbiedingen is ervoor gekozen om geen verdere opdeling meer te maken van die productgroep (zie de randnummers 88 en 90). De weergave van het prijsniveau in een grafiek en een vergelijking tussen de verschillende landen zijn dan ook minder zinvol. In plaats daarvan beperkt dat hoofdstuk zich tot een tabel waarin de gevonden resultaten staan voor alle aanbieders in alle betrokken landen.

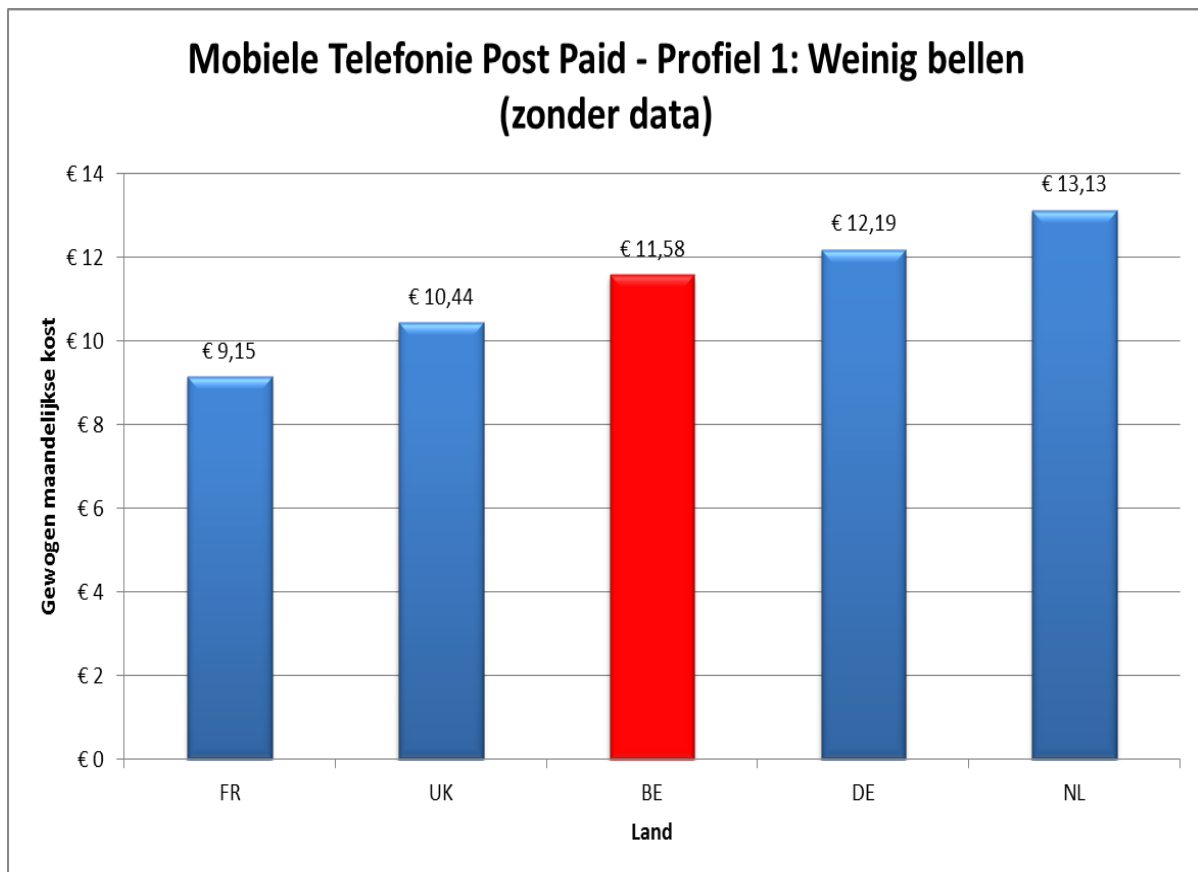
4 MOBILE TELEFONIE (POST PAID)

4.1 Profiel 1: Weinig bellen (zonder data)

Profiel 1: Weinig bellen (zonder data): 60 minuten bellen, 50 SMS, geen data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	50	-
60%	On-net	36 minuten	9 minuten	14 minuten	13 minuten		
40%	Off-net	24 minuten	6 minuten	10 minuten	8 minuten		
Totaal		60 minuten	15 minuten	24 minuten	21 minuten		

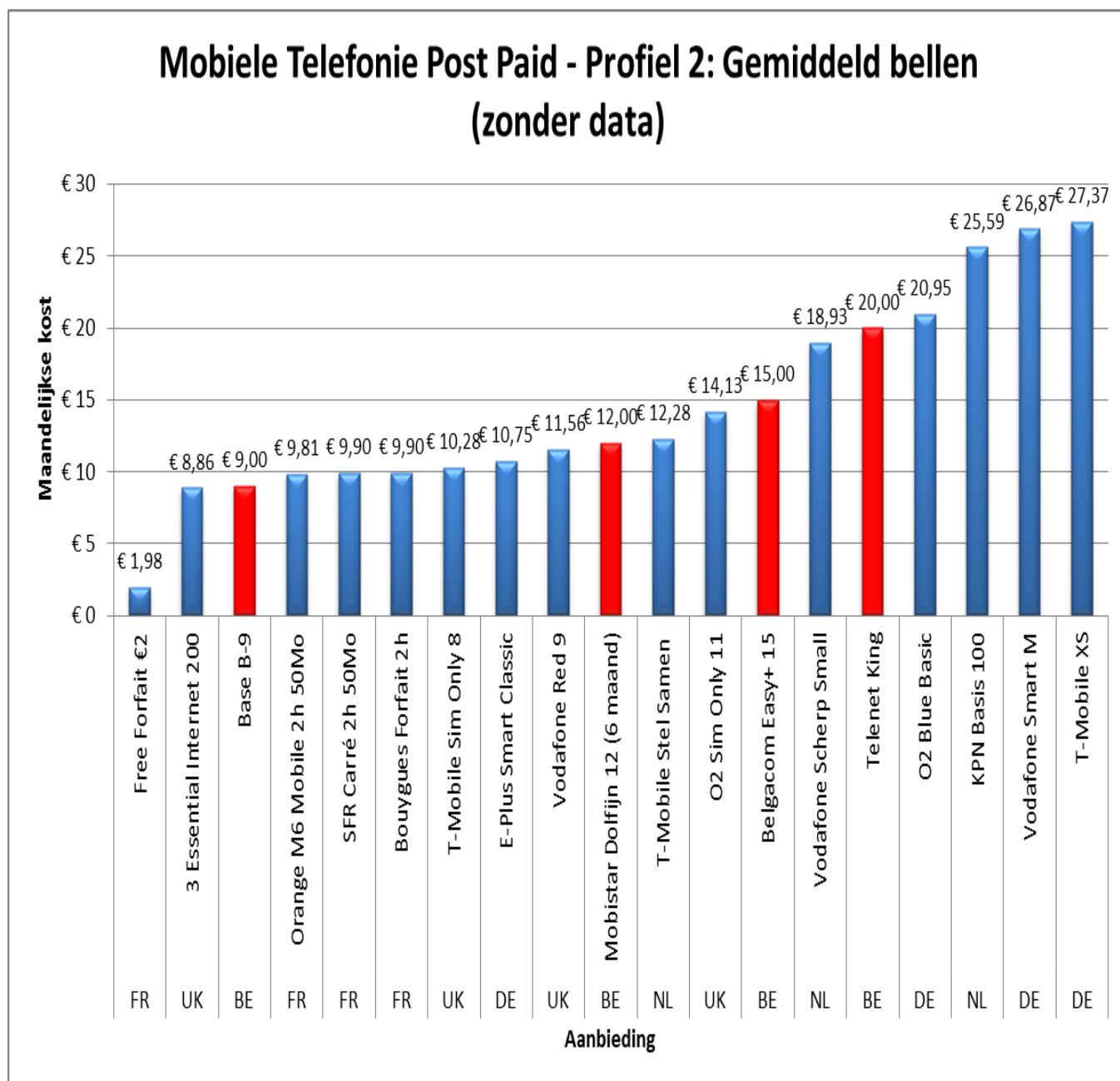
Figuur 17: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post paid profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

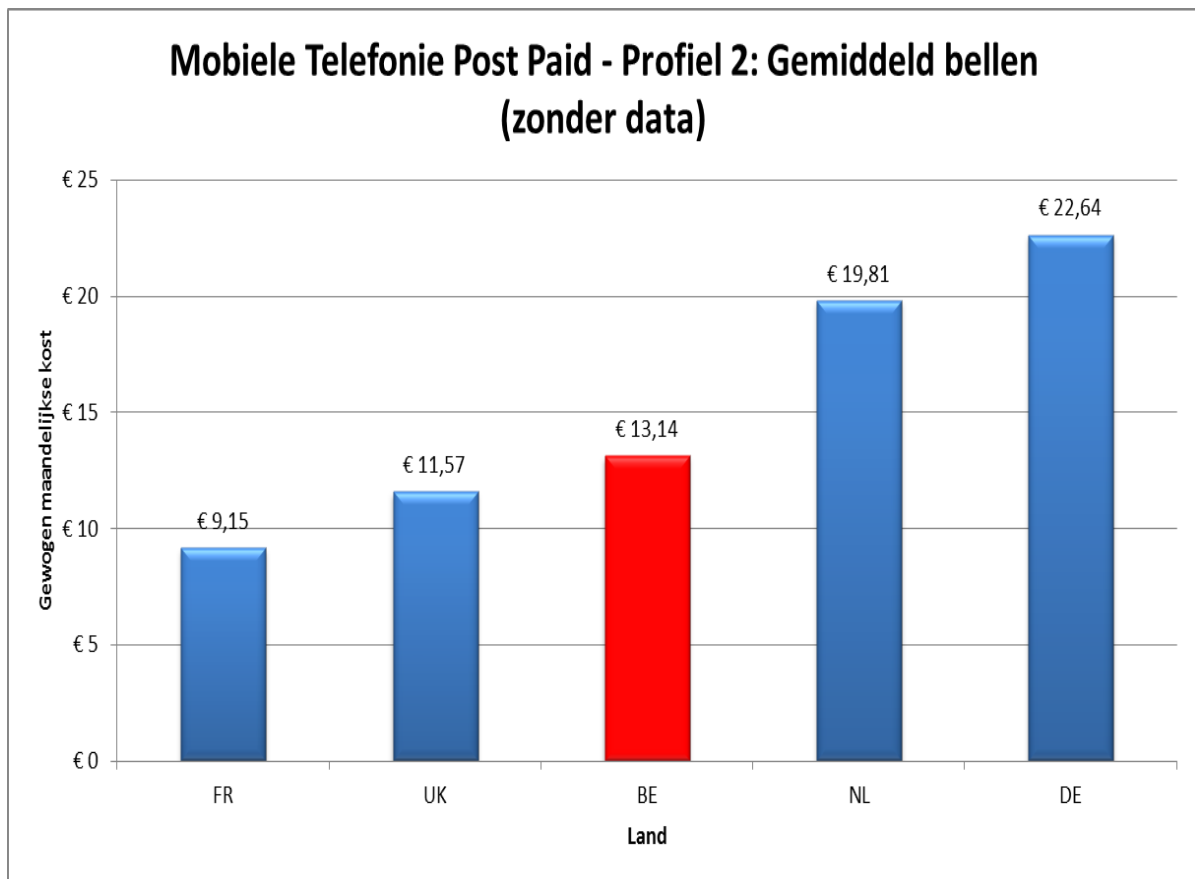
Figuur 18: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.2 Profiel 2: Gemiddeld bellen (zonder data)

Profiel 2: Gemiddeld bellen (zonder data): 120 minuten bellen, 100 SMS, geen data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	100	-
60%	On-net	72 minuten	18 minuten	28,8 minuten	25,2minuten		
40%	Off-net	48 minuten	12 minuten	19,2 minuten	16,8minuten		
Totaal		120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten		

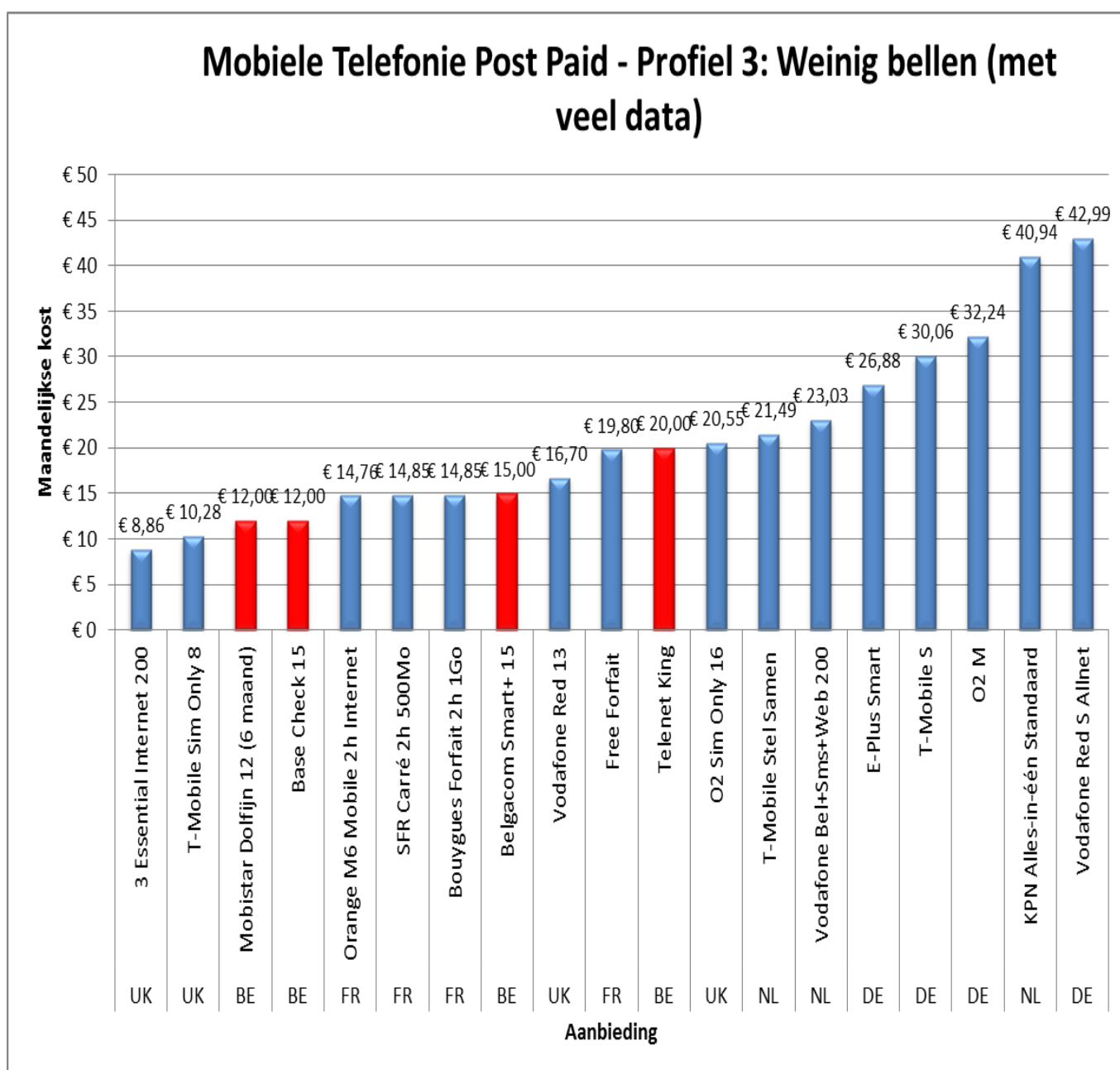
Figuur 19: Vergelijking tariefplannen mobiele telefoon post paid profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

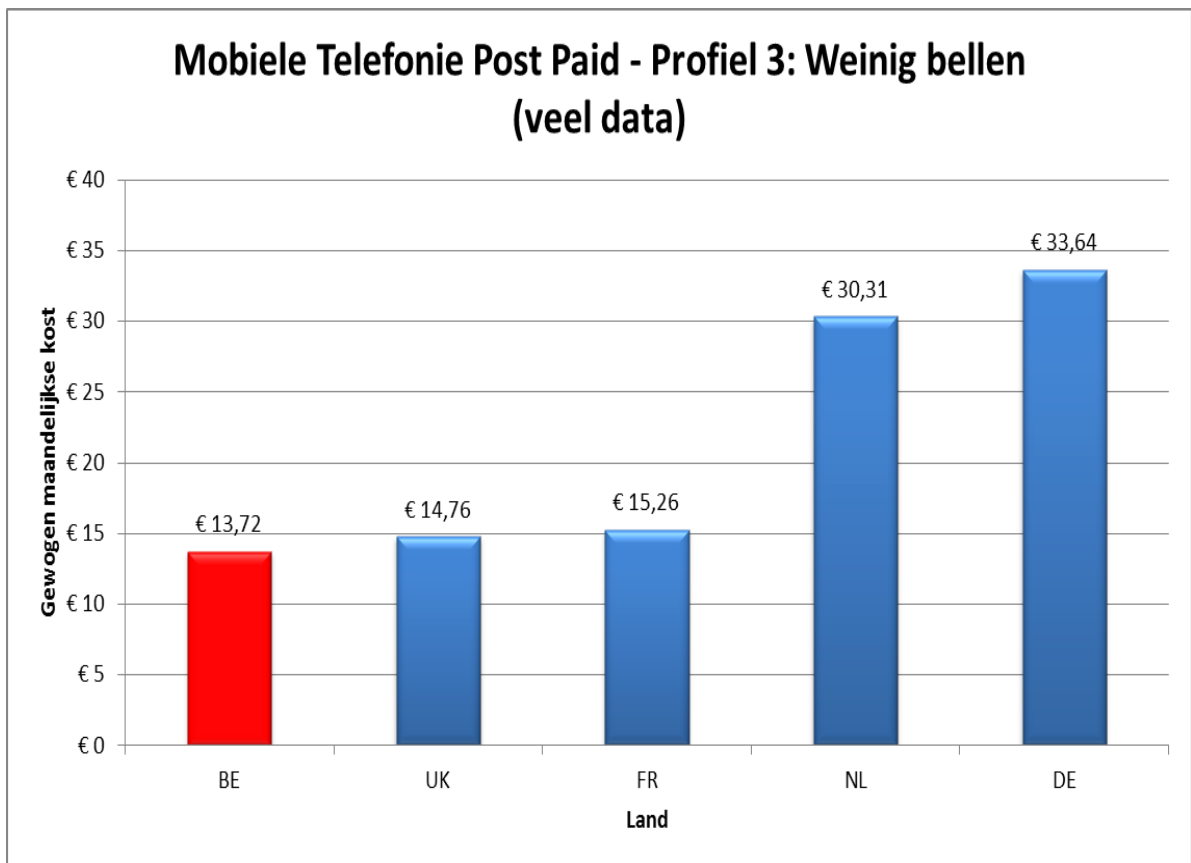
Figuur 20: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.3 Profiel 3: Weinig bellen (met veel data)

Profiel 3: Weinig bellen (met veel data): 60 minuten bellen, onbeperkt SMS, 500 MB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	Onbeperkt	500 MB
60%	On-net	36 minuten	9 minuten	14,4 minuten	12,6minuten		
40%	Off-net	24 minuten	6 minuten	9,6 minuten	8,4 minuten		
Totaal		60 minuten	15 minuten	24 minuten	21 minuten		

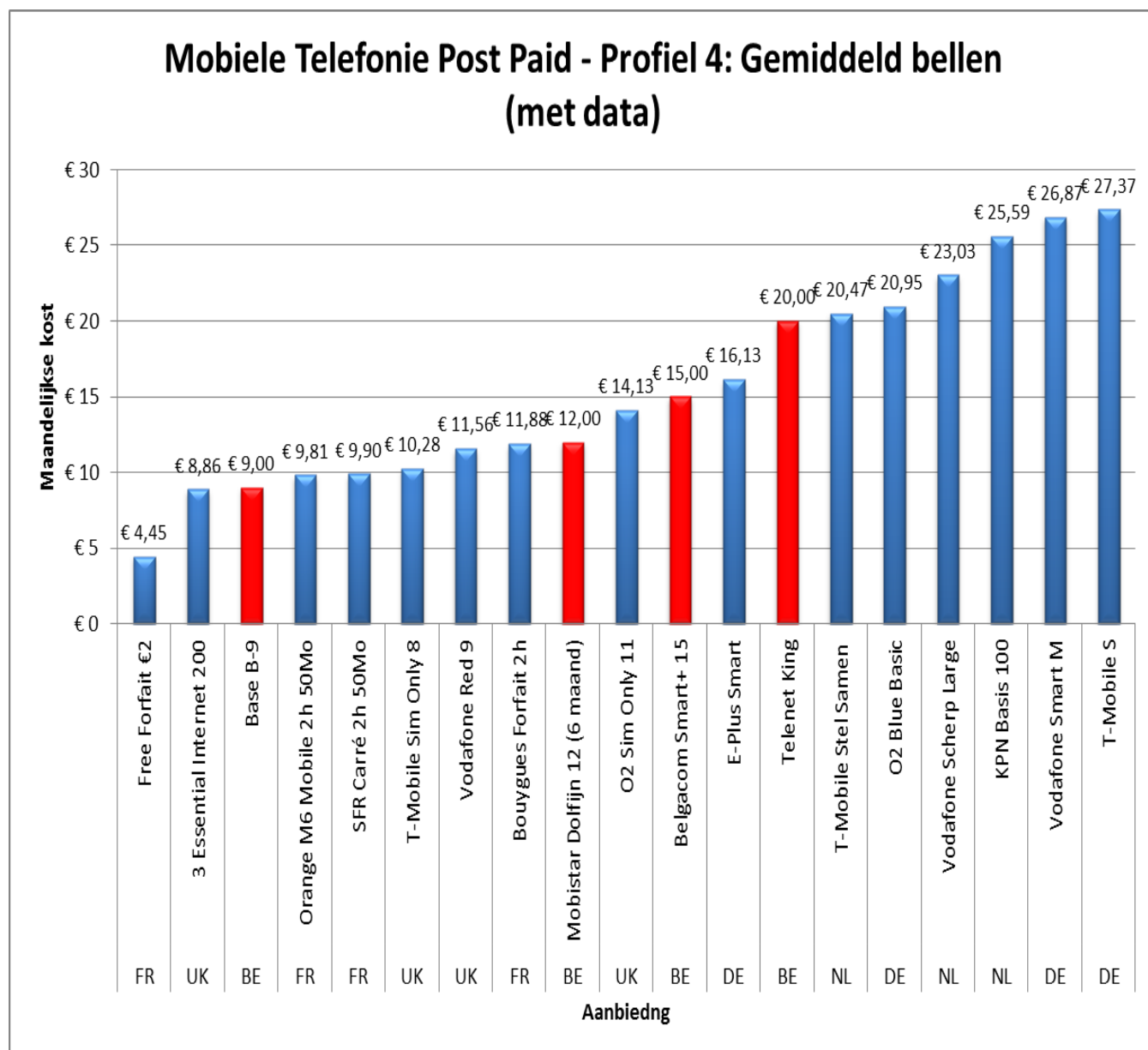
Figuur 21: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post paid profiel 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

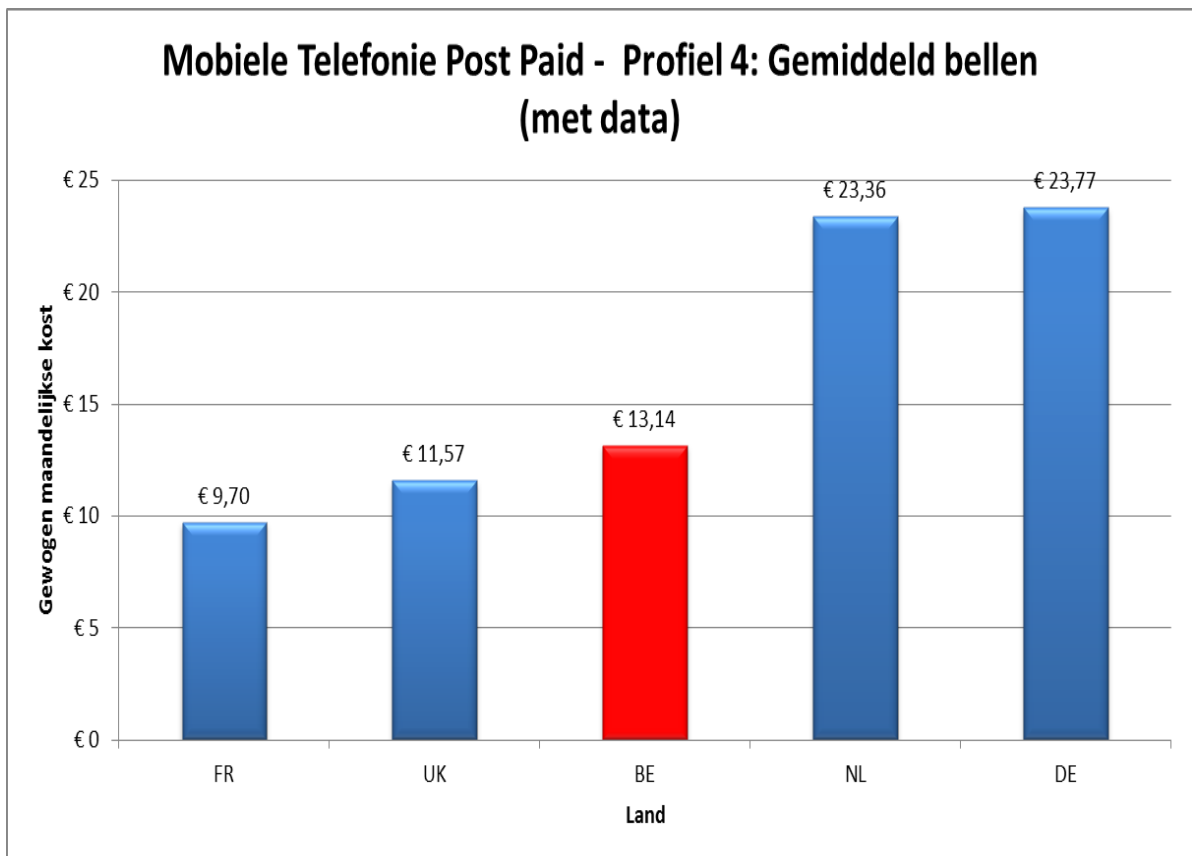
Figuur 22: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.4 Profiel 4: Gemiddeld bellen (met data)

Profiel 4: Gemiddeld bellen (met data): 120 minuten bellen, 100 SMS, 50 MB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	100	50 MB
60%	On-net	72 minuten	18 minuten	28,8 minuten	25,2minuten		
40%	Off-net	48 minuten	12 minuten	19,2 minuten	16,8minuten		
Totaal		120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten		

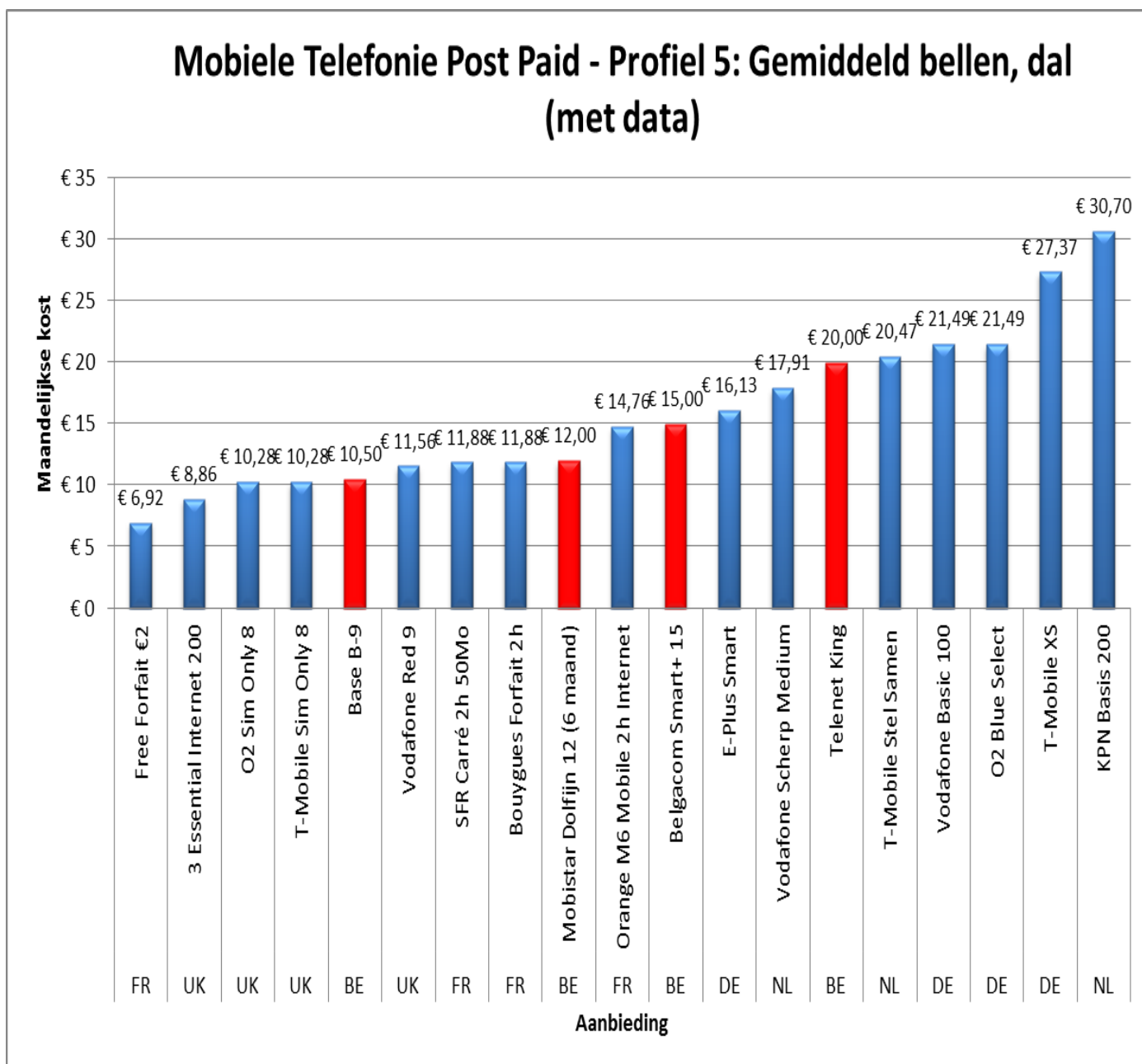
Figuur 23: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post paid profiel 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

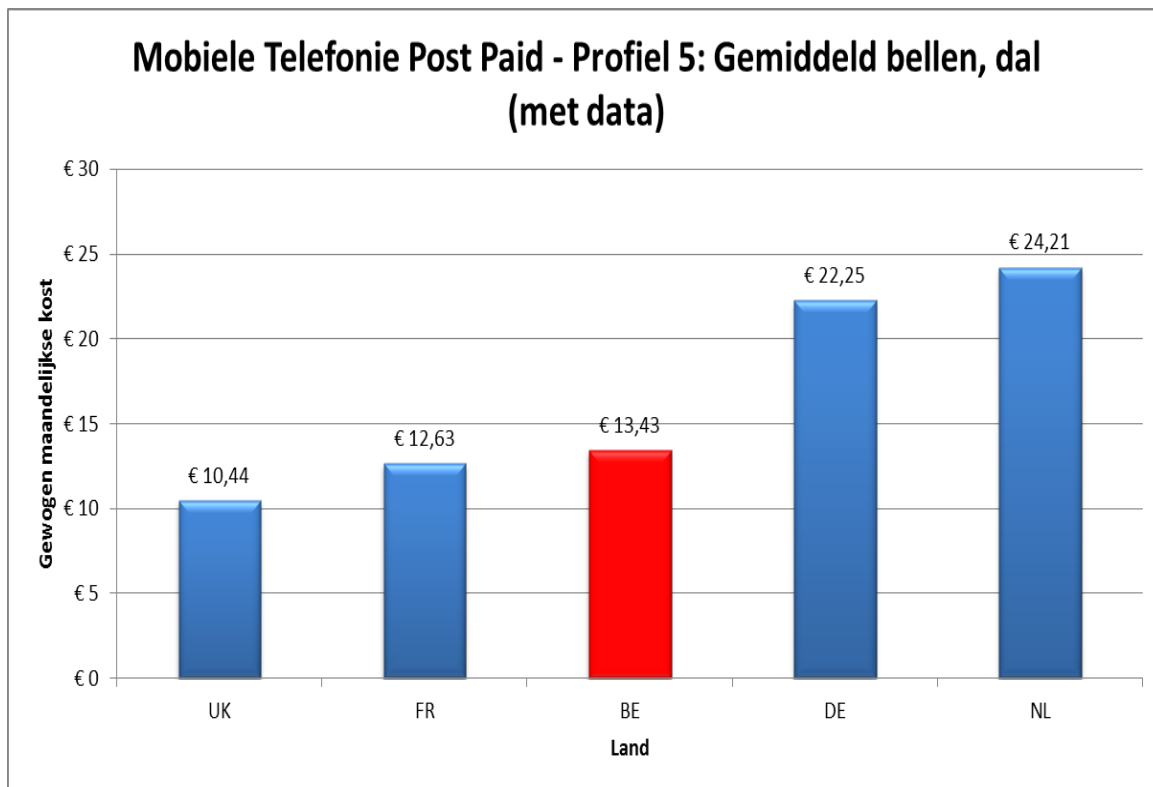
Figuur 24: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.5 Profiel 5: Gemiddeld bellen, dal (met data)

Profiel 5: Gemiddeld bellen, dal (met data): 100 min bellen, 100 SMS, 100 MB							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			10%	60%	30%	100	100 MB
60%	On-net	60 minuten	6 minuten	36 minuten	18 minuten		
40%	Off-net	40 minuten	4 minuten	24 minuten	12 minuten		
Totaal		100 minuten	10 minuten	60 minuten	30 minuten		

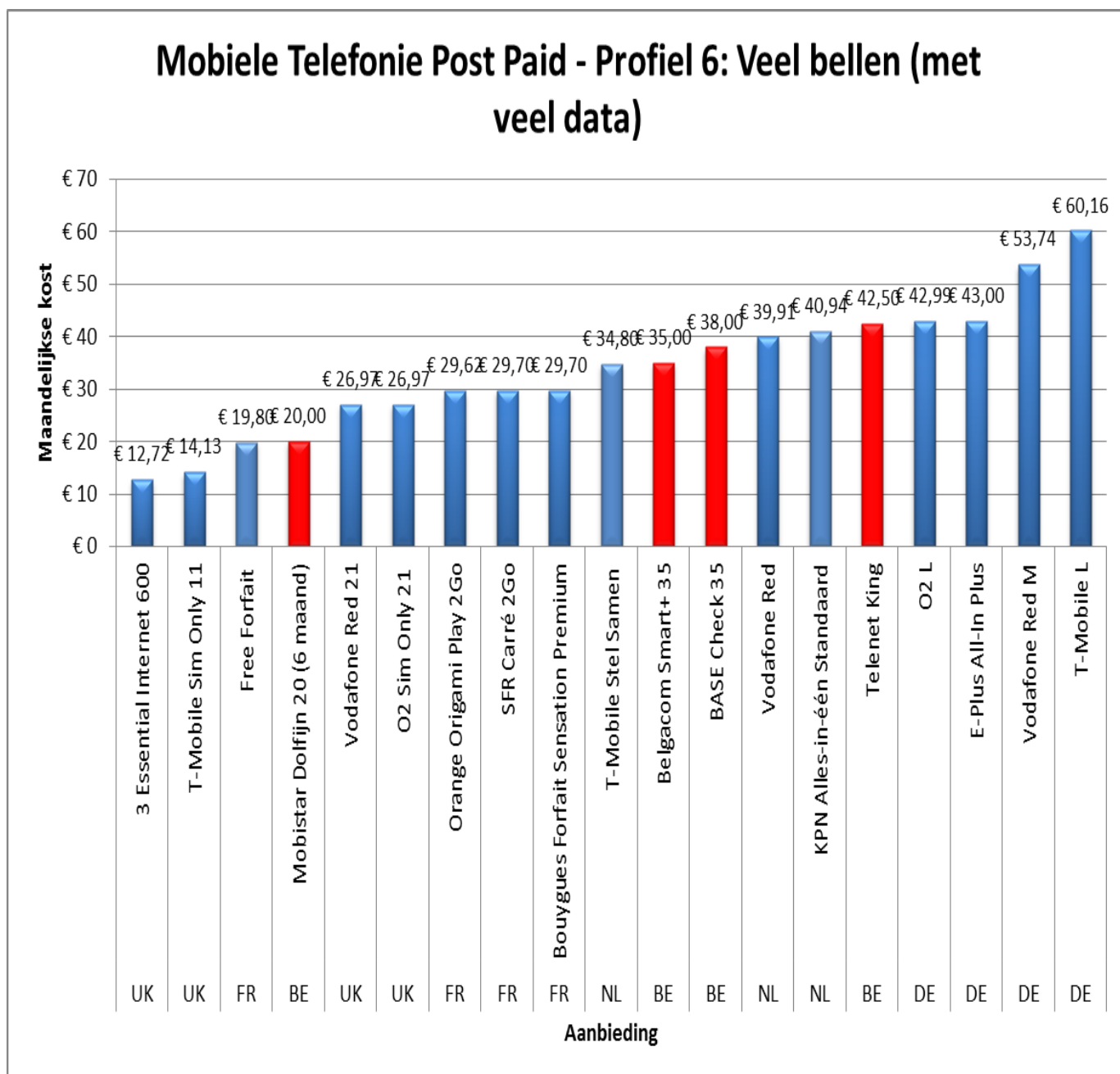
Figuur 25: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post paid profiel 5 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

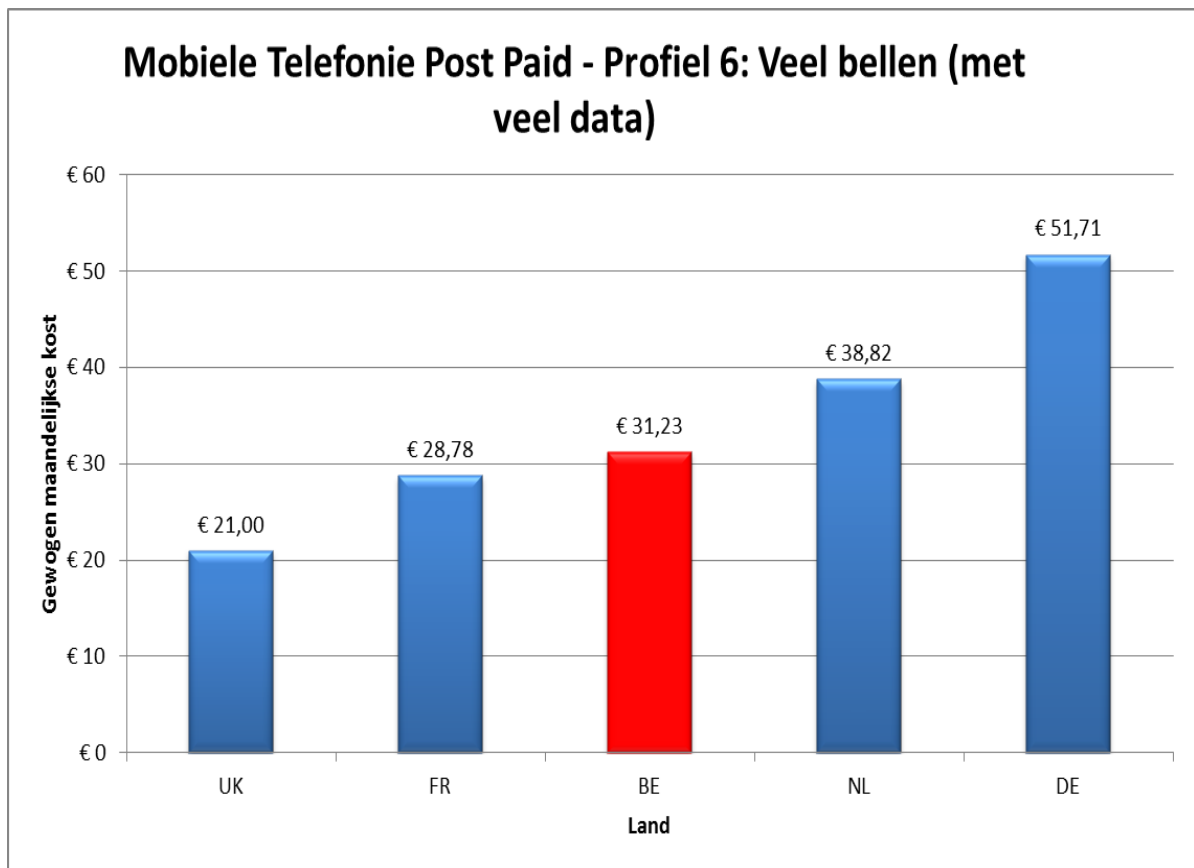
Figuur 26: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 5 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.6 Profiel 6: Veel bellen (met veel data)

Profiel 6: Veel bellen (met data): 300 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1 GB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	Onbeperkt	1 GB
60%	On-net	180 minuten	45 minuten	72 minuten	63 minuten		
40%	Off-net	120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten		
Totaal		300 minuten	75 minuten	120 minuten	105 minuten		

Figuur 27: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post paid profiel 6 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

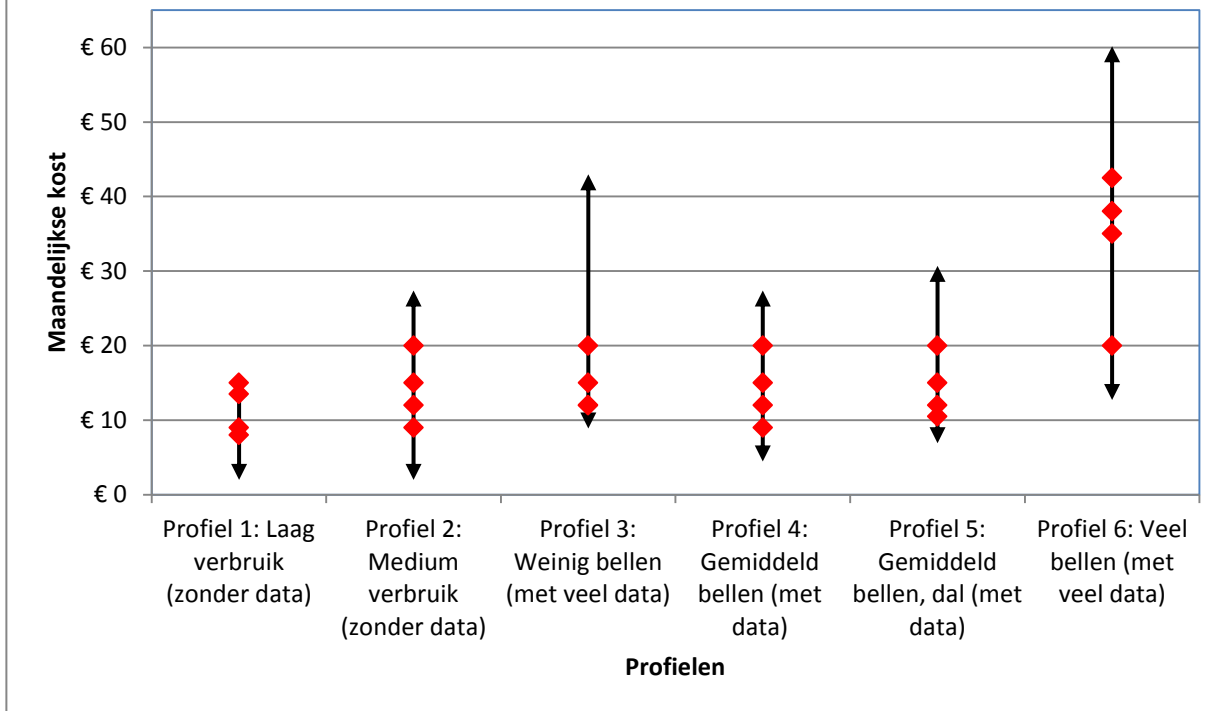

Figuur 28: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post paid profiel 6 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

4.7 Samenvatting van de resultaten voor mobiele telefonie post paid

100. In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie post paid: een Belgische consument zou iets minder betalen in Frankrijk of het Verenigd Koninkrijk voor zijn mobiel telefoniegebruik. Het verschil is echter niet groot. Nederland en Duitsland zijn meteen een stuk duurder.
101. Het prijsniveau voor mobiel bellen daalde het afgelopen jaar significant in België, maar ook in de vier buurlanden daalden de prijzen. De positie van België ten opzichte van de buurlanden verbeterde: België bevindt zich niet langer in het peloton maar maakt samen met Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk deel uit van de kopgroep. Het prijsverschil tussen Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en België is namelijk niet groot.
102. Het BIPT merkt op dat het aantal *flatfee*-tariefplannen (onbeperkt bellen, onbeperkt SMS-en) in België gestegen is ten opzichte van vorig jaar. Bovendien is er een duidelijke stijging van het aantal mobiele data dat een tariefplan toelaat.
103. In deze vergelijkingsoefening werden enkel SIM-only tarieven bekeken. In België neemt de grote meerderheid zulke tariefplannen af, in het buitenland is koppelverkoop echter meer gangbaar.
104. De studie hield enkel rekening met de gecommmercialiseerde tariefplannen in de periode augustus. Omdat de markt voor mobiele telefonie erg dynamisch is, is het goed mogelijk dat het prijsniveau ondertussen gewijzigd is. In de realiteit zien we dat consumenten vaak beschikken over een tariefplan wat niet is aangepast op hun noden, of wat niet aangepast is aan de recente prijsontwikkelingen (zie topic 7).

Positionering van de Belgische operatoren in de BIPT-studie voor mobiele telefonie post paid: minima en maxima

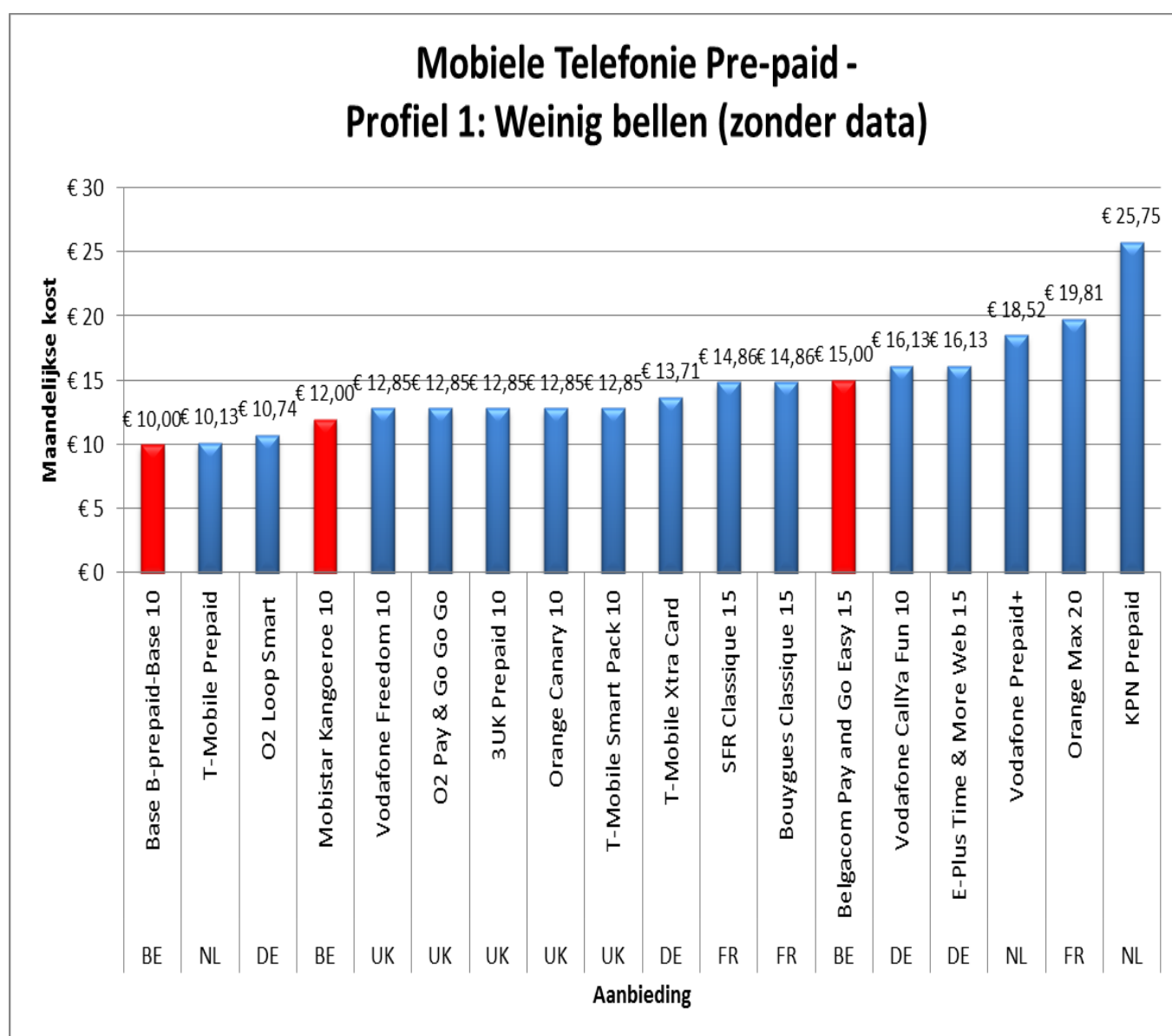

Figuur 29: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per profiel, mobiele telefonie post paid (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

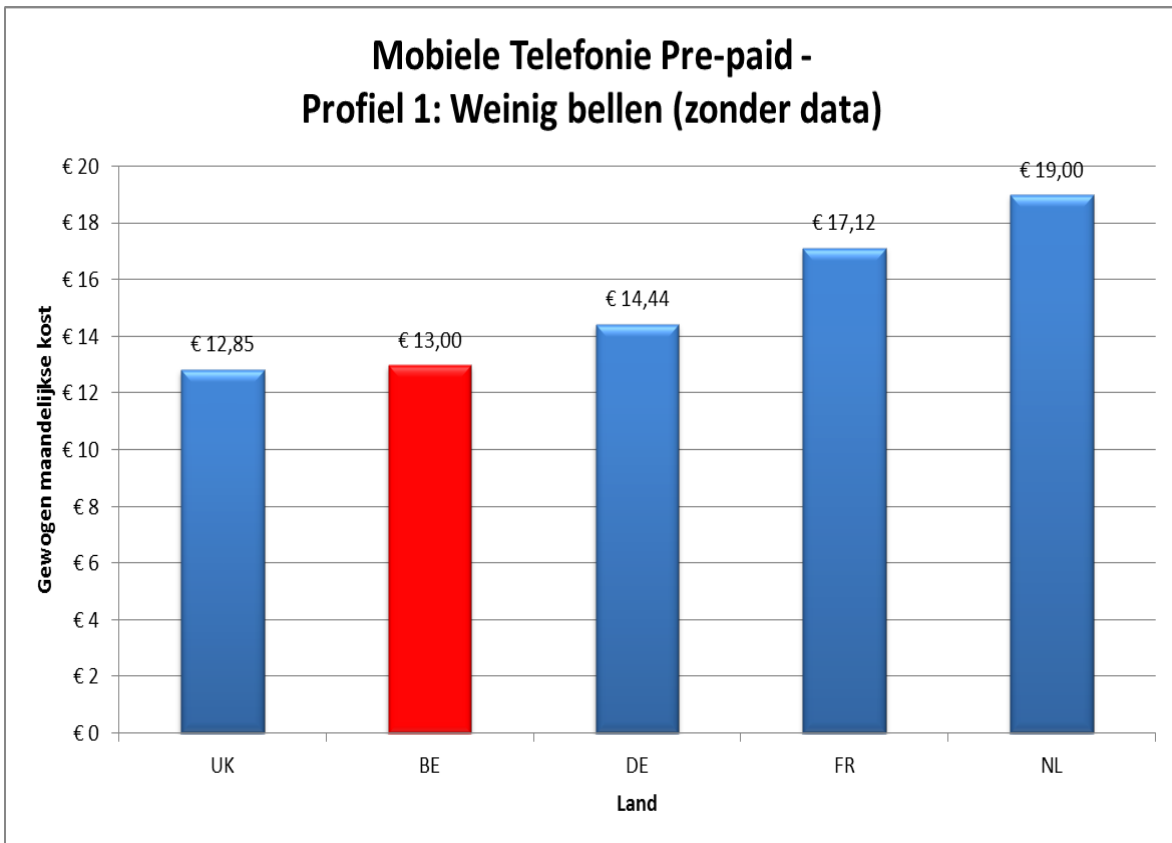
5 MOBIELE TELEFONIE (PRE-PAID)

5.1 Profiel 1: Weinig bellen (zonder data)

Profiel 1: Weinig bellen (zonder data): 50 minuten bellen, 100 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	100	-
65%	On-net	32,5 minuten	13 minuten	9,75 minuten	9,75 minuten		
35%	Off-net	17,5 minuten	7 minuten	5,25 minuten	5,25 minuten		
Totaal		50 minuten	20 minuten	15 minuten	15 minuten		

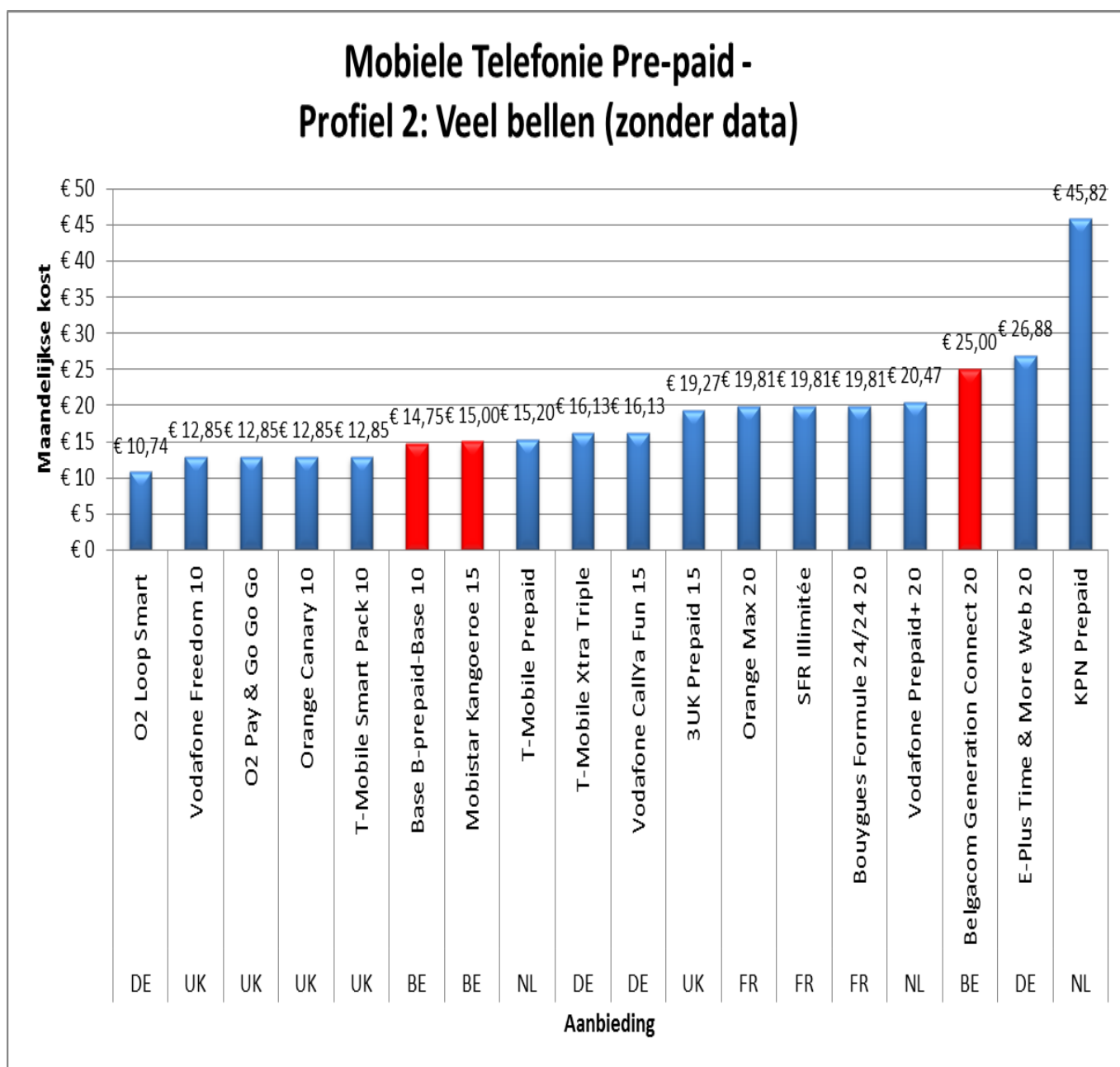
Figuur 30: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie pre-paid profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

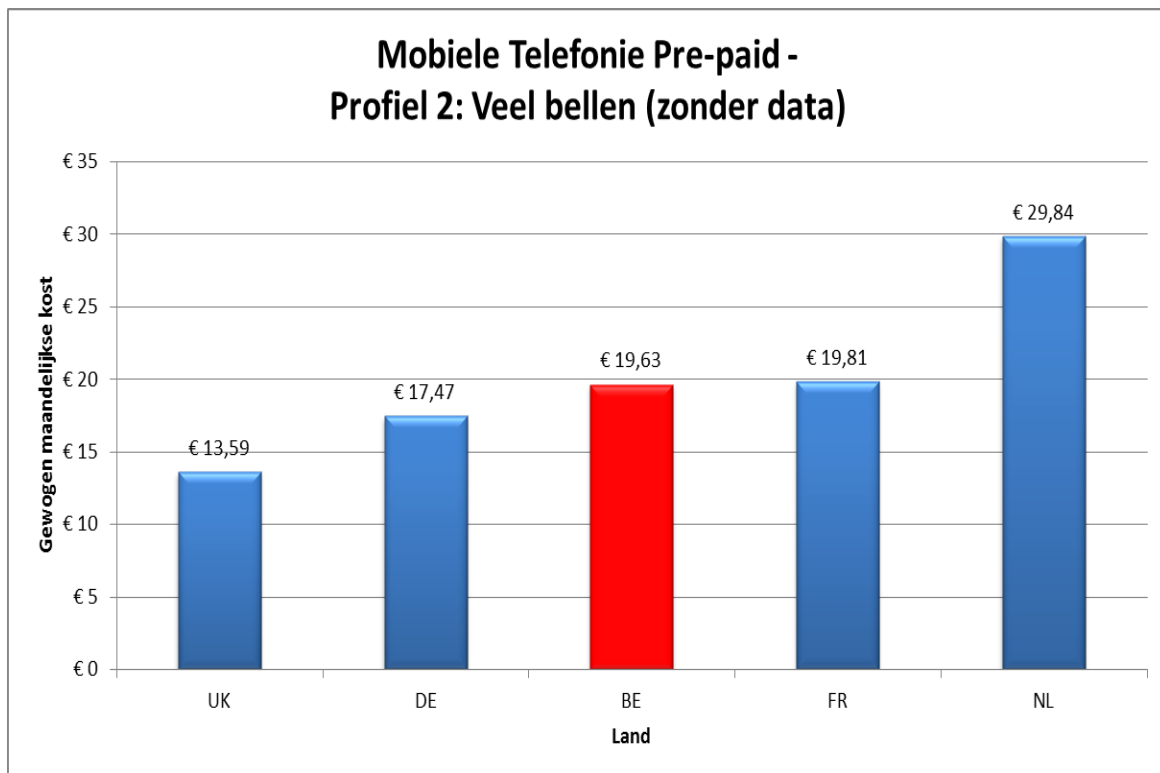
Figuur 31: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie pre-paid profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

5.2 Profiel 2: Veel bellen (zonder data)

Profiel 2: Veel bellen (zonder data): 100 minuten bellen, 150 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	150	-
65%	On-net	65 minuten	26 minuten	19,5 minuten	19,5 minuten		
35%	Off-net	35 minuten	14 minuten	10,5 minuten	10,5 minuten		
Totaal		100 minuten	40 minuten	30 minuten	30 minuten		

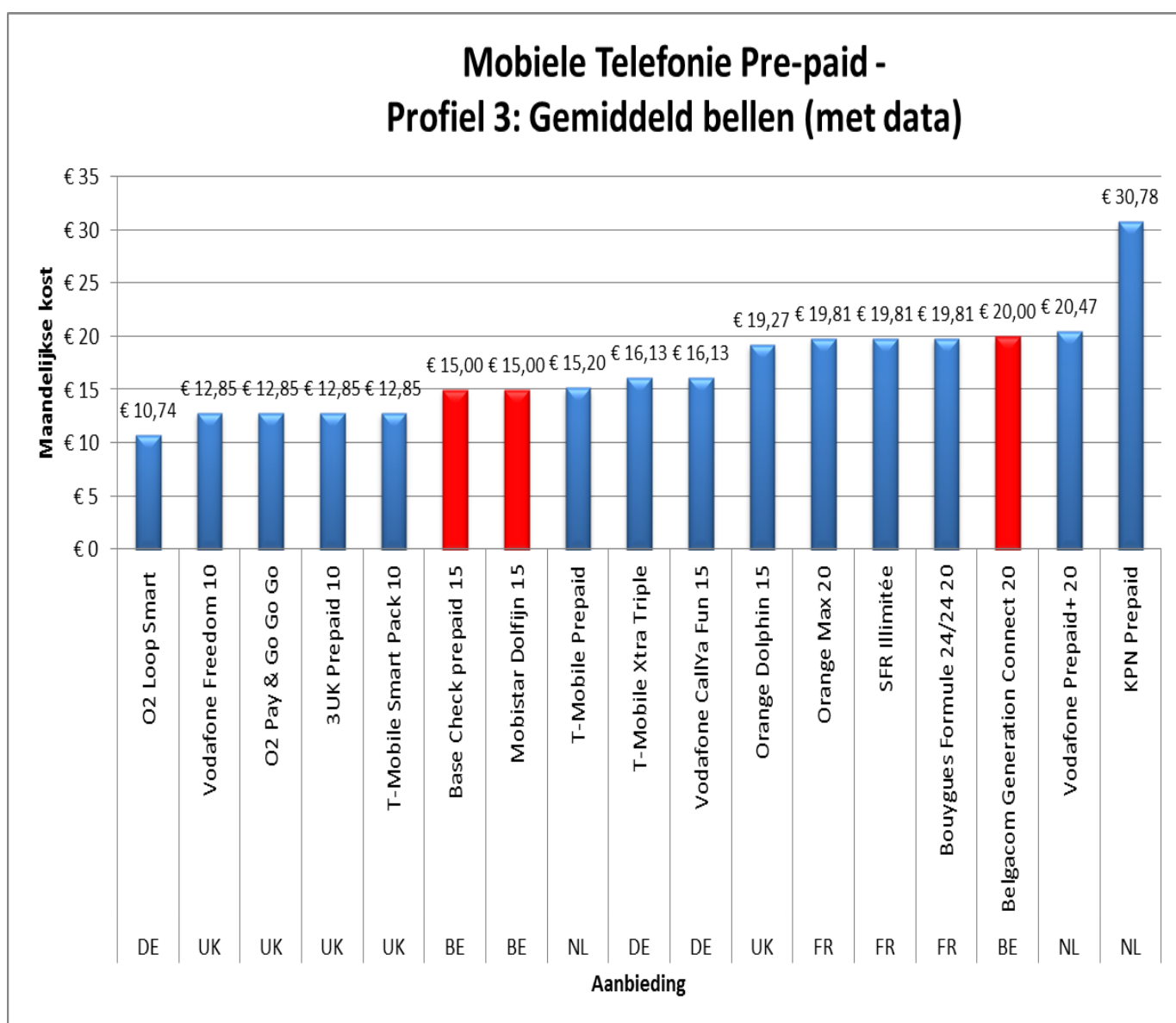
Figuur 32: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie pre-paid profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 33: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie pre-paid profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

5.3 Profiel 3: Gemiddeld bellen (met data)

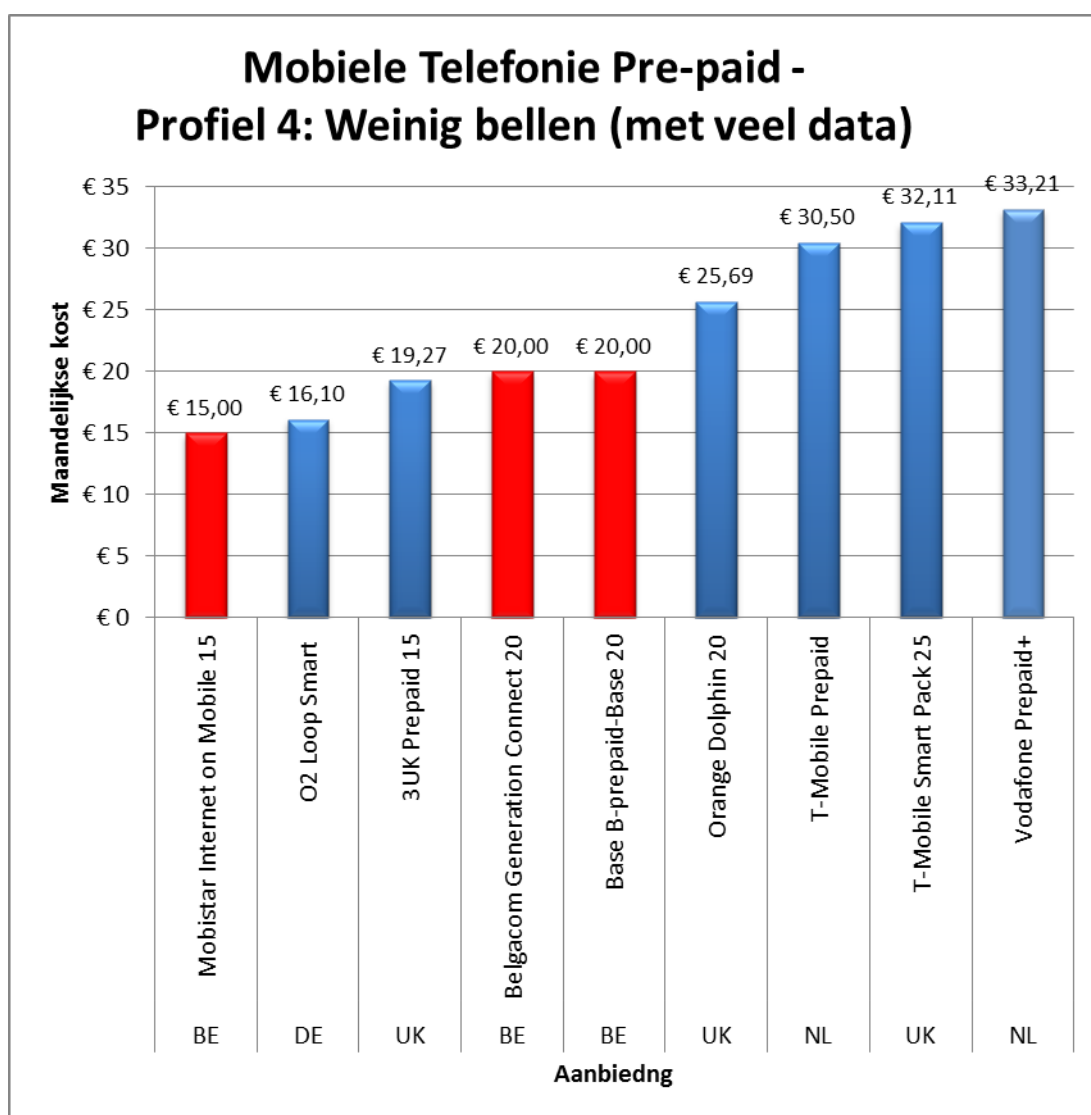
Profiel 3: Weinig bellen (met data): 50 minuten bellen, 50 SMS, 50 MB							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	50	50 MB
65%	On-net	32,5 minuten	13 minuten	9,75 minuten	9,75 minuten		
35%	Off-net	17,5 minuten	7 minuten	5,25 minuten	5,25 minuten		
Totaal		50 minuten	20 minuten	15 minuten	15 minuten		

Figuur 34: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie pre-paid profiel 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

5.4 Profiel 4: Weinig bellen (met veel data)

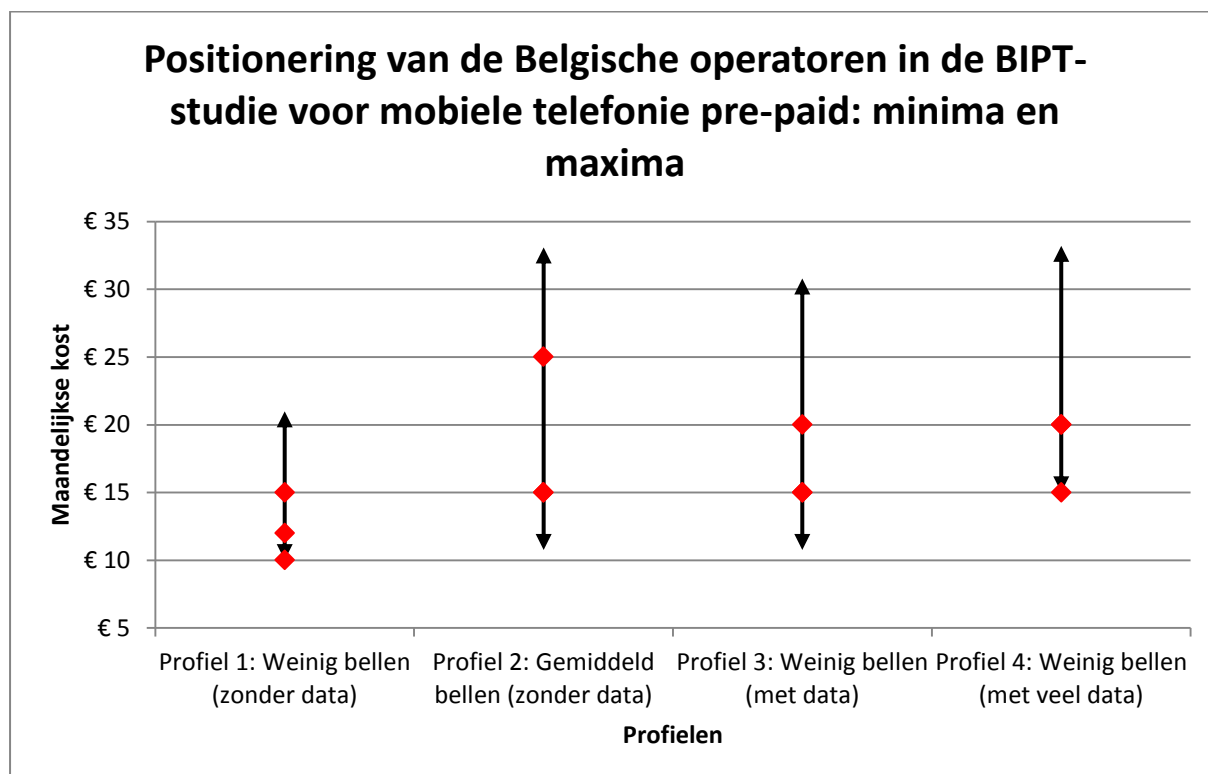
Profiel 4: Weinig bellen (met veel data): 20 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1 GB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	SMS	Data
Bestemming			40%	30%	30%	Onbeperkt	1 GB
65%	On-net	13 minuten	5,2 minuten	3,9 minuten	3,9 minuten		
35%	Off-net	7 minuten	2,8 minuten	2,1 minuten	2,1 minuten		
Totaal		20 minuten	8 minuten	6 minuten	6 minuten		

Figuur 35: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie pre-paid profiel 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

5.5 Samenvatting van de resultaten voor mobiele telefonie pre-paid

105. In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie pre-paid: België rangschikt zich, afwisselend met Duitsland, tweede. Het Verenigd Koninkrijk is algemeen goedkoper. Een Belgische consument zou meer betalen in Frankrijk en Nederland.
106. Ten opzichte van 2012 houdt België haar goede positie. De rangschikking stemt overeen met de resultaten van vorig jaar. Het BIPT merkt op dat er in België meer tariefplannen met data beschikbaar waren dan vorig jaar.

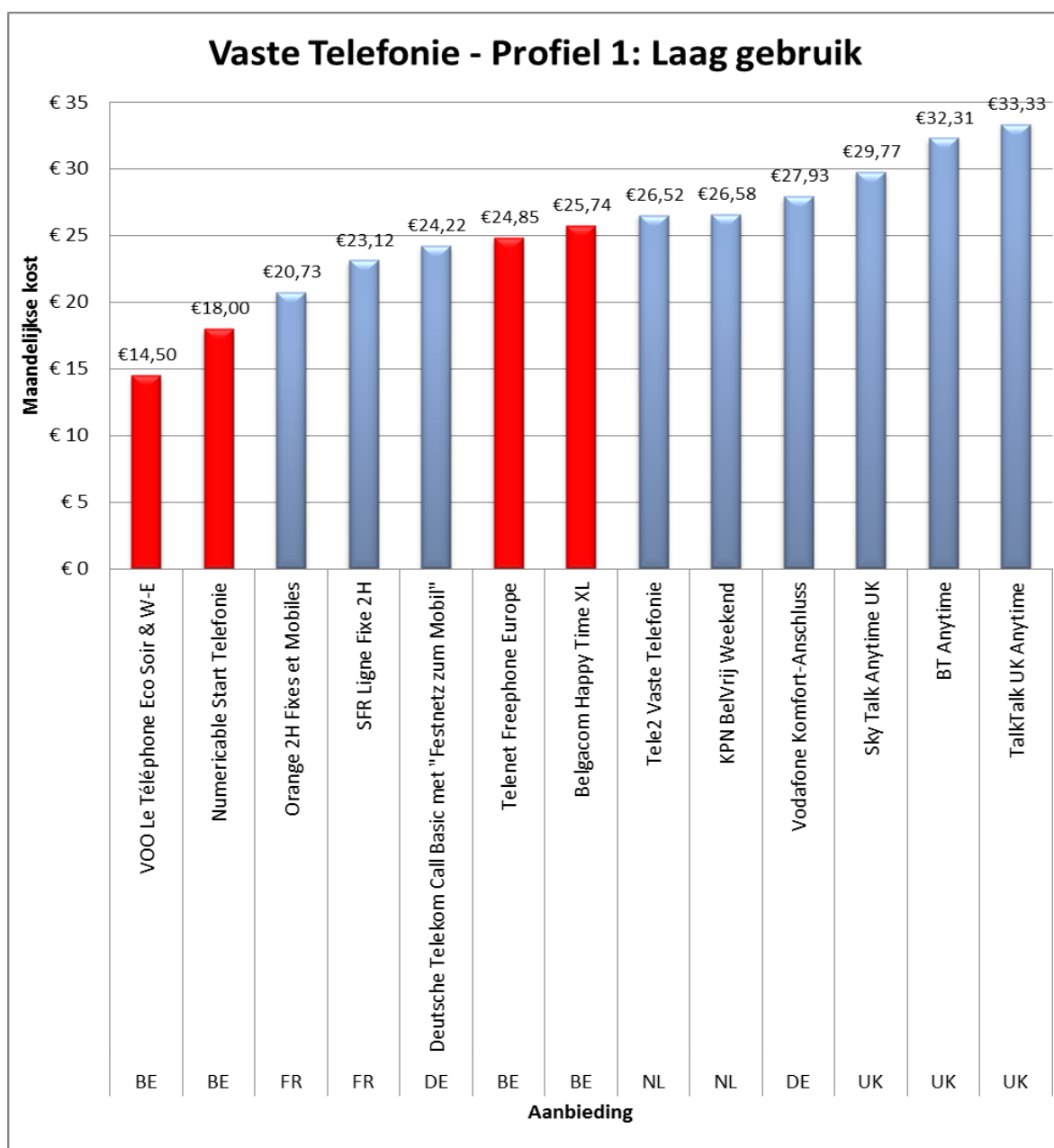

Figuur 36: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per profiel, mobiele telefonie pre-paid (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

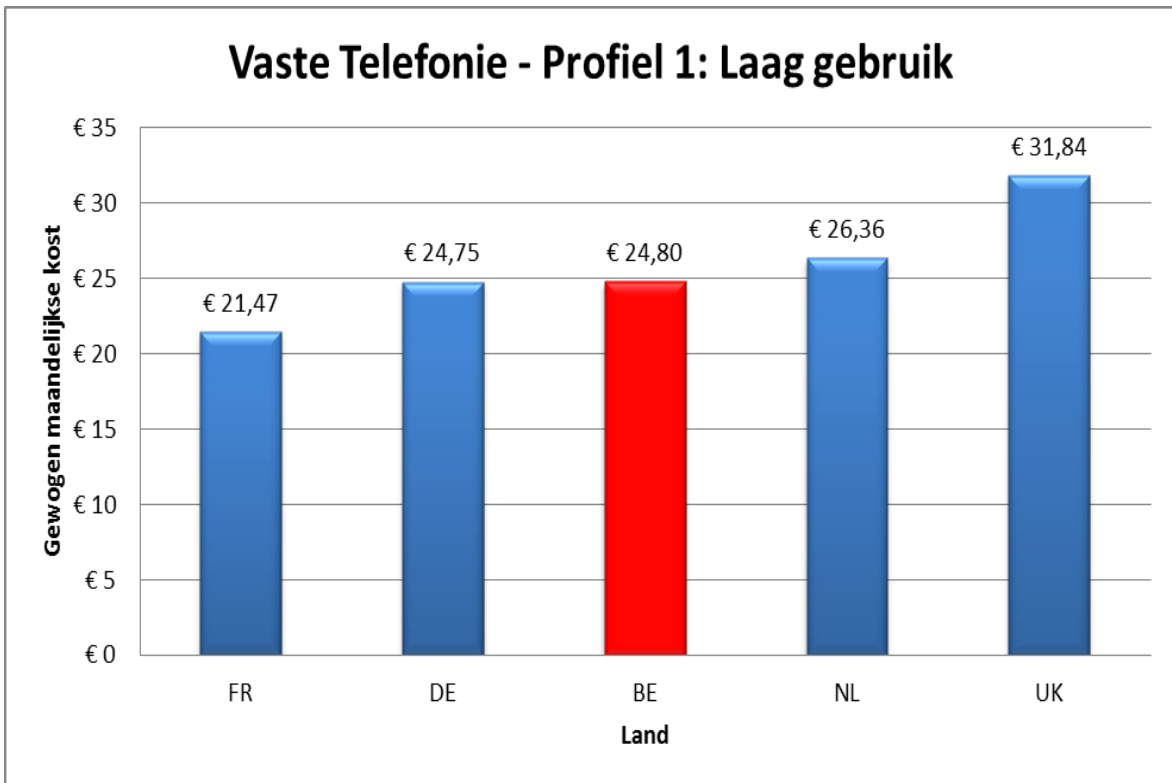
6 VASTE TELEFONIE

6.1 Profiel 1: Laag verbruik

Profiel 1: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%

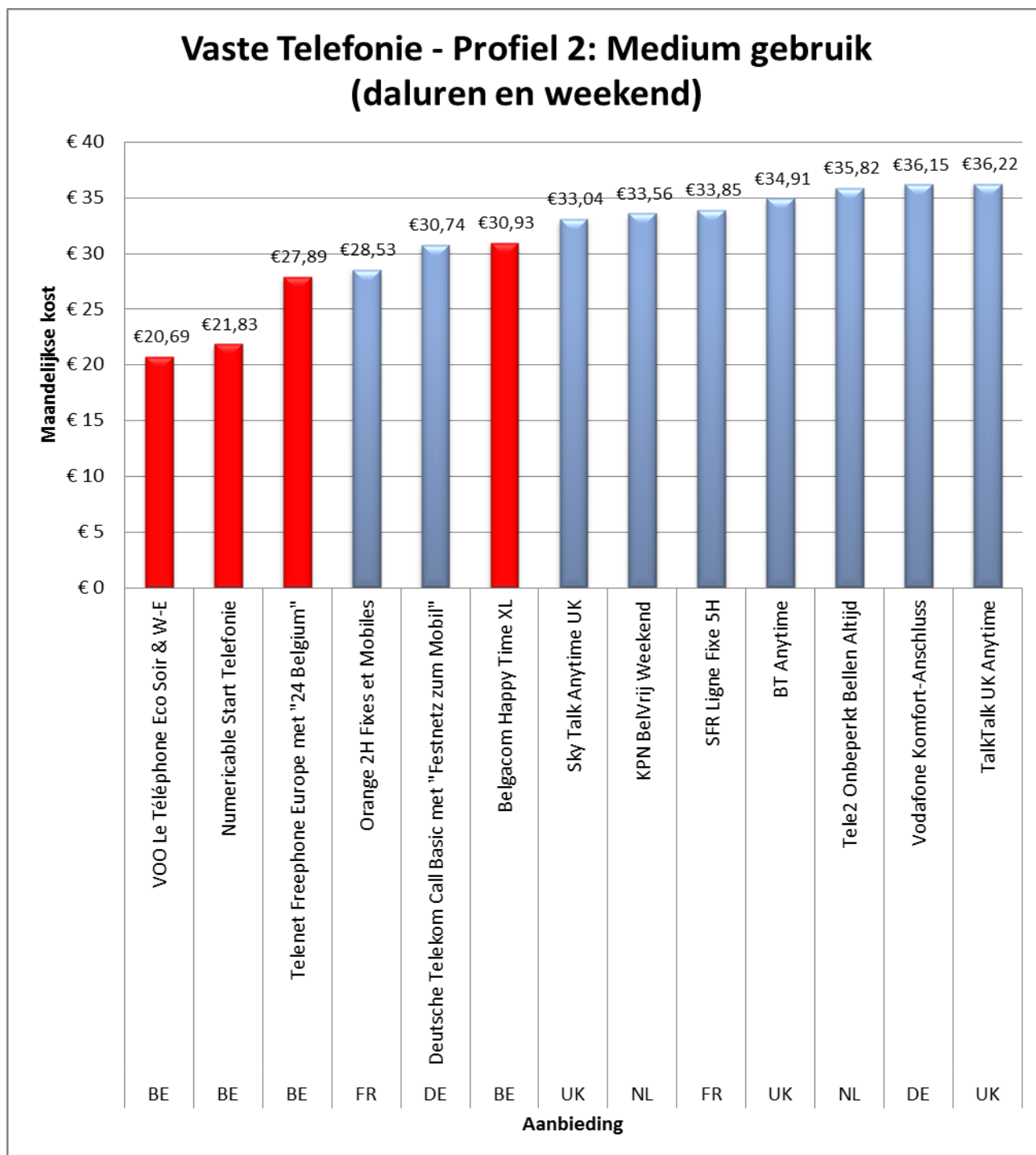
Figuur 37: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

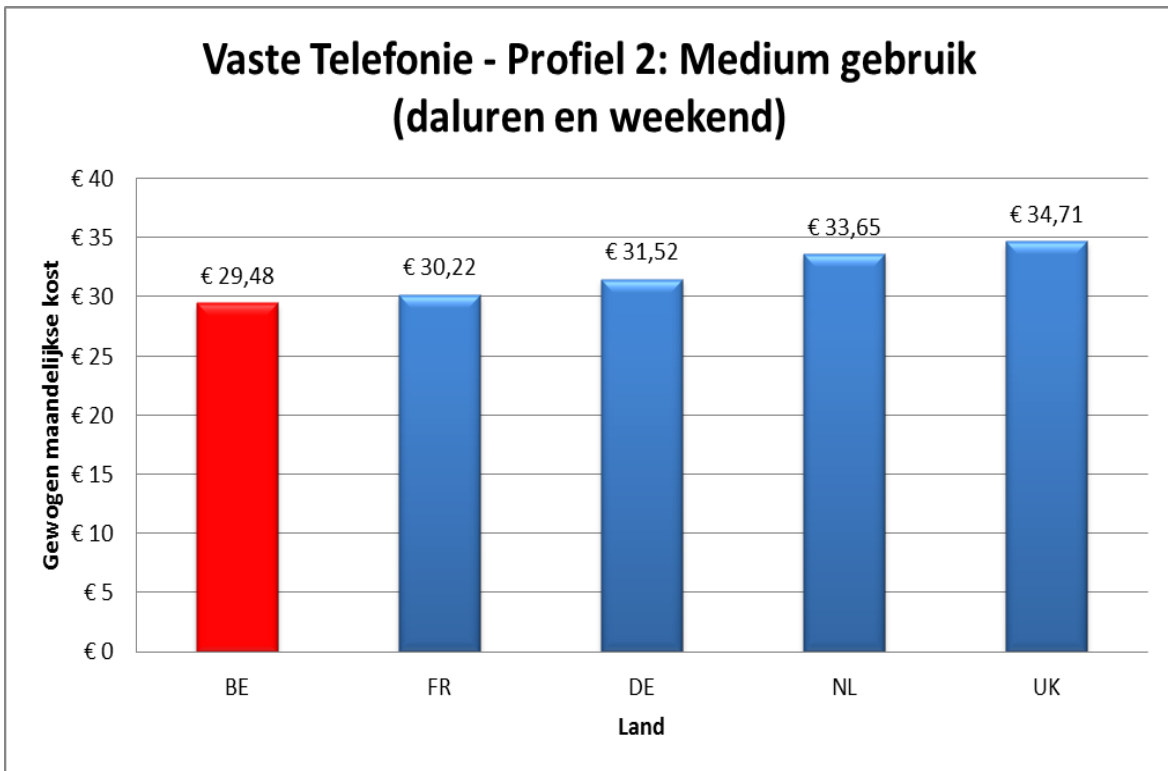
Figuur 38: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

6.2 Profiel 2: Medium verbruik (daluren en weekend)

Profiel 2: Medium verbruik, daluren en tijdens het weekend (70 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	53	30%	30%	40%
25%	Mobiel	17	35%	25%	40%

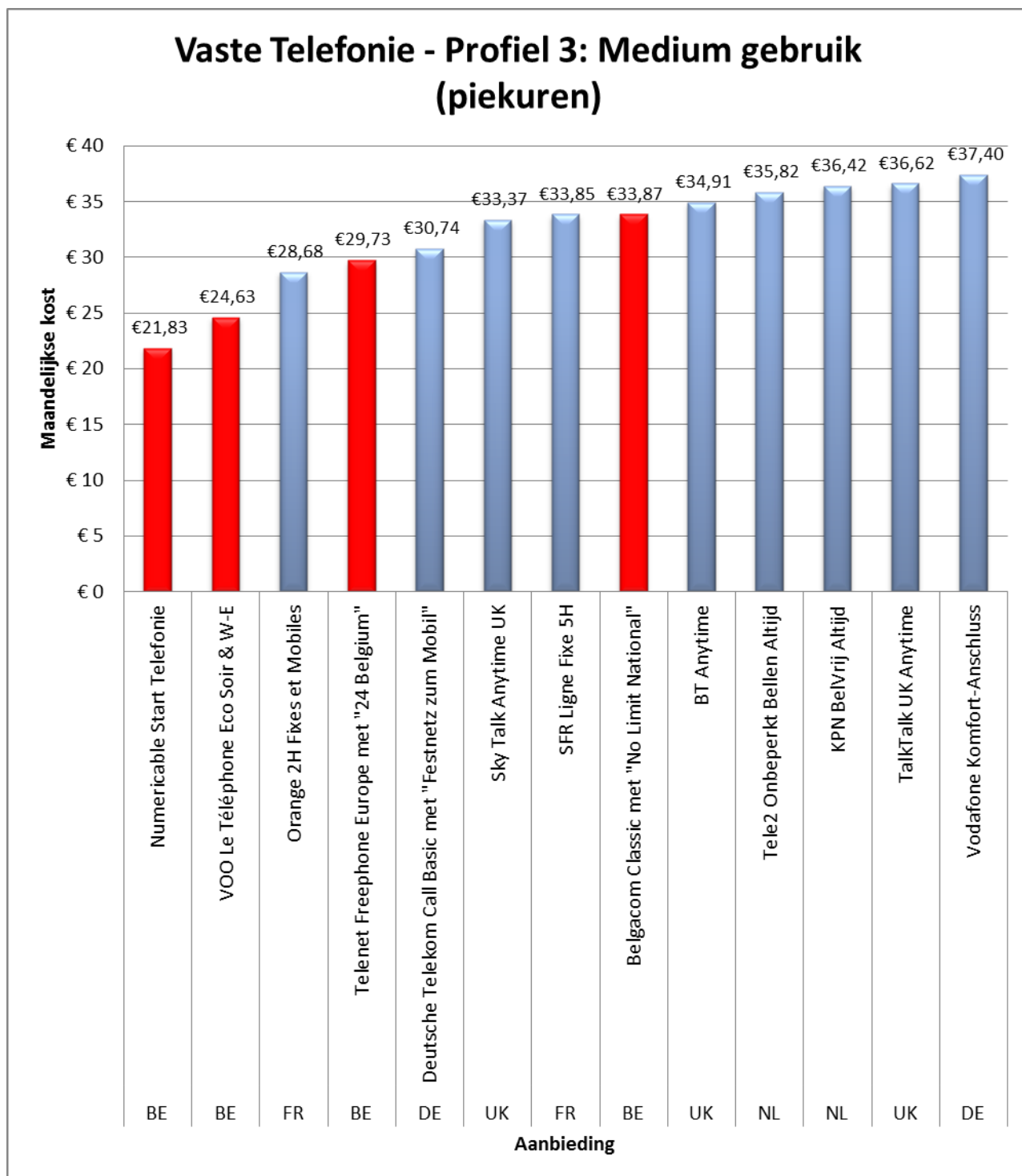
Figuur 39: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

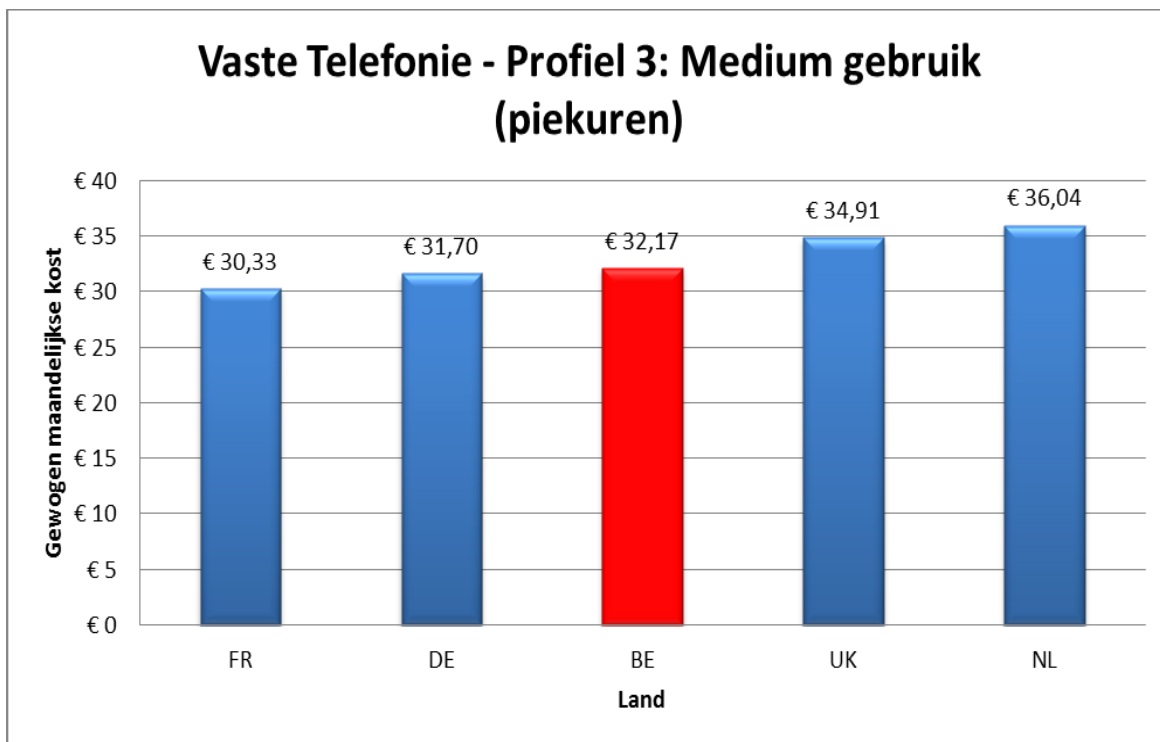
Figuur 40: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

6.3 Profiel 3: Medium verbruik (piekuren)

Profiel 3: Medium verbruik, week overdag (70 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	53	60%	20%	20%
25%	Mobiel	17	60%	20%	20%

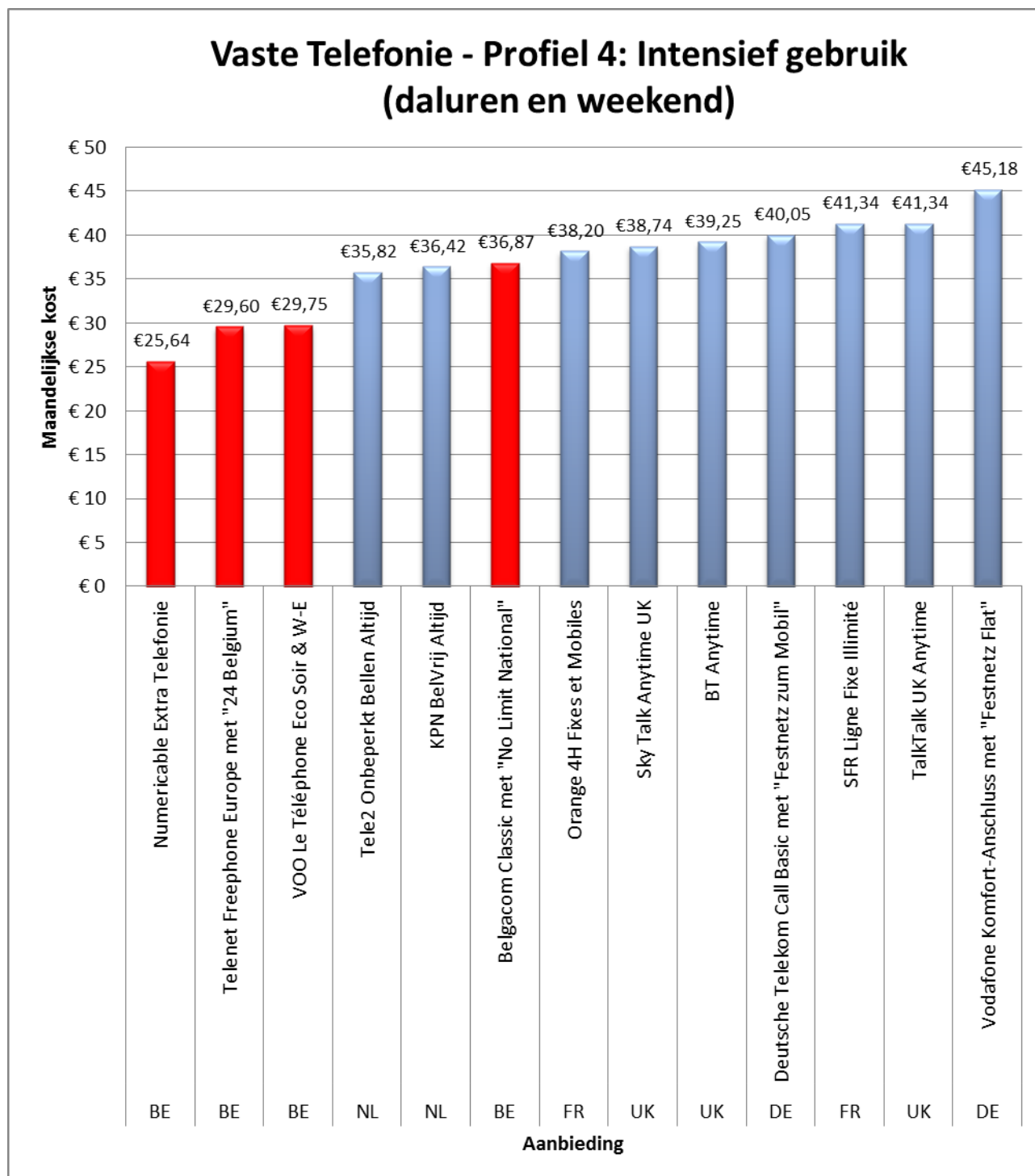
Figuur 41: Vergelijking tariefplannen vaste telefontarieven profiel 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

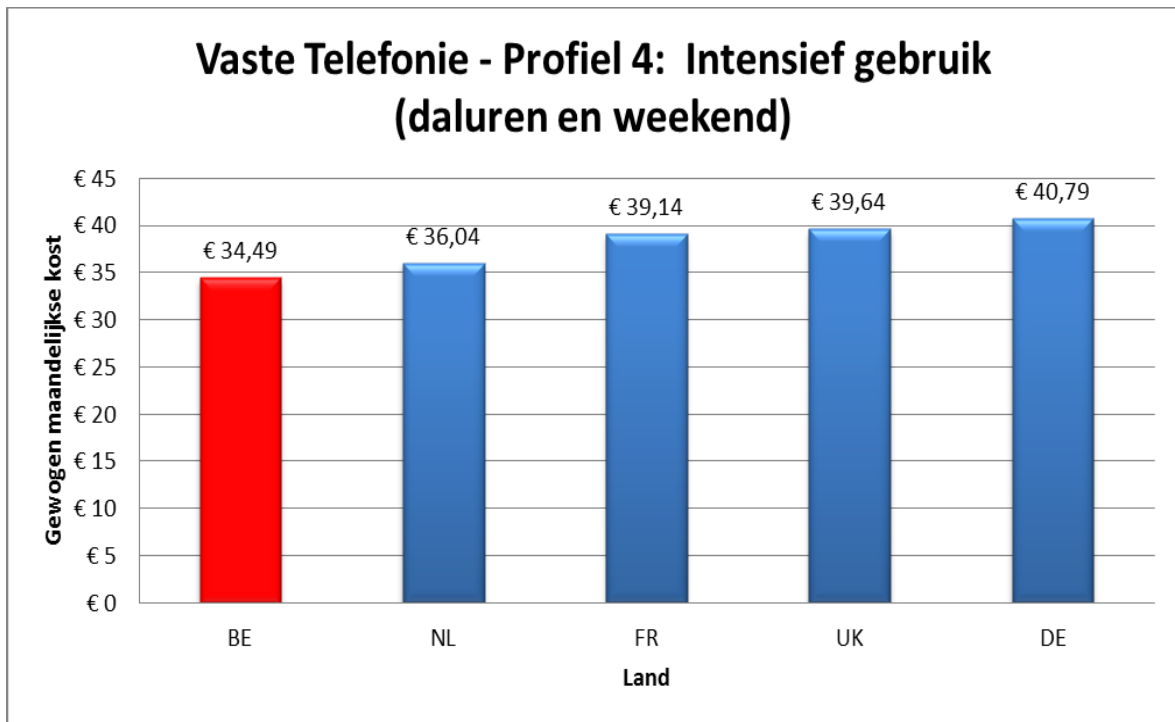
Figuur 42: Gewogen gemiddelde per land vaste telefoonie profiel 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

6.4 Profiel 4: Intensief verbruik (daluren en weekend)

Profiel 4: Hoog verbruik, daluren en tijdens het weekend (120 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	90	30%	30%	40%
25%	Mobiel	30	35%	25%	40%

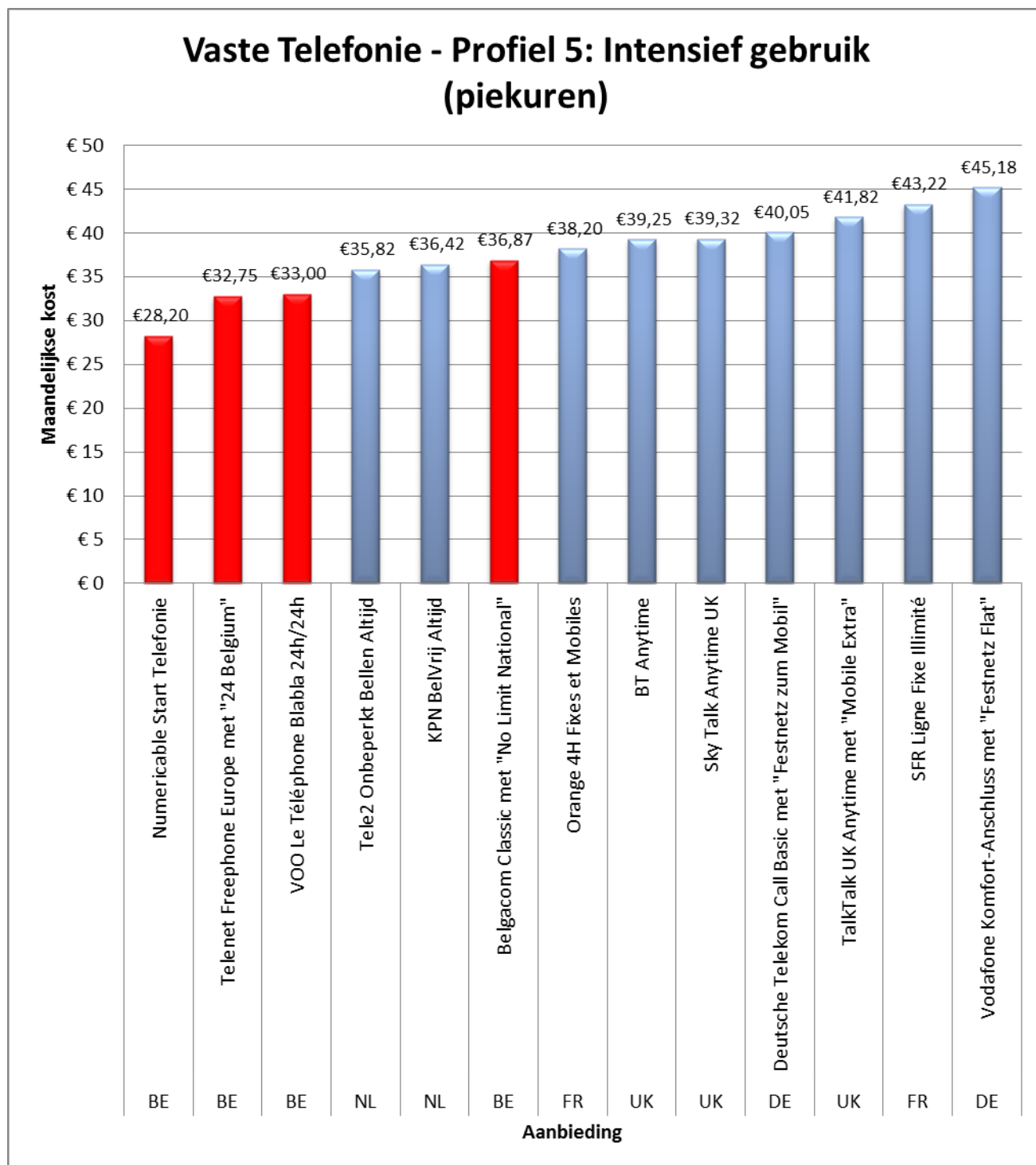
Figuur 43: Vergelijking tariefplannen vaste telefoonie profiel 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

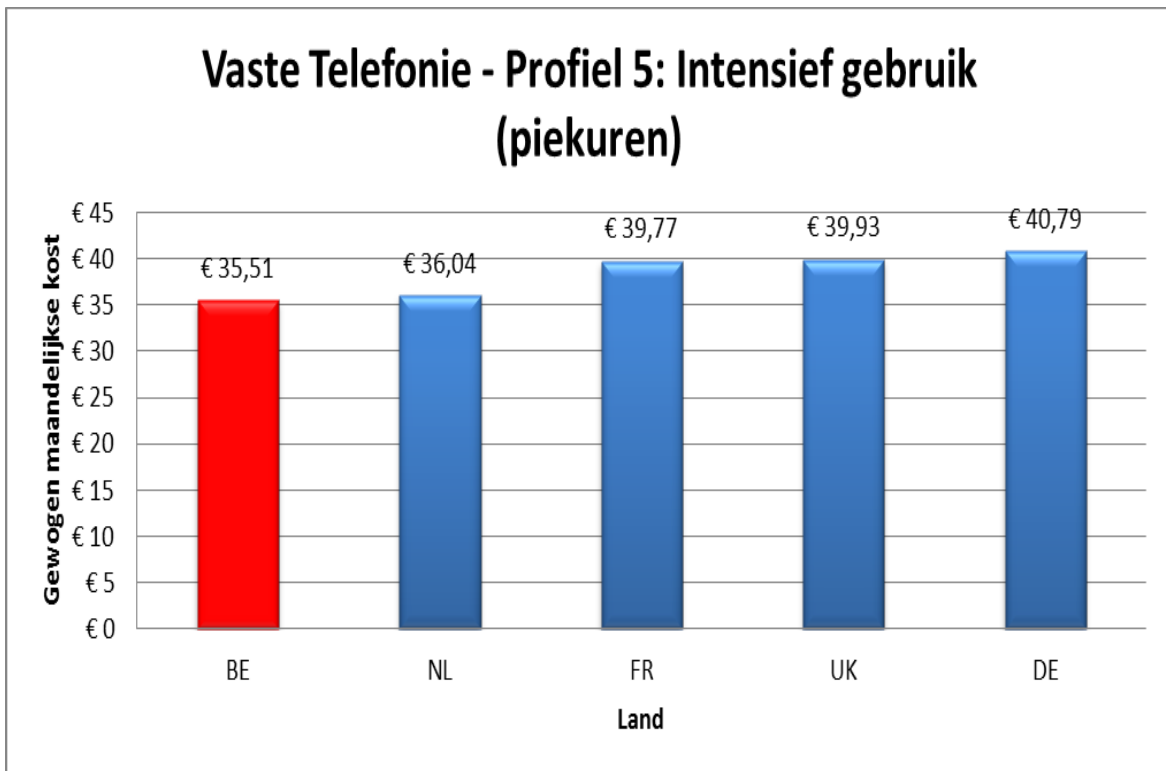
Figuur 44: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

6.5 Profiel 5: Intensief gebruik (piekuren)

Profiel 5: Hoog verbruik, hoofdzakelijk overdag tijdens de week (120 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
75%	Vast	90	60%	20%	20%
25%	Mobiel	30	60%	20%	20%

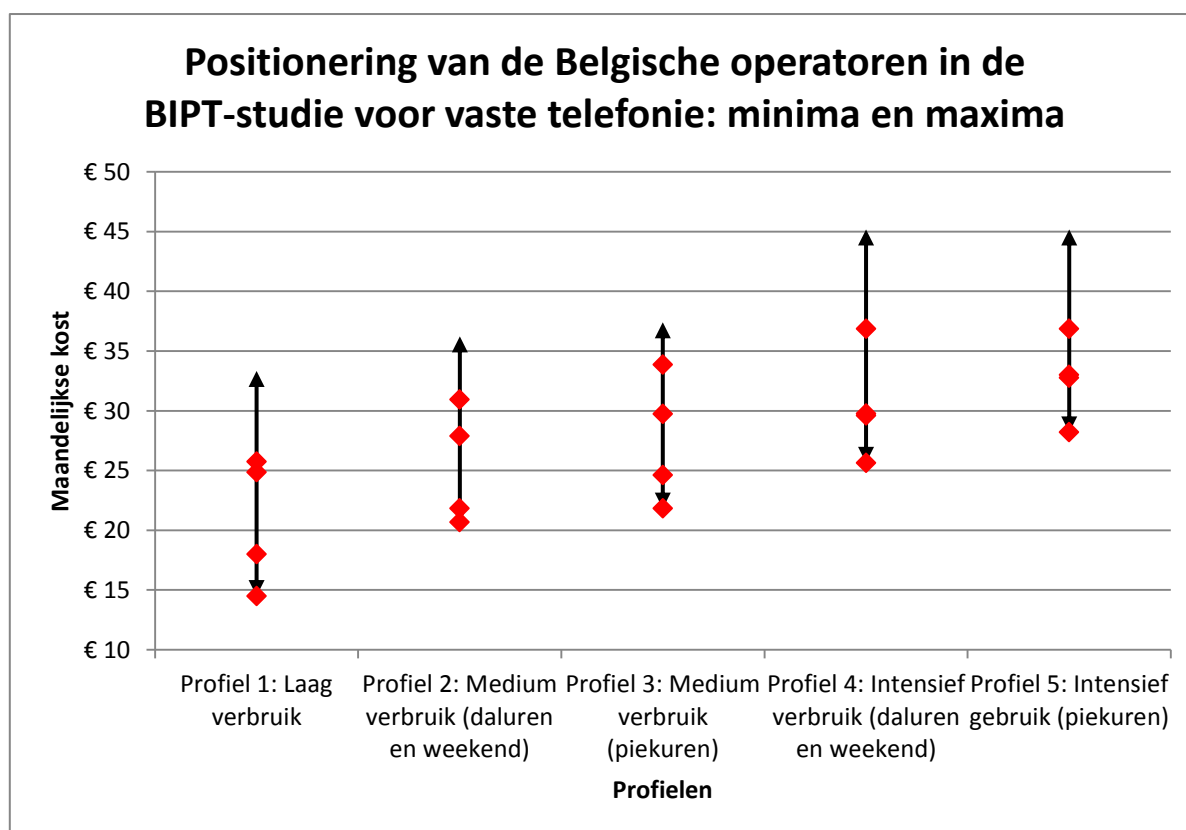
Figuur 45: Vergelijking tariefplannen vaste telefoonie profiel 5 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 46: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 5 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

6.6 Samenvatting van de resultaten voor vaste telefonie

107. Wat vaste telefonie betreft, bekleden de goedkoopste Belgische tariefplannen voor alle profielen de laagste en op één na laagste positie in de prijzenrangschikking. Hierbij moet opgemerkt worden dat niet alle Belgische tariefplannen over het ganse grondgebied te verkrijgen zijn. Enkel Belgacom heeft een nationale dekking binnen de selectie van Belgische operatoren.
108. Wanneer we alle Belgische tariefplannen in beschouwing nemen, kunnen we stellen dat België een gunstige positie inneemt binnen de groep van onderzochte landen. België heeft de laagste gewogen gemiddelde prijs voor drie van de vijf profielen (profielen 2, 4 en 5). In profiel 1 en 3 is Frankrijk het goedkoopste. Een Belgische consument zou in alle gebruikersprofielen meer betalen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Duitsland is soms goedkoper, soms duurder.
109. Ondanks de (lichte) prijsstijgingen die zijn doorgevoerd door de twee marktleiders, is de positie van België ten opzichte van de buurlanden verbeterd of gelijk gebleven - met uitzondering van profiel 1.

Figuur 47: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per profiel, vaste telefonie (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

7 BREEDBANDINTERNET

7.1 Categorie 1: Lage snelheid

Categorie 1: Lage snelheid	Snelheid < 30 Mbps Volume niet bepaald

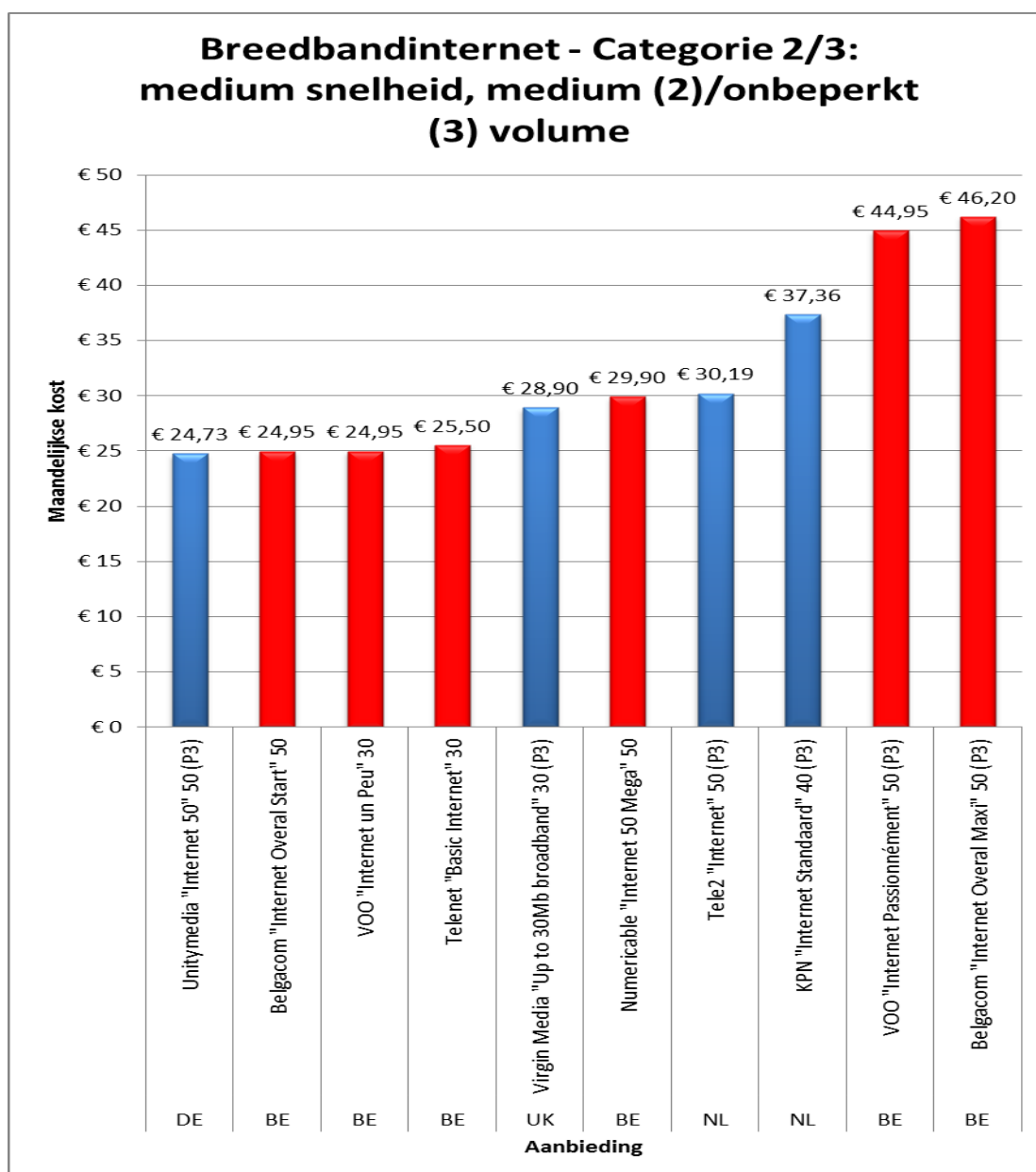
110. In deze categorie zijn voor de geselecteerde Belgische operatoren geen tariefplannen geobserveerd.

7.2 Categorie 2: Medium snelheid, medium volume

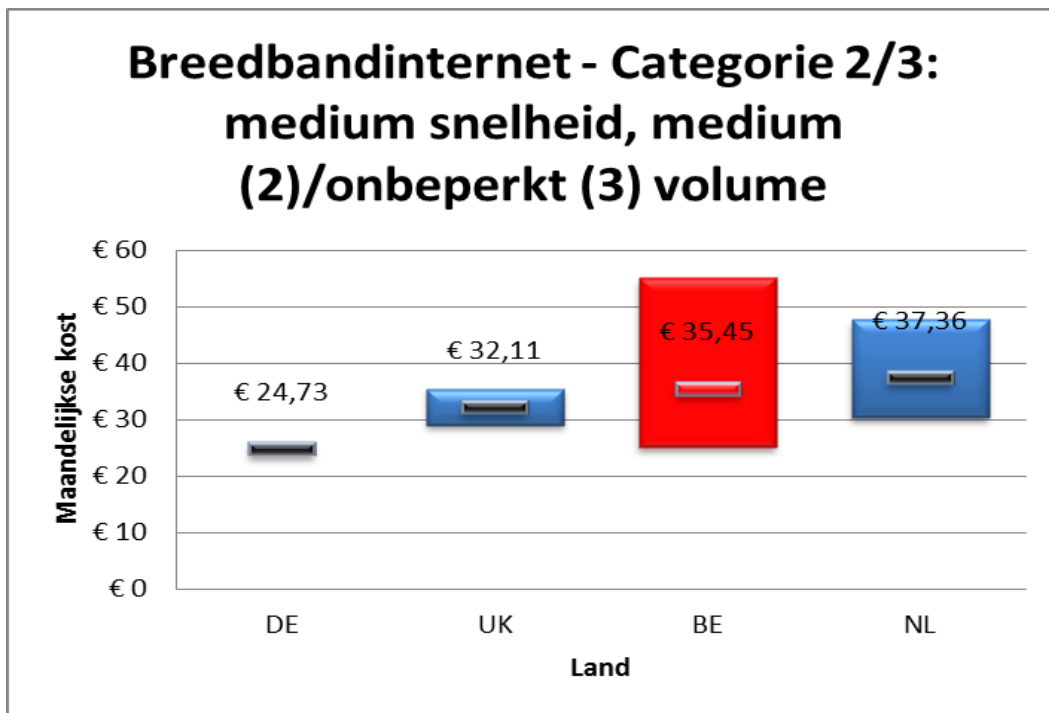
Categorie 2 : Gemiddelde snelheid	30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps Volume ≥ 100 GB
Aanbiedingen gericht op eindgebruikers met gemiddeld internetgebruik	

7.3 Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume

Categorie 3 : Gemiddelde snelheid	30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps Volume onbeperkt
Aanbiedingen gericht op eindgebruikers met gemiddeld internetgebruik	

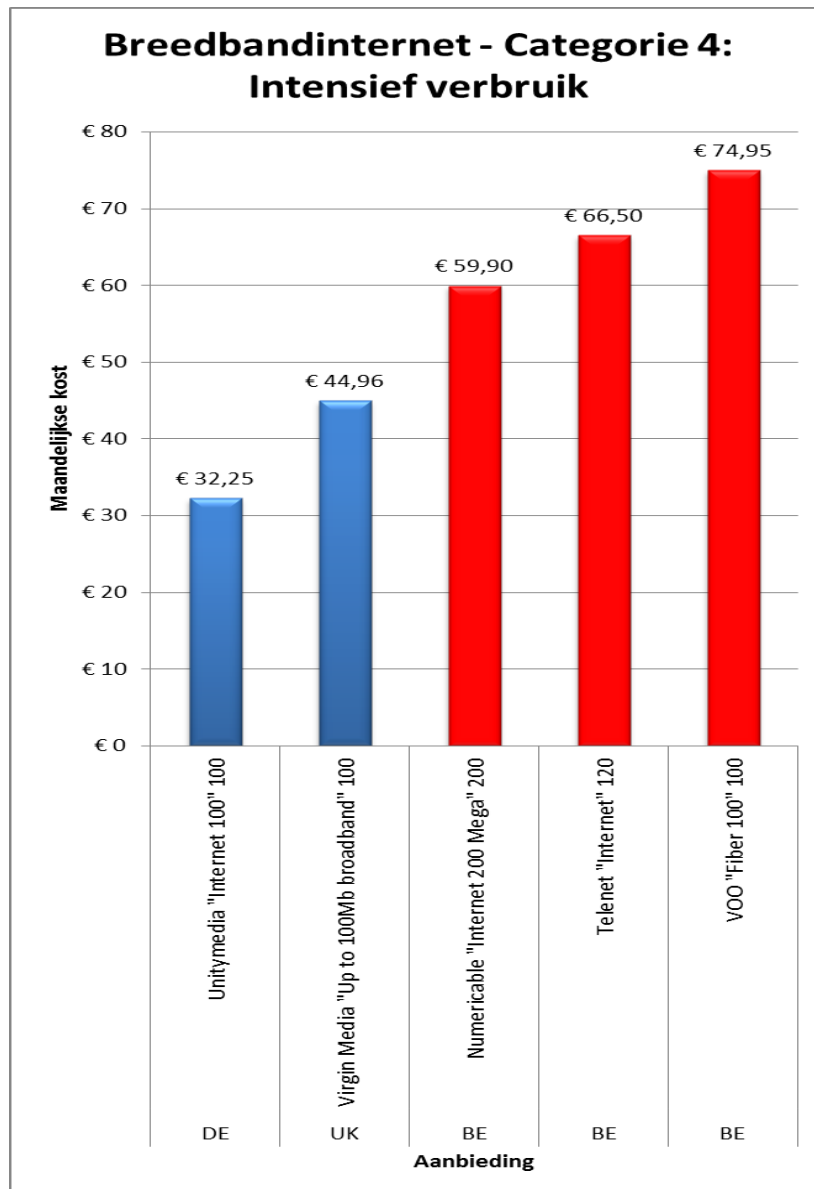
Figuur 48: Vergelijking tariefplannen breedbandinternet categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

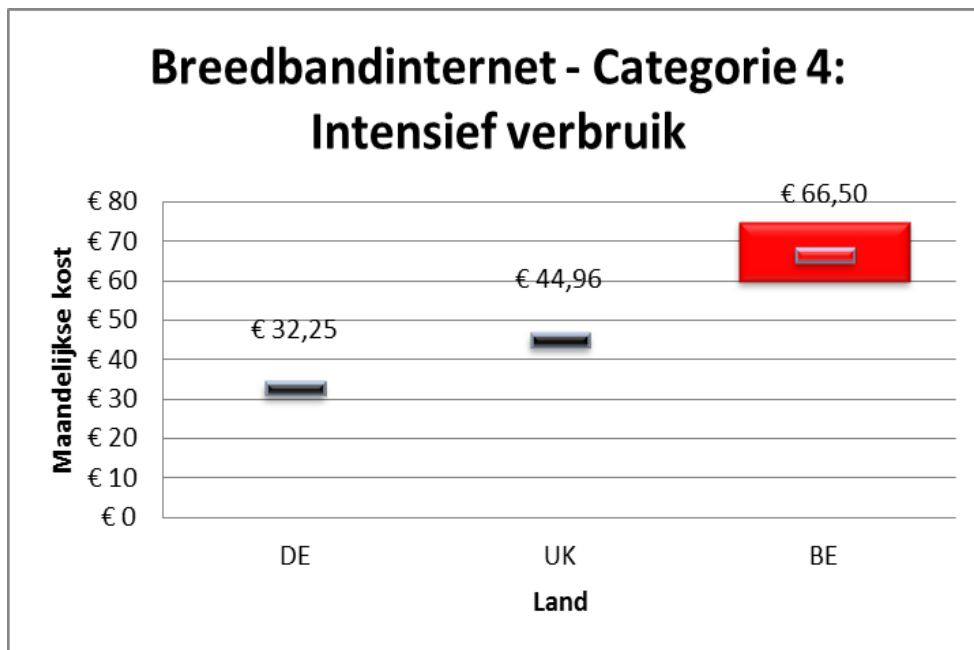
Figuur 49: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land breedbandinternet categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

7.4 Categorie 4: Hoge snelheid

Categorie 4 : Hoge snelheid	Snelheid \geq 100 Mbps Volume onbeperkt
Aanbiedingen met de hoogste snelheid op de markt voor de intensieve gebruikers	

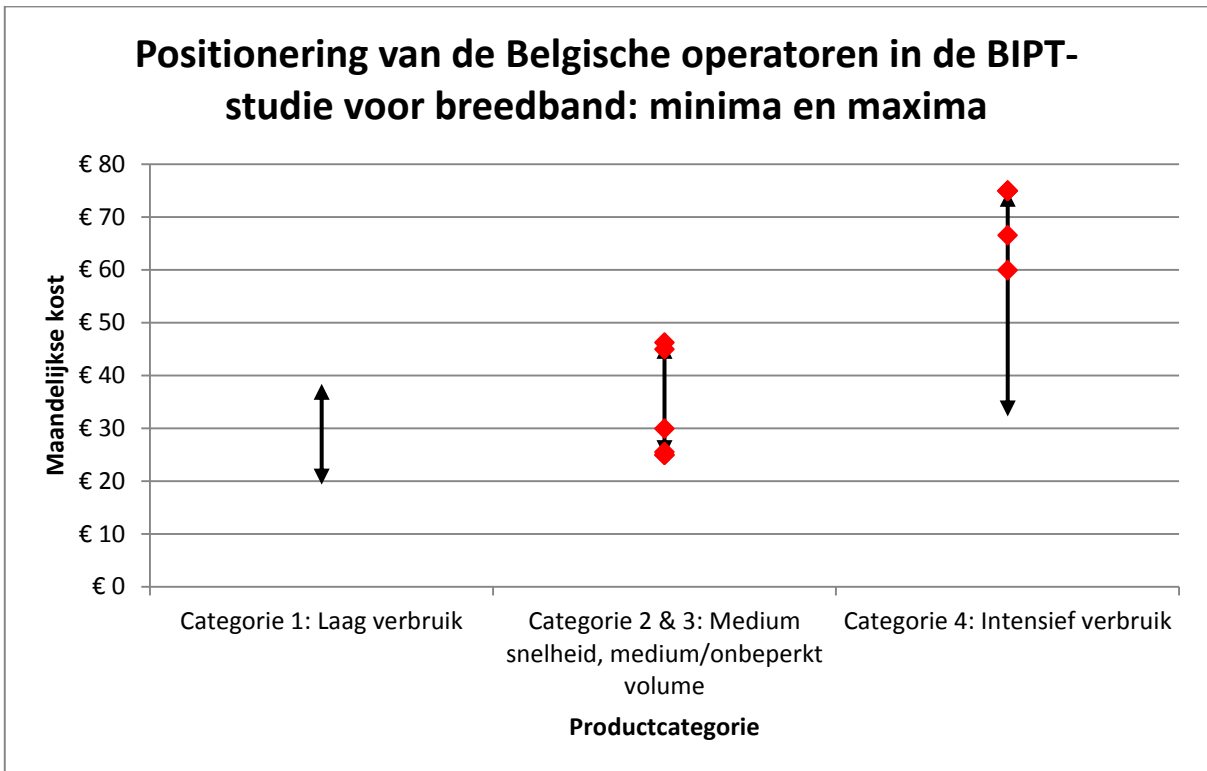
Figuur 50: Vergelijking tariefplannen breedbandinternet categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 51: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land breedbandinternet categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

7.5 Samenvatting van de resultaten voor breedbandinternet

111. De onderzochte Belgische operatoren bieden enkel breedband aan met een snelheid van minimum 30 Mbps. In de categorieën 2 en 3 vinden we de Belgische tariefplannen terug aan beide kanten van het prijzenfirmament: de prijzen worden gedifferentieerd op basis van de toegestane downloadlimiet binnen een tariefplan. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België een minder gunstige derde positie binnen de groep van vier landen waar deze breedband categorie wordt aangeboden. De goedkoopste Belgische tariefplannen in categorie 2/3 zijn echter prijsgunstig en behoren tot de laagste in de onderzochte populatie. We merken hierbij op dat enkel de producten van Belgacom verkrijgbaar zijn over het gehele grondgebied.
112. Uiterst snel breedband (downloadsnelheid van minstens 100 Mbps) is in België duur, al moet in dit verband opgemerkt worden dat de representativiteit momenteel relatief laag is gelet op het geringe aantal tariefplannen in deze categorie. Wellicht zal het aantal tariefplannen voor uiterst snel breedband in de toekomst significant toenemen, mogelijk met een impact op het prijsniveau.
113. Een vergelijking met de editie van 2012 is niet evident, gelet op de gewijzigde categorisering van de breedbandaanbiedingen alsmede de samenstelling van de onderzochte populatie in 2013. In 2012 werden ook aan aantal multiple-playaanbiedingen opgenomen, terwijl de groep nu enkel bestaat uit *standalone* breedbandaanbiedingen. In het algemeen merken we wel een stijging van de downloadsnelheid.
114. Bovenstaande resultaten dienen genuanceerd te worden in functie van de bevindingen m.b.t. de regionale beschikbaarheid van breedband alsmede de verschillen tussen de geafficheerde snelheid en de werkelijke snelheid (topic 1 en 2). Topic 3 is ook relevant in dit verband.

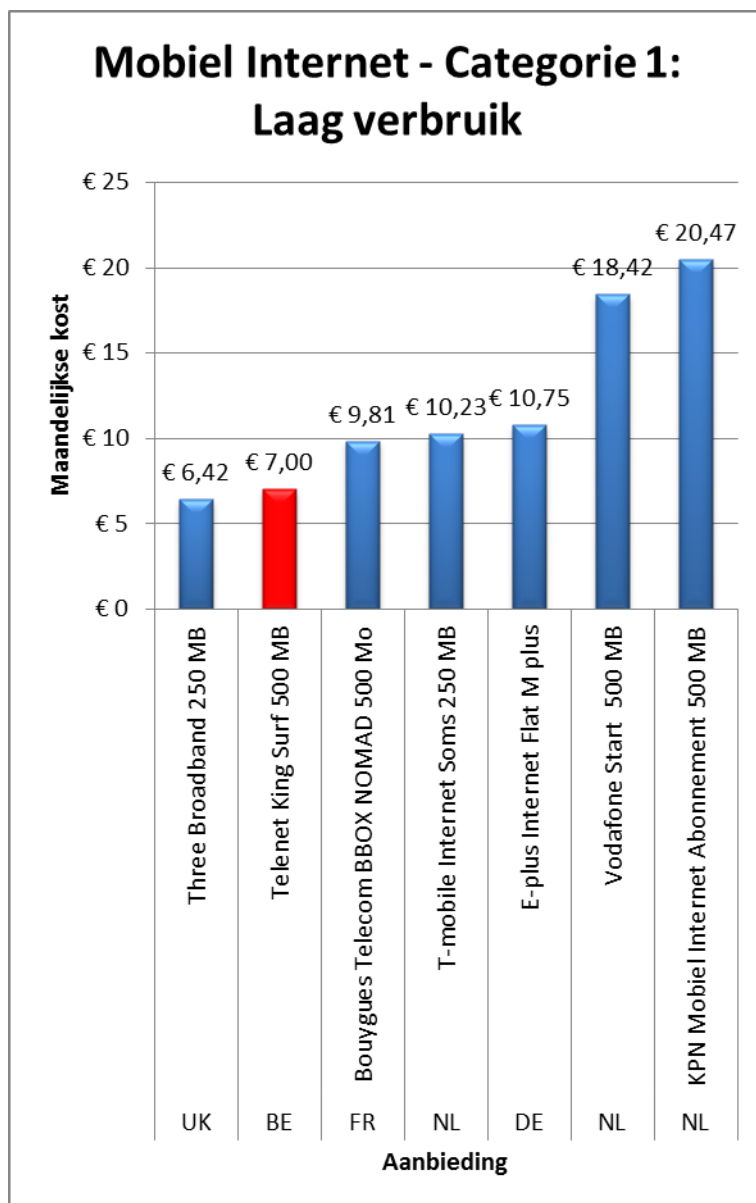

Figuur 52: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per categorie, breedbandinternet (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

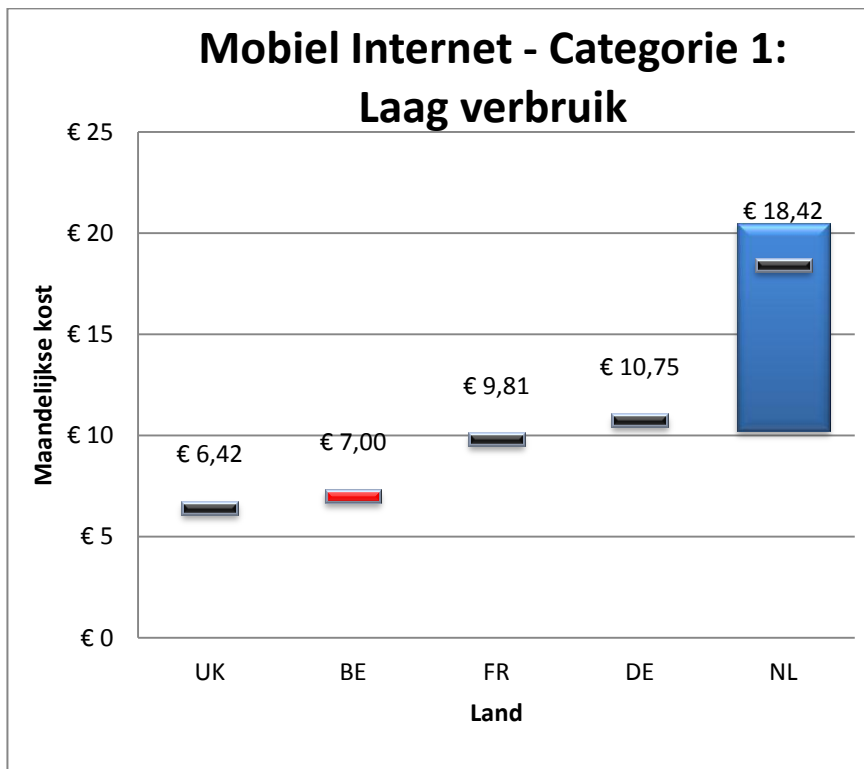
8 MOBIEL INTERNET (VOOR TABLETGEBRUIKERS)

8.1 Categorie 1: Laag verbruik

Categorie 1: Laag verbruik	200 < volume ≤ 500 MB
----------------------------	-----------------------

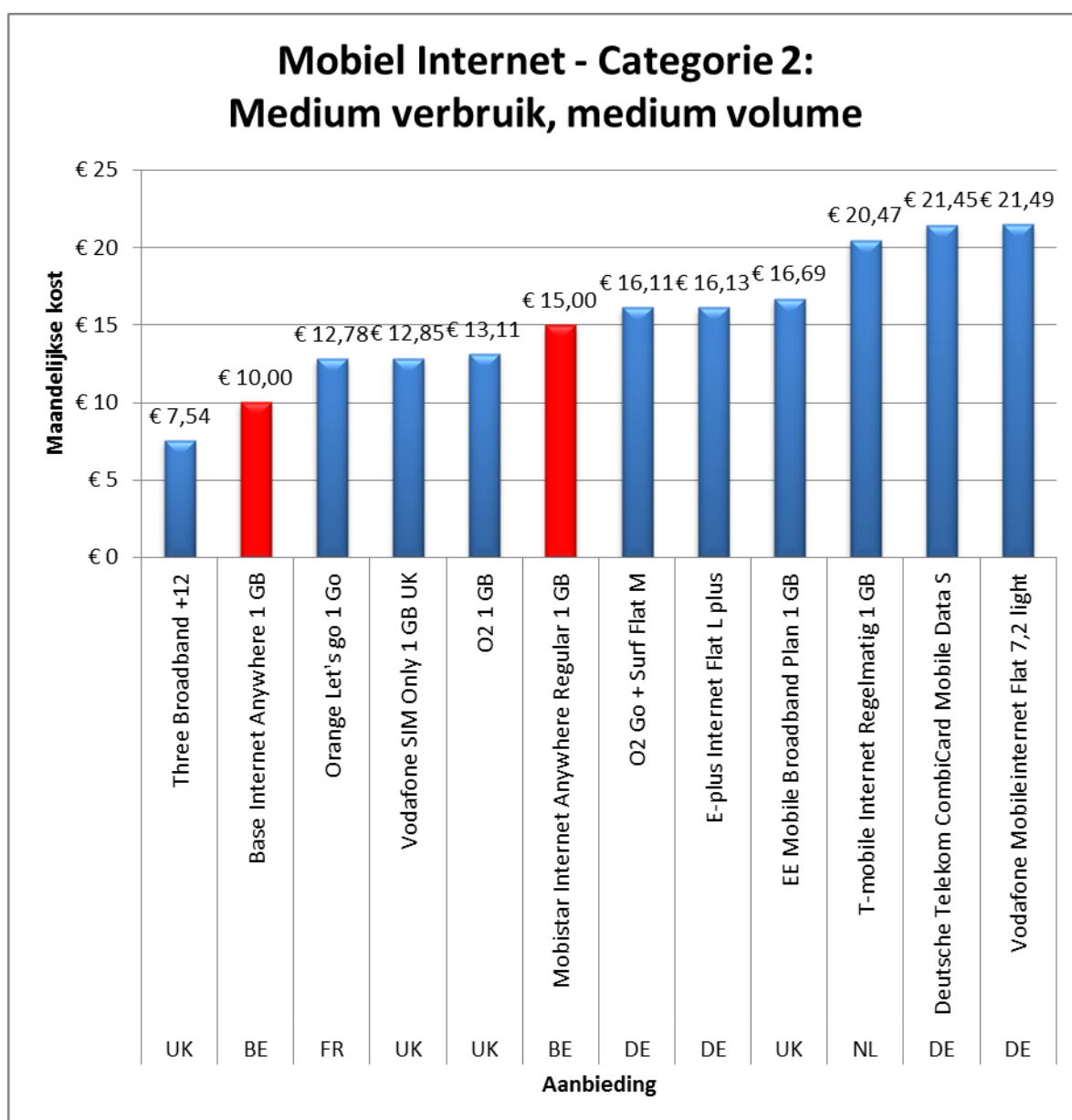
Figuur 53: Vergelijking tariefplannen mobiel internet categorie 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

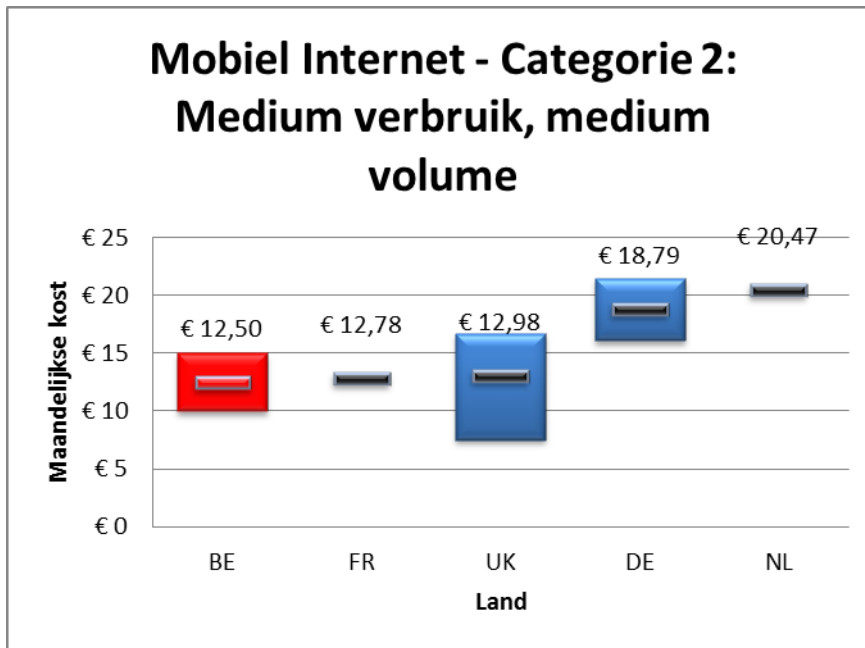
Figuur 54: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land mobiel internet categorie 1 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

8.2 Categorie 2: Medium verbruik, medium volume

Categorie 2: Medium verbruik, medium volume	500 MB < volume ≤ 1 GB
---	------------------------

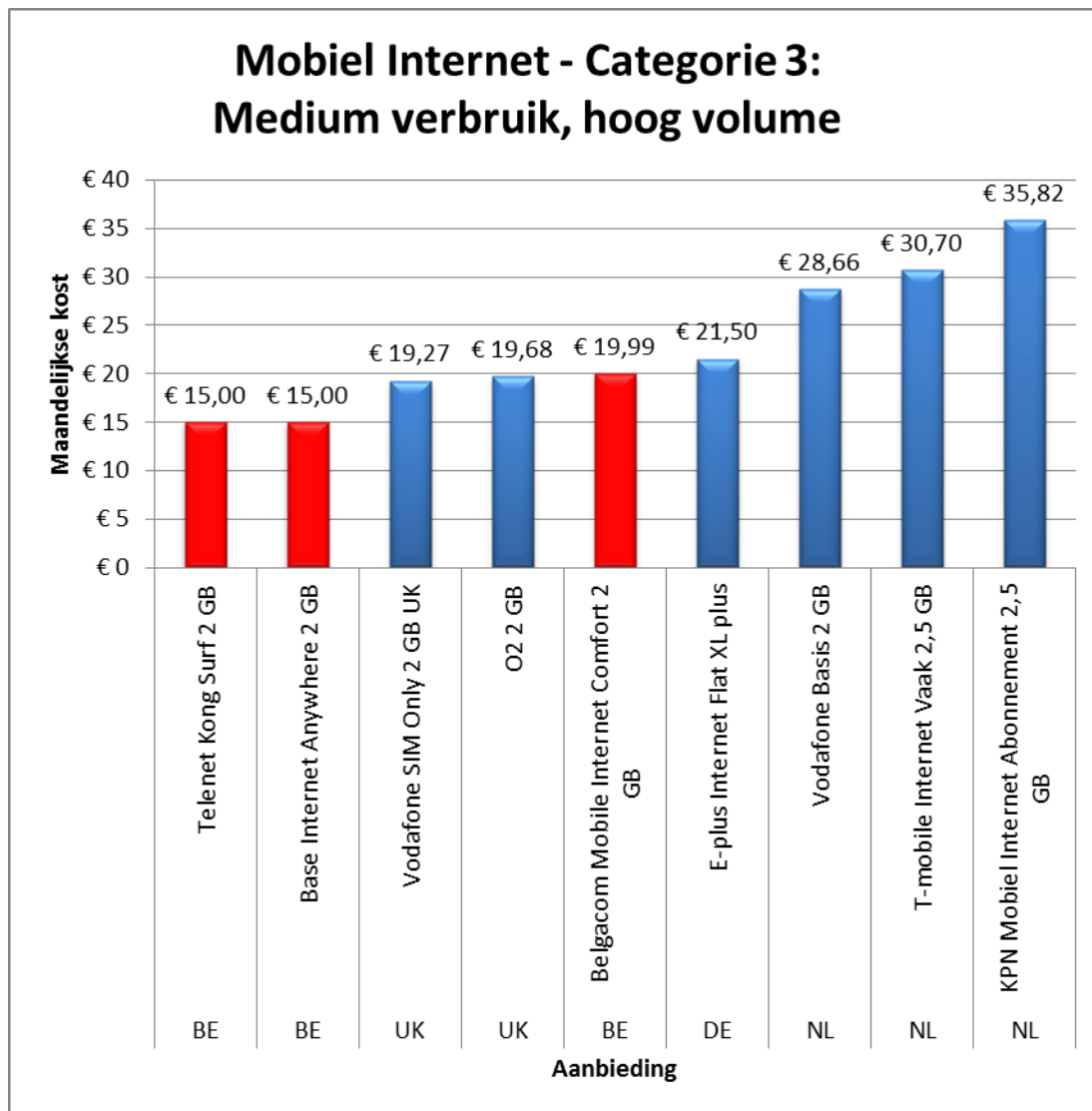
Figuur 55: Vergelijking tariefplannen mobiel internet categorie 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

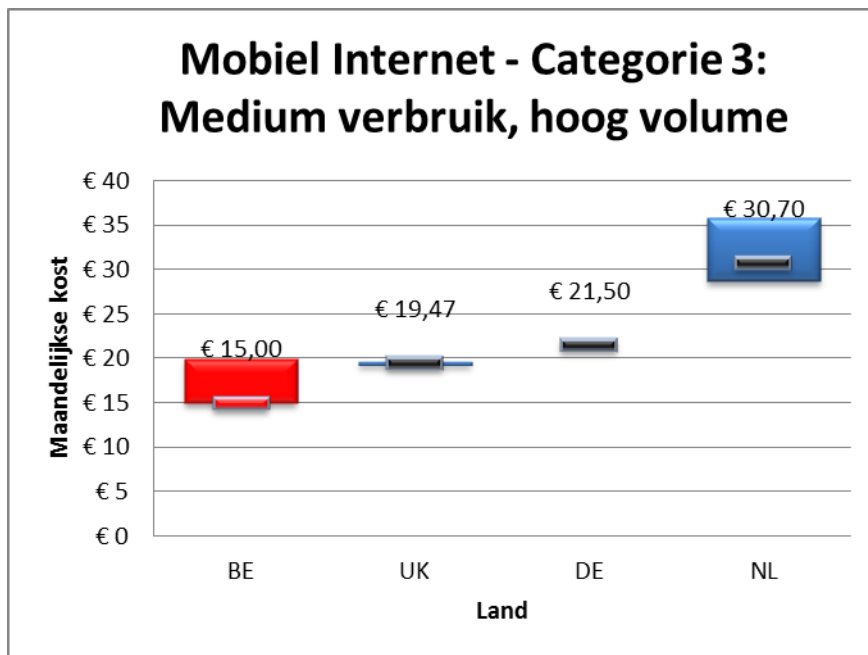
Figuur 56: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land mobiel internet categorie 2 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

8.3 Categorie 3: Medium verbruik, hoog volume

Categorie 3: Medium verbruik, hoog volume	1 GB < volume ≤ 2 GB
---	----------------------

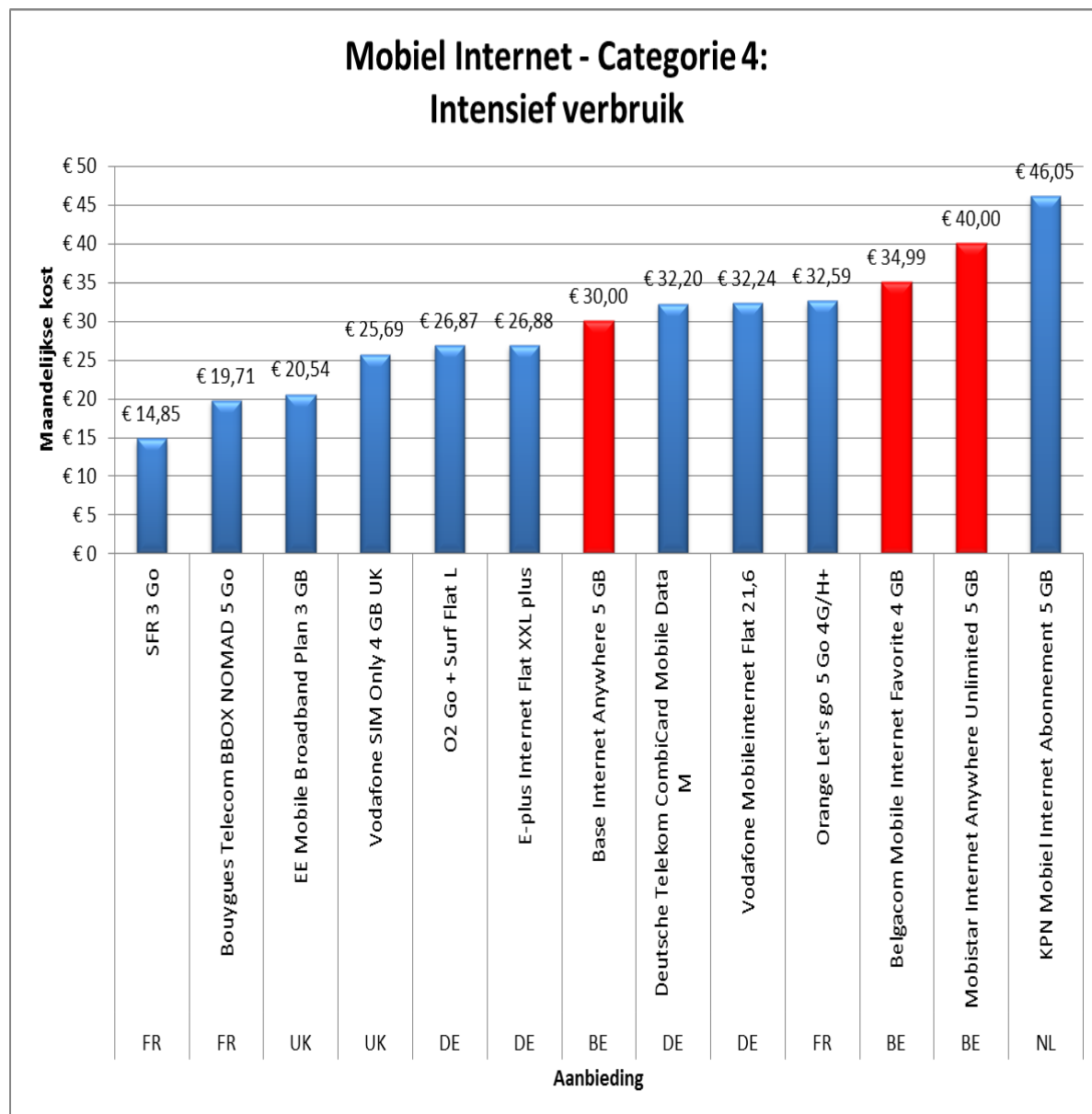
Figuur 57: Vergelijking tariefplannen mobiel internet categorie 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

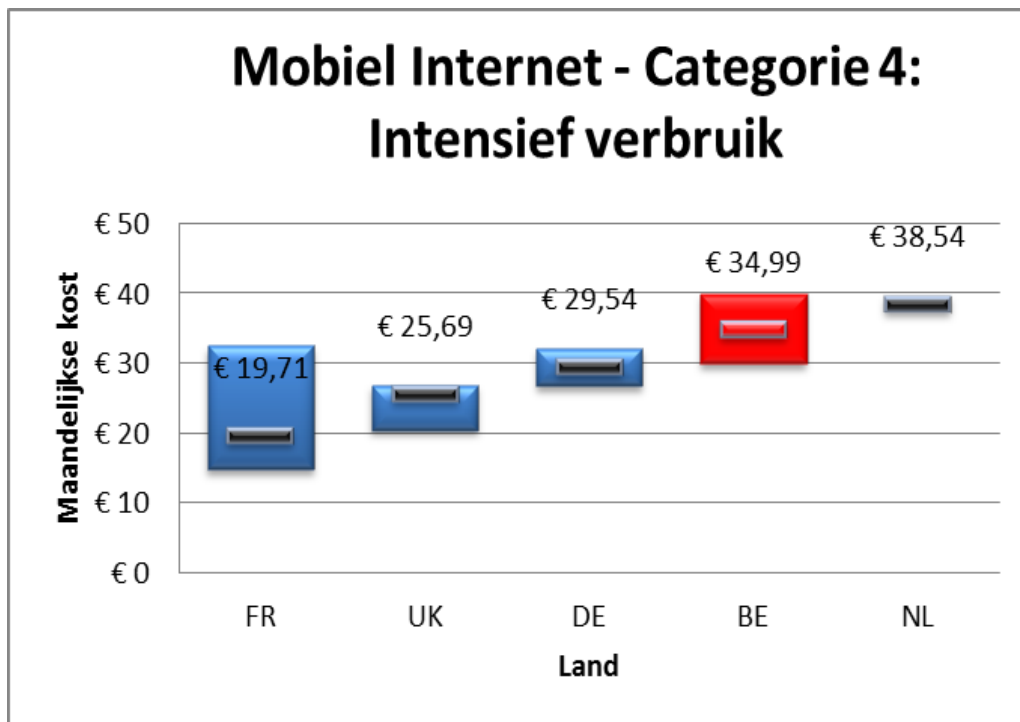
Figuur 58: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land mobiel internet categorie 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

8.4 Categorie 4: Intensief verbruik

Categorie 4: Intensief verbruik	2 GB < volume ≤ 5 GB
---------------------------------	----------------------

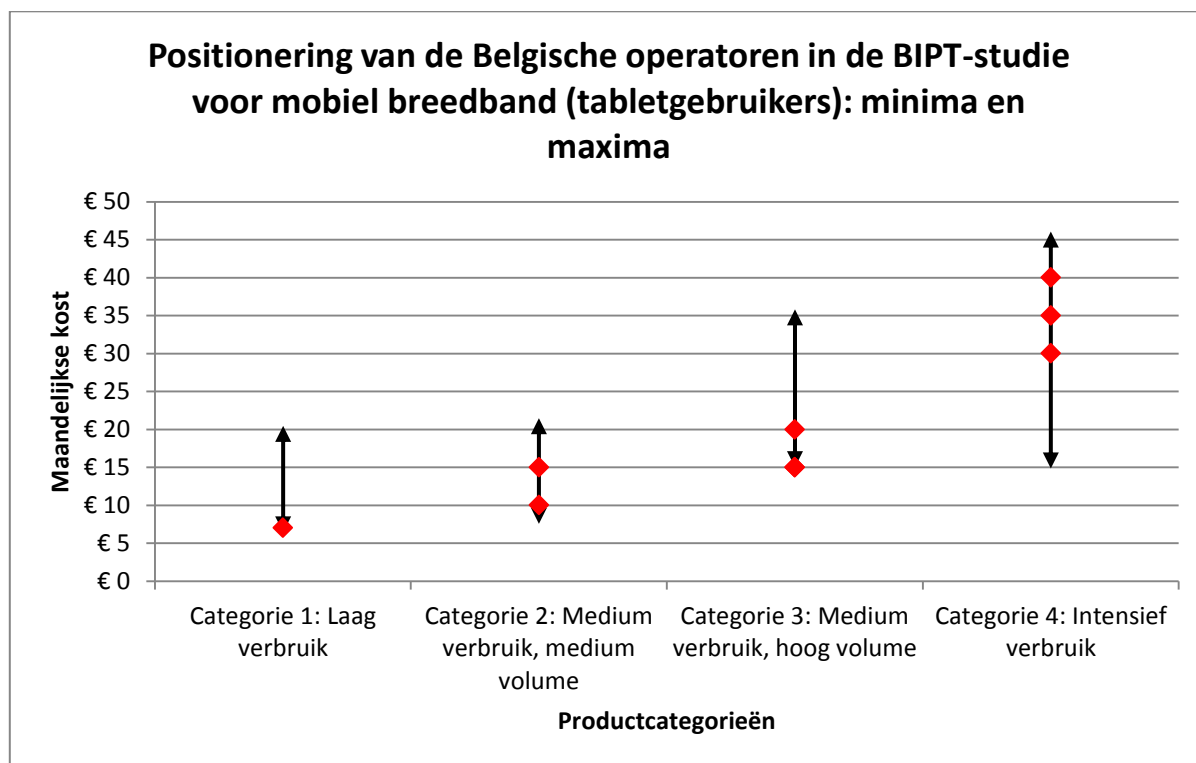
Figuur 59: Vergelijking tariefplannen mobiel internet categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 60: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land mobiel internet categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

8.5 Samenvatting van de resultaten voor mobiel internet

115. In het algemeen merkt men volgende tendens voor mobiel internet (voor tabletgebruikers): België scoort ten opzichte van de buurlanden vrij goed voor de tariefplannen met laag tot medium verbruik. Het prijsniveau in België is – gemiddeld genomen - vergelijkbaar met Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In de categorie voor intensief verbruik scoort België slechter: enkel in Nederland moet een Belgische consument meer betalen.
116. Ondanks het toenemend dataverbruik, worden in België – in tegenstelling tot de andere buurlanden – geen tariefplannen aangeboden met een volume van meer dan 5GB. Dit wordt wel gecompenseerd door het aanbieden van gratis Wi-fi of *hotspots* voor klanten die over een breedbandabonnement beschikken. Voor meer informatie, zie topic 5.
117. Ook worden er geen post paid tariefplannen in België aangeboden met een volume van minder dan 500 MB. Dit is bijvoorbeeld wel het geval in Nederland. Voor klein verbruik kunnen pre-paid tariefplannen – niet opgenomen in deze studie – een mogelijke oplossing zijn: de klant betaalt in de maanden waarin hij de diensten ook effectief gebruikt.
118. Tenslotte dient opgemerkt te worden dat kwaliteitsparameters zoals downloadsnelheid en de netwerkdekking van de verschillende netwerken (3G of 4G) buiten beschouwing werden gelaten. Voor meer informatie omtrent de uitrol van deze verschillende netwerken, zie topic 4.

Figuur 61: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per categorie, mobiel breedband voor tabletgebruikers (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

9 DUAL-PLAY (BREEDBAND + TV)

9.1 Categorie 1: Lage snelheid

Categorie 1	
Gedeelte internet van de bundel: Lage snelheid	
Snelheid < 30 Mbps, Volume niet bepaald	
Gedeelte TV van de bundel	
Geen enkele vereiste	

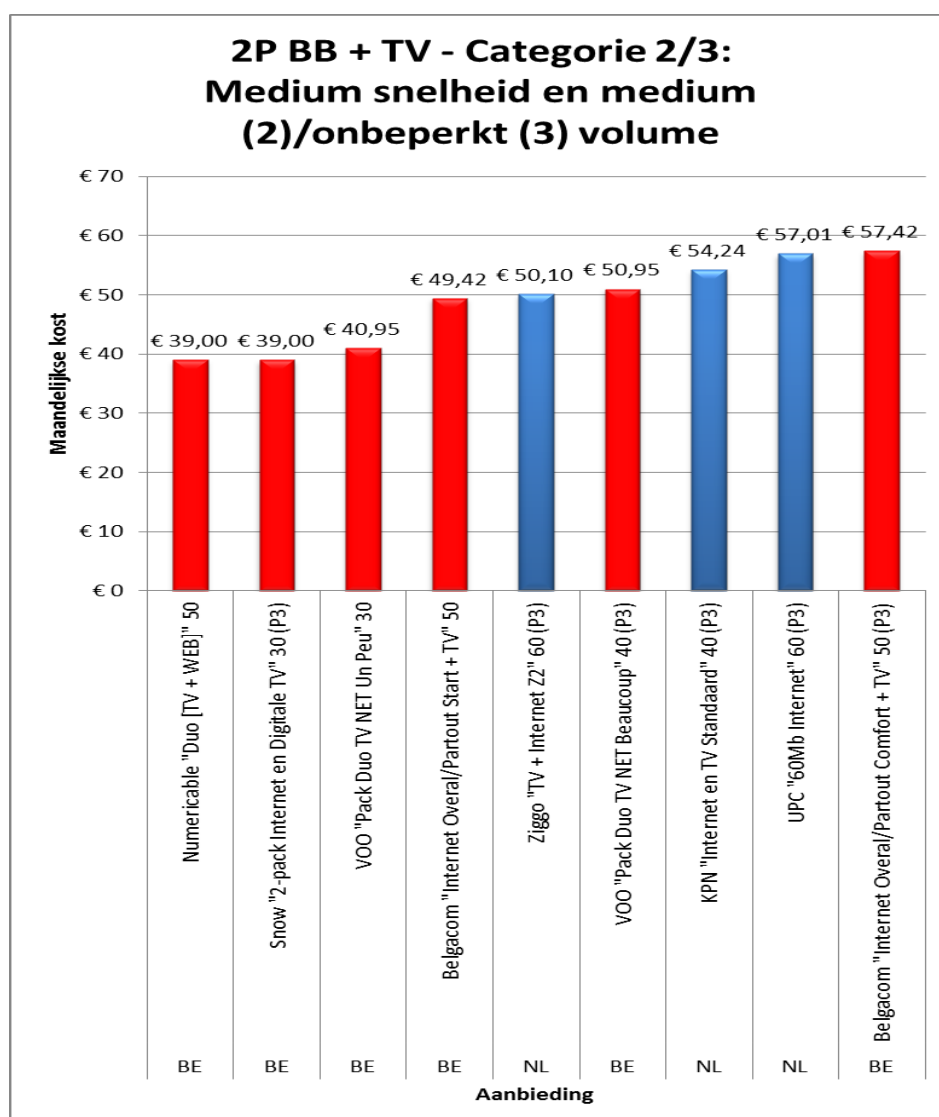
119. In deze categorie zijn voor de geselecteerde Belgische operatoren geen tariefplannen geobserveerd.

9.2 Categorie 2: Medium snelheid, medium volume

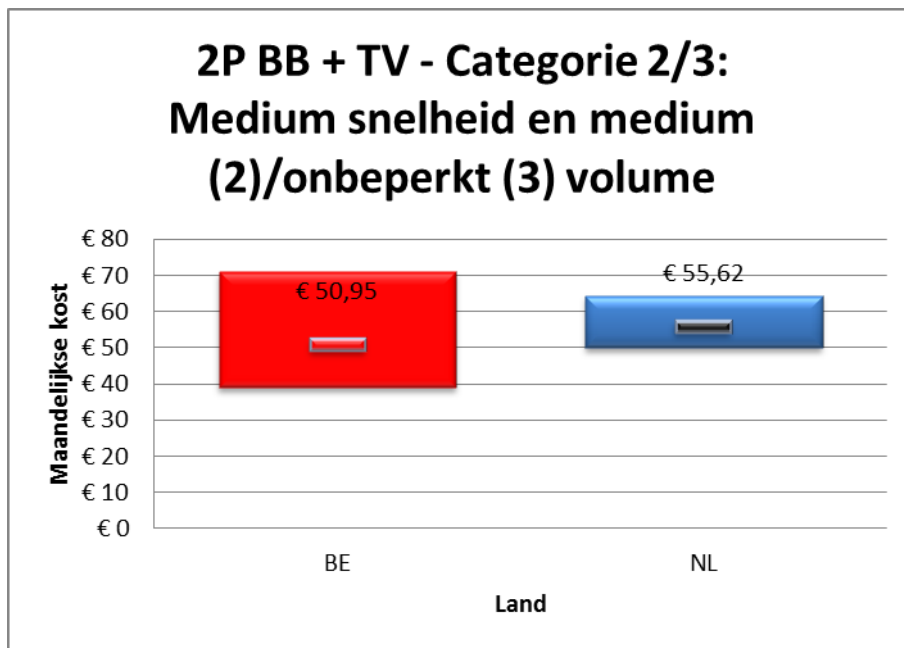
Categorie 2
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid
30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps, Volume ≥ 100 GB
Gedeelte TV van de bundel
Geen enkele vereiste

9.3 Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume

Categorie 3
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid
30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps, Volume onbeperkt
Gedeelte TV van de bundel
Geen enkele vereiste

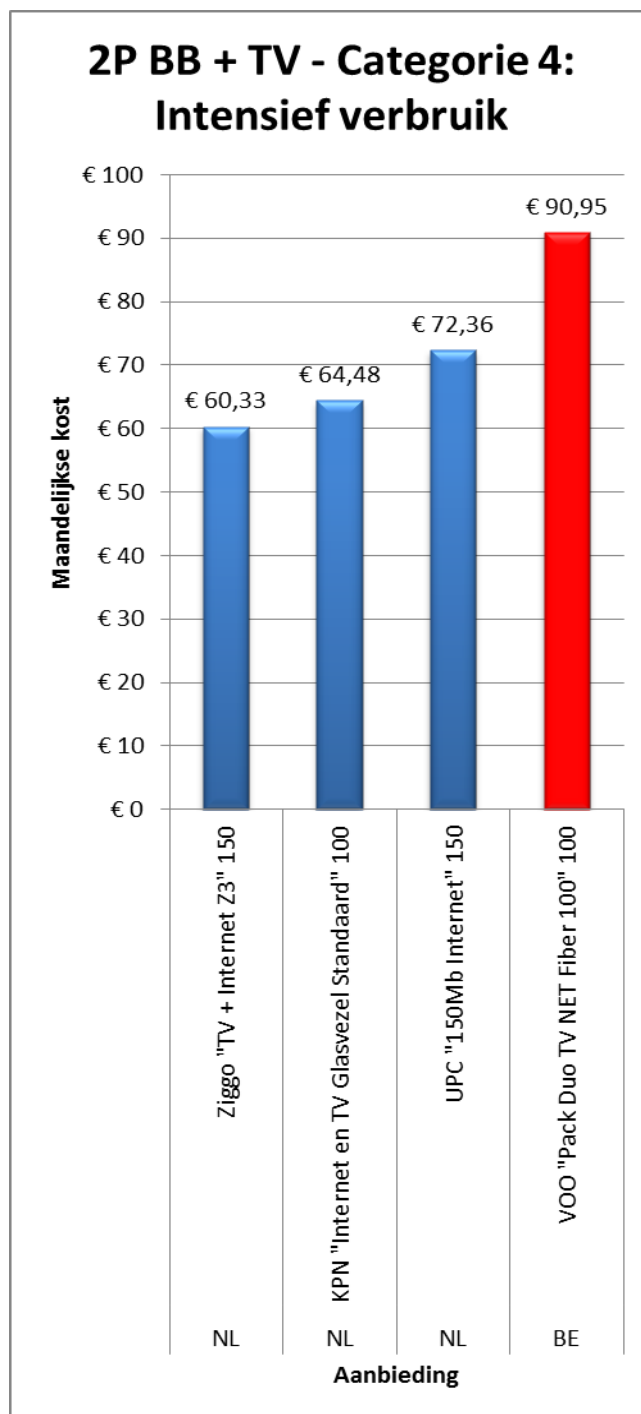
Figuur 62: Vergelijking tariefplannen dual-play (breedband + TV) categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

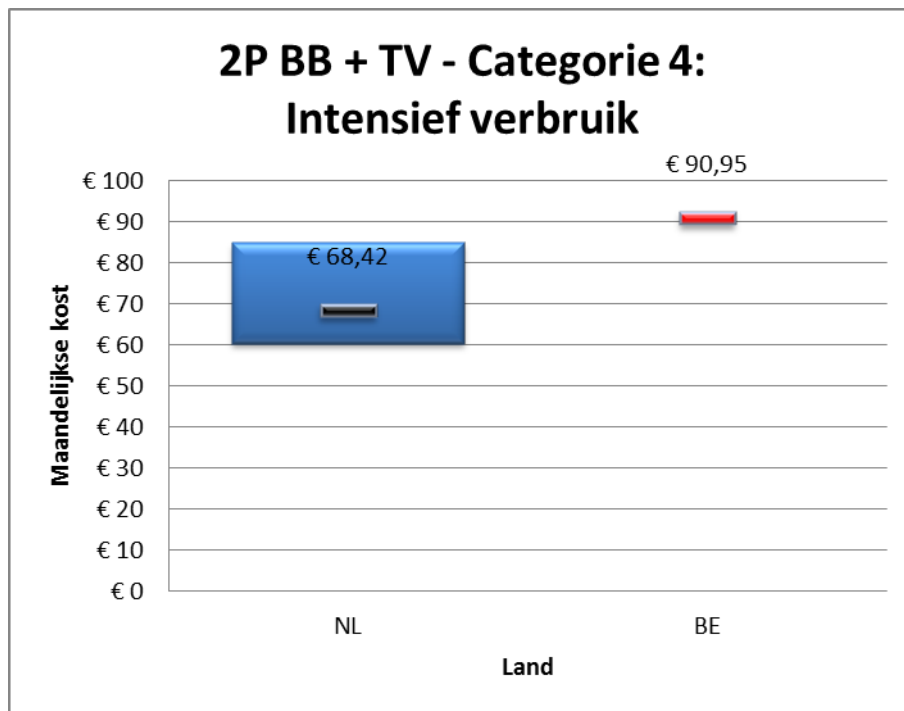
Figuur 63: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land dual-play (breedband + TV) categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

9.4 Categorie 4: Hoge snelheid

Categorie 4	
Gedeelte internet van de bundel: Hoge snelheid	
Snelheid \geq 100 Mbps, Volume onbeperkt	
Gedeelte TV van de bundel	
Geen enkele vereiste	

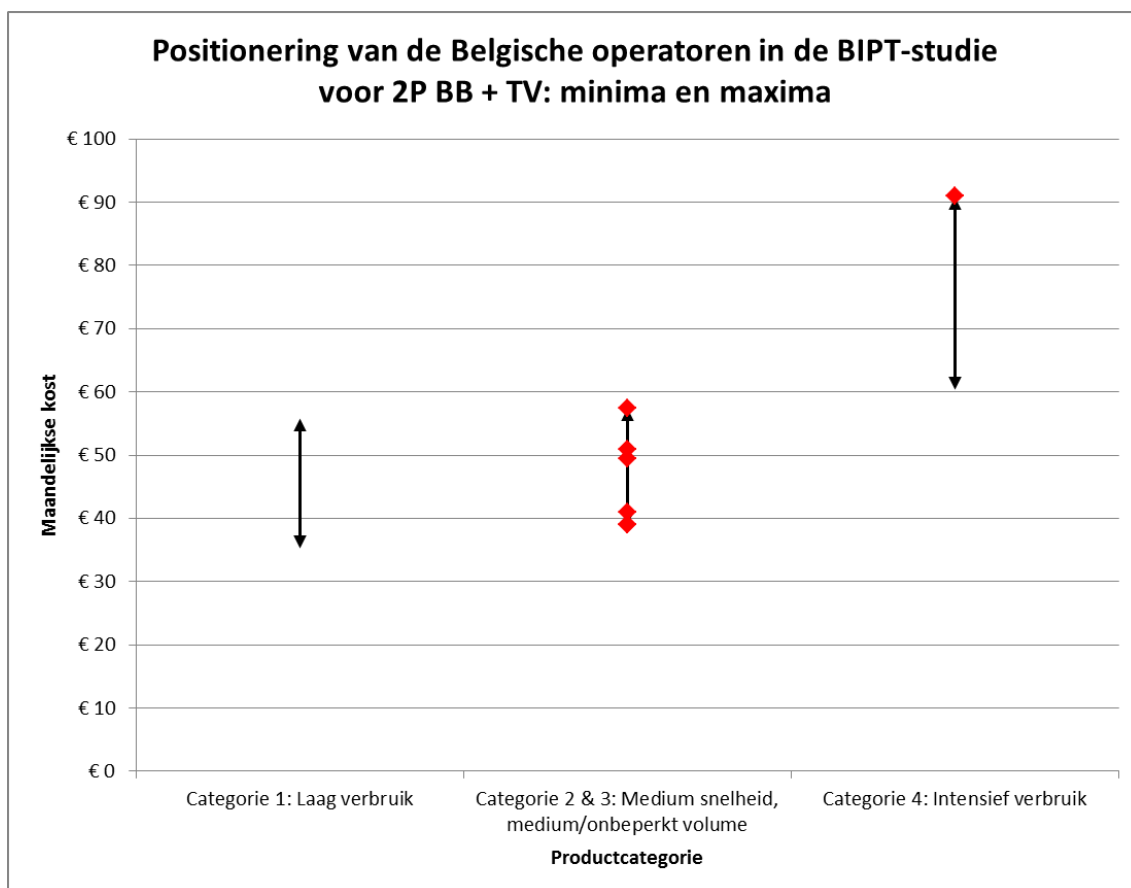
Figuur 64: Vergelijking tariefplannen dual-play (breedband + TV) categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 65: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land dual-play (breedband + TV) categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

9.5 Samenvatting van de resultaten voor dual-play (Breedband en televisie)

120. De onderzochte Belgische operatoren bieden dual-play (breedband en televisie) aan met een breedband snelheid van minimum 30 Mbps. Deze dual-play combinatie wordt enkel nog door Nederlandse operatoren aangeboden in de categorieën 2 en 3. Het Belgische aanbod is – gemiddeld genomen - duidelijk competitiever binnen deze vergelijkings-oefening.
121. Dual-play met een uiterst snelle breedband component (downloadsnelheid van minstens 100 Mbps) wordt in België enkel aangeboden door VOO. Ook wat deze categorie betreft, kan enkel vergeleken worden met Nederlandse tariefplannen, die allen goedkoper zijn.
122. Dit dual-play product is niet onderzocht in het kader van de prijzenstudie 2012.
123. Bovenstaande resultaten dienen genuanceerd te worden in functie van de bevindingen m.b.t. de regionale beschikbaarheid van breedband alsmede de verschillen tussen de geafficheerde snelheid en de werkelijke snelheid (topic 1 en 2). Topic 3 is ook relevant in dit verband. Topic 6 en 7 brengen belangrijke achtergrondinformatie aan m.b.t. bundelaanbiedingen en de (geringe) bereidheid van klanten om van (bundel) operator te veranderen.

Figuur 66: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per categorie, dual-play (breedband en televisie) - (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

10 DUAL-PLAY (BREEDBAND + VASTE TELEFONIE)

10.1 Categorie 1: Lage snelheid

Categorie 1					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Lage snelheid					
Snelheid < 30 Mbps, Volume niet bepaald					

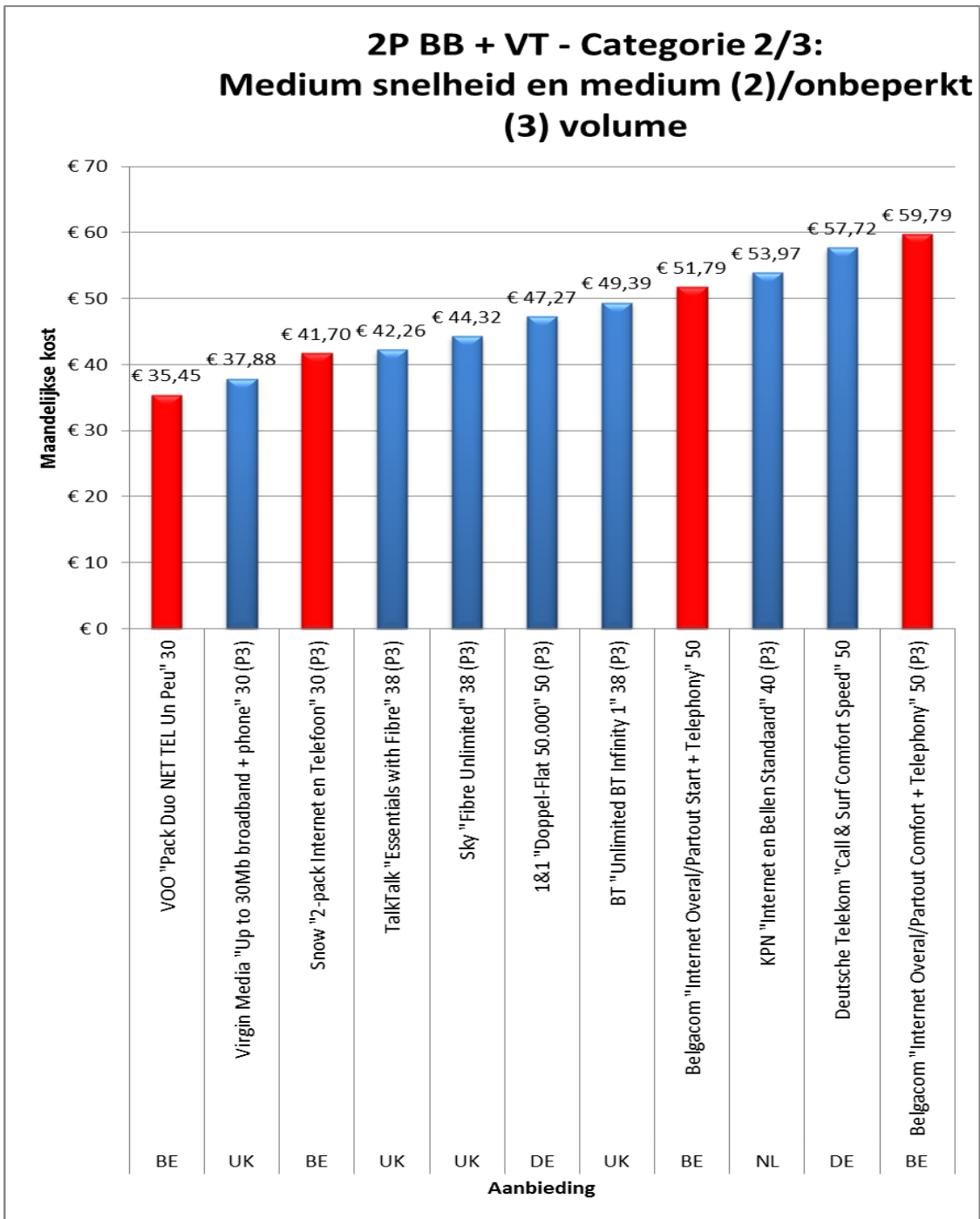
124. In deze categorie zijn voor de geselecteerde Belgische operatoren geen tariefplannen geobserveerd.

10.2 Categorie 2: Medium snelheid, medium volume

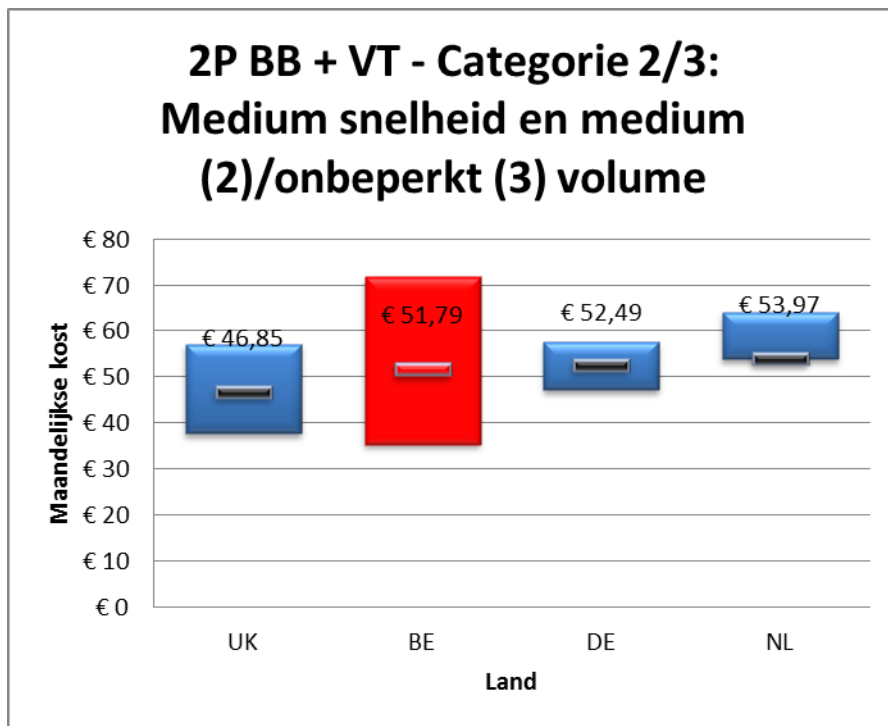
Categorie 2					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid					
30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps, Volume ≥ 100 GB					

10.3 Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume

Categorie 3					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid					
30 Mbps ≥ Snelheid < 100 Mbps, Volume onbeperkt					

Figuur 67: Vergelijking tariefplannen dual-play (breedband + vaste telefonie) categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 68: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land dual-play (breedband + vaste telefonie) categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

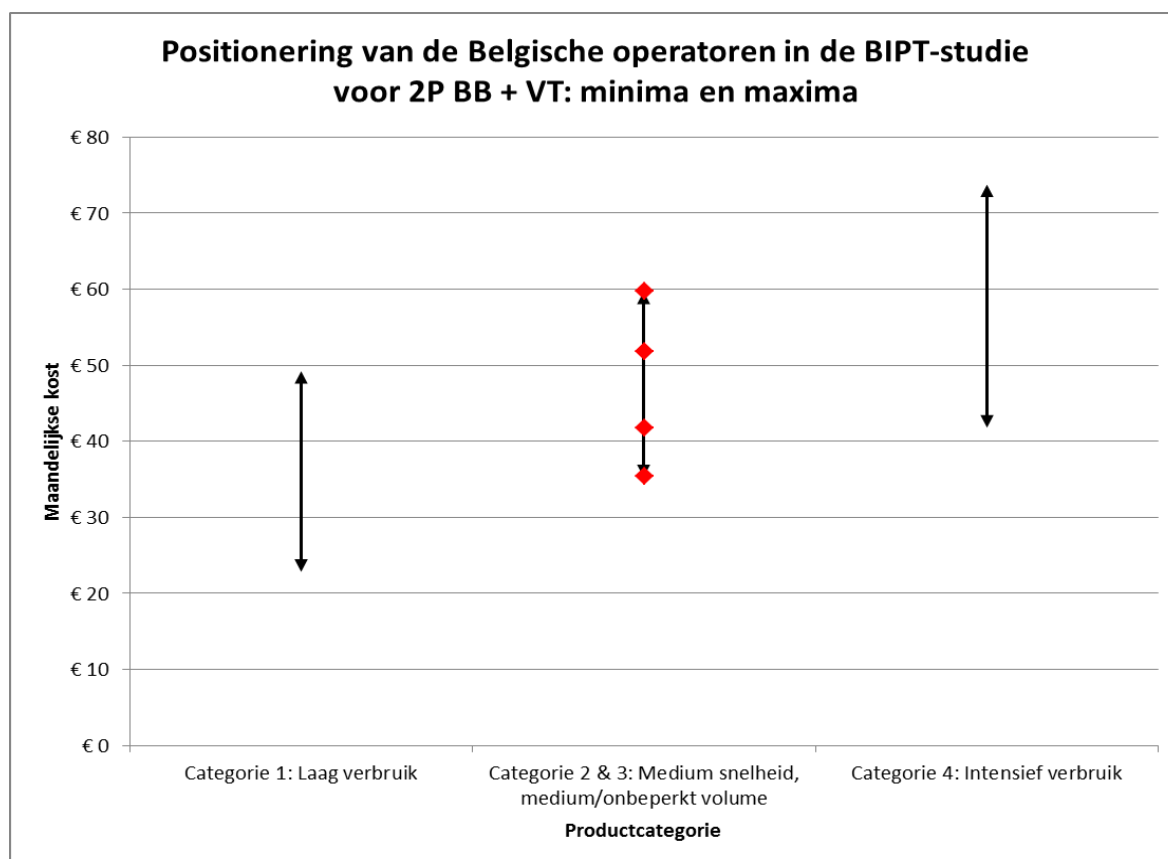
10.4 Categorie 4: Hoge snelheid

Categorie 4					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Hoge snelheid					
Snelheid \geq 100 Mbps, Volume onbeperkt					

125. In deze categorie zijn voor de geselecteerde Belgische operatoren geen tariefplannen geobserveerd.

10.5 Samenvatting van de resultaten voor dual-play (Breedband en vaste telefonie)

126. De onderzochte Belgische operatoren bieden enkel dual-play (breedband en vaste telefonie) aan met een breedband downloadsnelheid van 30 Mbps tot 100 Mbps. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België (met een brede prijsvork) een relatief gunstige tweede positie binnen de groep van vier landen waar deze dual-play combinatie wordt aangeboden in de categorieën 2 en 3, op de voet gevolgd door Duitsland en Nederland. Het mediaangemiddelde is lager in het Verenigd Koninkrijk, hoewel in België het goedkoopste tariefplan werd waargenomen binnen deze vergelijkingsoefening.
127. Dit dual-play product is niet onderzocht in het kader van de prijzenstudie 2012.
128. Bovenstaande resultaten dienen genuanceerd te worden in functie van de bevindingen m.b.t. de regionale beschikbaarheid van breedband alsmede de verschillen tussen de geafficheerde snelheid en de werkelijke snelheid (topic 1 en 2). Topic 3 is ook relevant in dit verband. Topic 6 en 7 brengen belangrijke achtergrondinformatie aan m.b.t. bundelaanbiedingen en de (geringe) bereidheid van klanten om van (bundel) operator te veranderen.

Figuur 69: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per categorie, dual-play (breedband en vaste telefonie) - (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

11 TRIPLE-PLAY (BREEDBAND + TV + VASTE TELEFONIE)

11.1 Categorie 1: Lage snelheid

Categorie 1					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Lage snelheid					
Snelheid < 30 Mbps, Volume niet bepaald					
Gedeelte TV van de bundel					
Geen enkele vereiste					

129. In deze categorie zijn voor de geselecteerde Belgische operatoren geen tariefplannen geobserveerd.

11.2 Categorie 2: Medium snelheid, medium volume

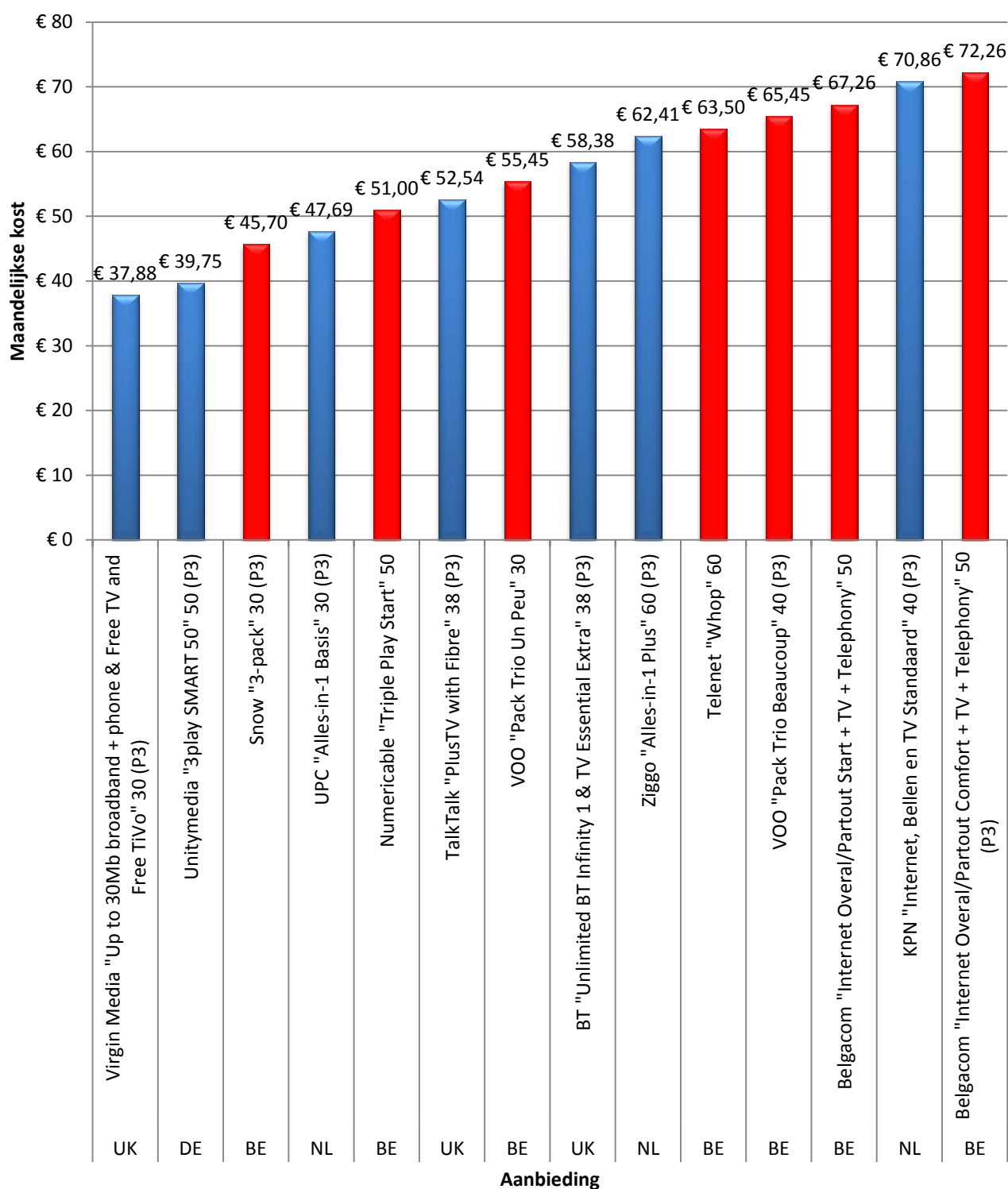
Categorie 2					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid					
30 Mbps \geq Snelheid < 100 Mbps, Volume \geq 100 GB					
Gedeelte TV van de bundel					
Geen enkele vereiste					

11.3 Categorie 3: Medium snelheid, onbeperkt volume

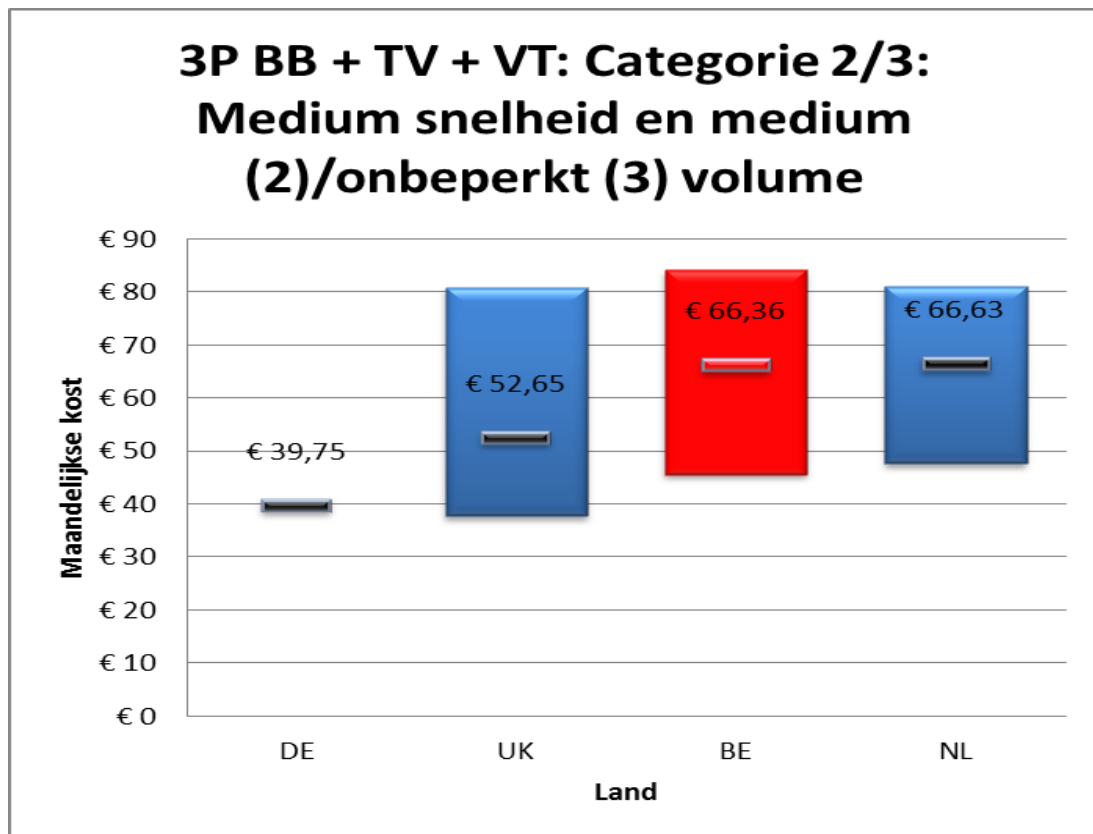
Categorie 3					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Gemiddelde snelheid					
30 Mbps \geq Snelheid < 100 Mbps, Volume onbeperkt					
Gedeelte TV van de bundel					
Geen enkele vereiste					

130. In deze categorie werden geen Franse aanbiedingen gevonden. De geselecteerde Franse operatoren in deze vergelijkingsoefening bieden geen VDSL aan (snelheid van minstens 30 Mbps). ADSL is wel beschikbaar, deze tariefplannen vallen onder categorie 1. Sommige Franse operatoren bieden ook aanbiedingen met glasvezel, deze vallen in categorie 4 (snelheid van minstens 100 Mbps). Figuur 75 geeft wel een overzicht van enkele Franse quadruple-playaanbiedingen. Deze zijn zeer gunstig geprijsd.

3P BB + TV + VT: Categorie 2/3: Medium snelheid en medium (2)/onbeperkt (3) volume

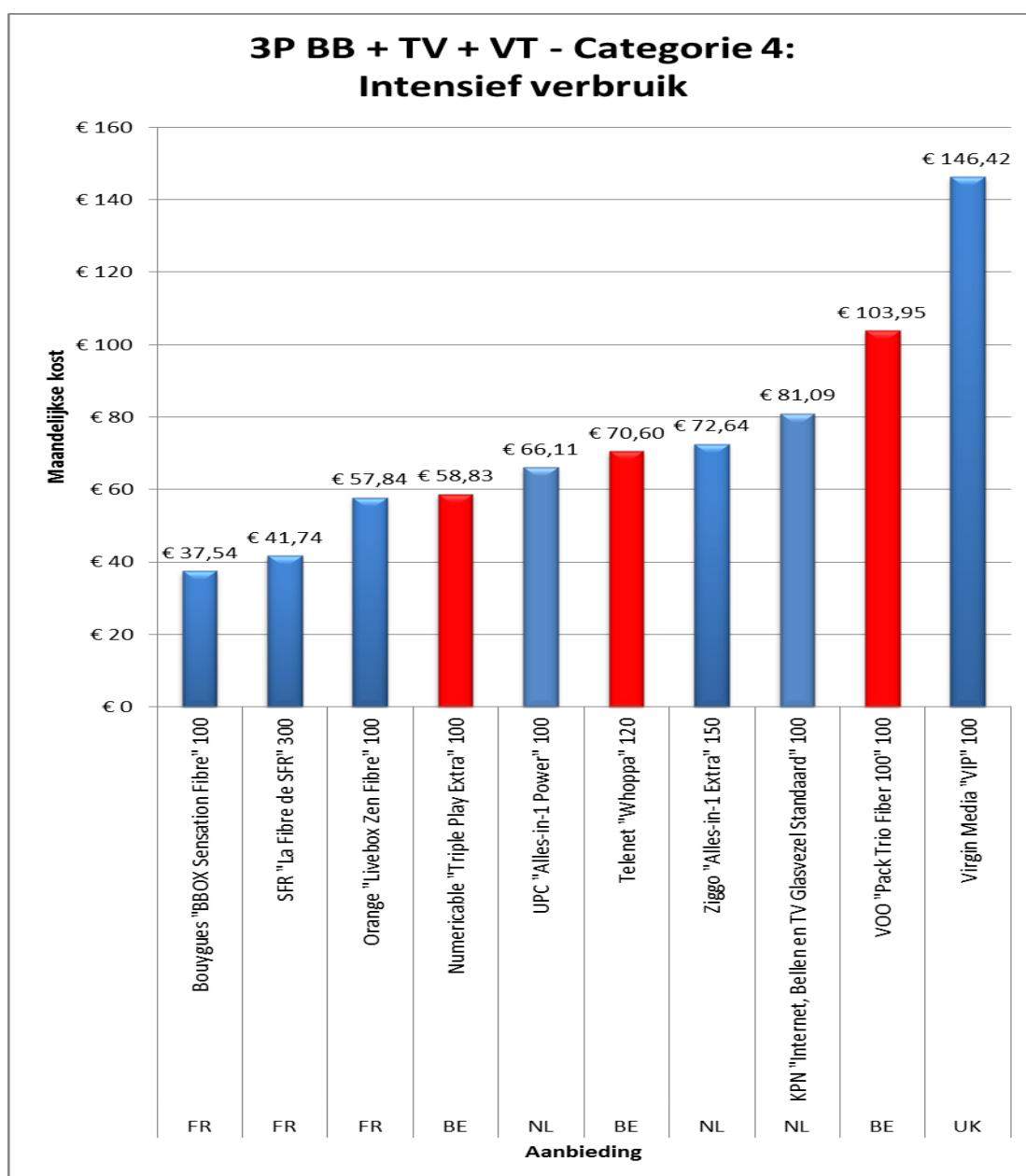
Figuur 70: Vergelijking tariefplannen triple-play categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

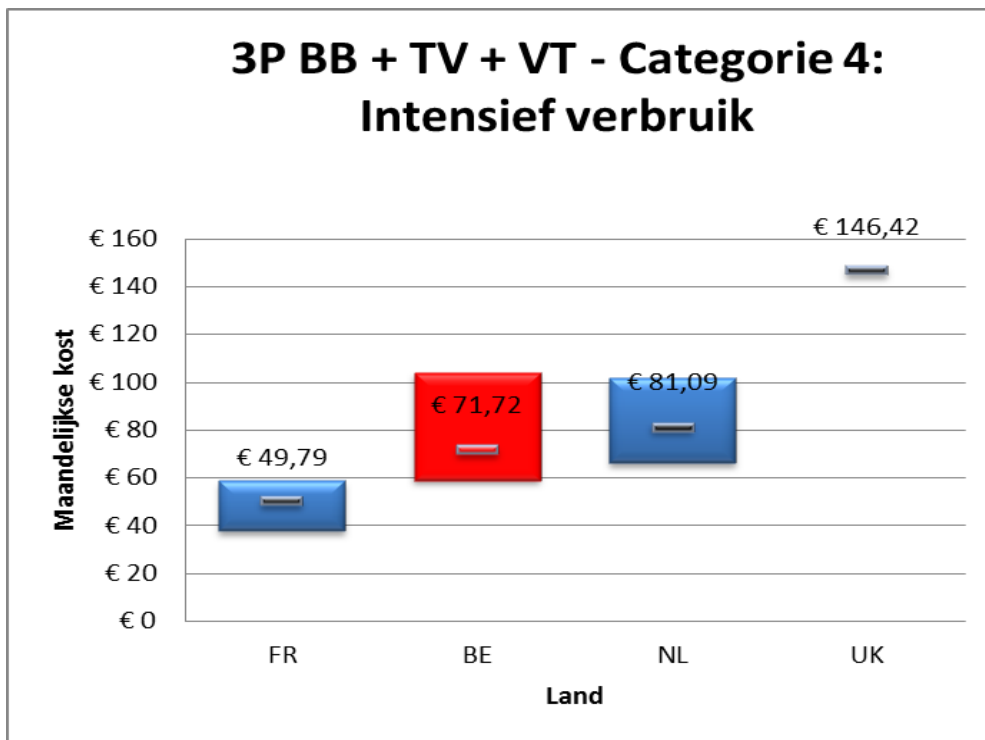
Figuur 71: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land triple-play (breedband + vaste telefonie) categorie 2 en 3 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

11.4 Categorie 4: Hoge snelheid

Categorie 4					
Gedeelte vaste telefonie van de bundel: Laag verbruik (25 oproepen)					
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend
60%	Vast	15	40%	25%	35%
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%
Gedeelte internet van de bundel: Hoge snelheid					
Snelheid \geq 100 Mbps, Volume onbeperkt					
Gedeelte TV van de bundel					
Geen enkele vereiste					

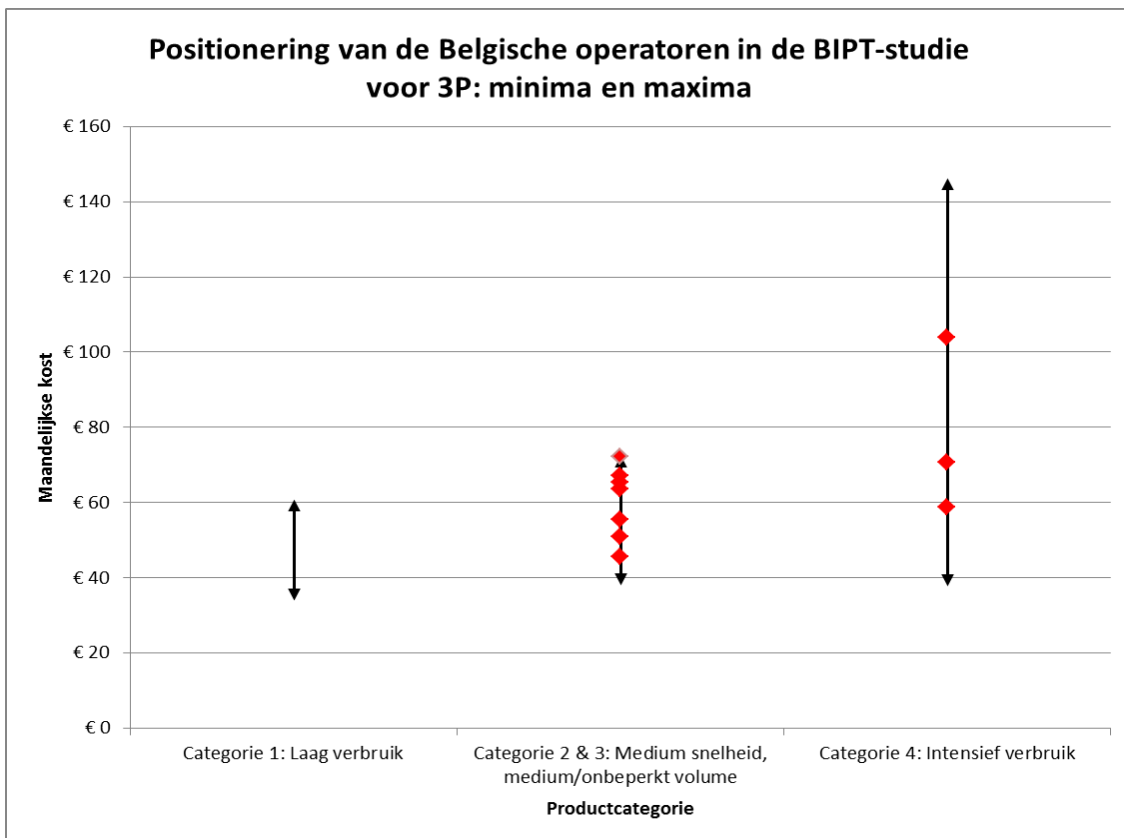
Figuur 72: Vergelijking tariefplannen triple-play categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

Figuur 73: Mediaanprijs, minimum- en maximumprijs per land triple-play (breedband + vaste telefonie) categorie 4 (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

11.5 Samenvatting van de resultaten voor triple-play (Breedband, TV en vaste telefonie)

131. De onderzochte Belgische operatoren bieden enkel triple-play aan met een breedband snelheid van minimum 30 Mbps. Op basis van de mediaanwaarneming bekleedt België een minder gunstige derde positie binnen de groep van vier landen waar triple-play voor categoriën 2 en 3 wordt aangeboden. Er zijn geen Belgische tariefplannen terug te vinden in de uiterste onderzijde van het prijsbereik. Het Verenigd Koninkrijk is sterk vertegenwoordigd in deze categorieën met over het algemeen prijsgunstige tariefplannen. De situatie in Nederland is vergelijkbaar met die in België, met een iets smaller prijsbereik. Duitsland scoort goed, maar is slechts met één tariefplan vertegenwoordigd. Er is geen vergelijkbare aanbiedingen in Frankrijk, VDSL-aanbiedingen zijn er zeer schaars uitgerold (zie ook topic 1).
132. Triple-play met een uiterst snelle breedband component (downloadsnelheid van minstens 100 Mbps) wordt tegen uiterst competitieve prijzen aangeboden in Frankrijk. De beschikbaarheid van dit tariefplan in Frankrijk is wel zeer beperkt (zie topic 1). België volgt op een tweede plaats met significant prijsgunstigere tariefplannen dan Nederland, de derde in de rangschikking. Het enige aanwezige (high end) tariefplan voor het Verenigd Koninkrijk is weinig representatief. De positie van België is verbeterd t.o.v. vorig jaar in de zin dat er meer Belgische tariefplannen terug te vinden zijn in de onderste helft van het prijsbereik.
133. Een vergelijking met de editie van 2012 is echter niet evident, gelet op de gewijzigde categorisering van de triple-playaanbiedingen alsmede de gewijzigde methodologie in 2013. Dit jaar werd immers de totale gebruikskost opgenomen voor een vaste telefonie profiel 1. Ook hier moet gesteld worden dat de consument in het algemeen meer waar voor zijn geld krijgt wat betreft de breedbandcomponent.
134. Bovenstaande resultaten dienen genuanceerd te worden in functie van de bevindingen m.b.t. de regionale beschikbaarheid van breedband alsmede de verschillen tussen de geafficheerde snelheid en de werkelijke snelheid (topic 1 en 2). Topic 3 is ook relevant in dit verband. Topic 6 en 7 brengen belangrijke achtergrondinformatie aan m.b.t. bundelaanbiedingen en de (geringe) bereidheid van klanten om van (bundel) operator te veranderen.

Figuur 74: Overzicht van de waargenomen minimum- en maximumprijs in de vijf landen, per categorie, triple-play (breedband, televisie en vaste telefonie). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

12 QUADRUPLE-PLAY (BREEDBAND + TV + VASTE TELEFONIE + MOBIELE TELEFONIE)

Land	Operator en Tariefplan	Prijs PPP	DL Snelheid (Mbps)	Volume (GB)	# Zenders	Mobiele Telefoon
FR	Free "Freebox (Zones Dégrouppées) avec TV & Free Forfait 2€"	€ 34,64	28	Onbeperkt	185	Onbeperkt bellen altijd
FR	Numerical "Start Mobile"	€ 42,49	20	Onbeperkt	25	Onbeperkt bellen en SMS'en
FR	Bouygues "Forfait 2h Carte Seul & BBOX" (zone dégroupée)	€ 43,83	20	Onbeperkt	150	120 belminuten
FR	Numerical "Power"	€ 44,47	200	Onbeperkt	240	Onbeperkt bellen en SMS'en
DE	Unitymedia "3play PLUS 100"	€ 47,28	100	Onbeperkt	70+	Gratis bellen naar Unitymedia en onbeperkt mobiele data
FR	Bouygues "Forfait 2h Carte Seule" & BBOX Sensation Fibre"	€ 47,43	100	Onbeperkt	135	240 belminuten
FR	Bouygues "Forfait 2h Carte Seule & BBOX Sensation" (zone dégroupée)	€ 48,78	20	Onbeperkt	160	180 belminuten
FR	SFR "La Box de SFR" (zone dégroupée) & Formule Carré 2h + 50 Mo"	€ 52,63	25	Onbeperkt	170	120 belminuten, onbeperkt SMS'en, 50MB mobiele data
FR	Numerical "Power4"	€ 53,39	200	Onbeperkt	240	Onbeperkt bellen en SMS'en
FR	Numerical "Power+ Family"	€ 54,38	200	Onbeperkt	280	Onbeperkt bellen en SMS'en
BE	Numerical "Triple Play Start & Mobile Start"	€ 55,95	50	100	100	60 belminuten, 50 SMS'en, 5MB mobiele data
NL	Tele2 "Glasvezel"	€ 57,27	40	Onbeperkt	40+	100 belminuten of SMS'en in eerste jaar, daarna €3/maand.
DE	Unitymedia "3play PREMIUM 150"	€ 58,03	150	Onbeperkt	75+	Gratis bellen naar Unitymedia en onbeperkt mobiele data
UK	Virgin Media "Up to 30Mb broadband + phone & Free TV and Free TiVo & Mobile"	€ 58,36	30	Onbeperkt	60+	100 belminuten, onbeperkt SMS'en
NL	Tele2 "Glasvezel"	€ 59,83	60	Onbeperkt	40+	100 belminuten of SMS'en in eerste jaar, daarna €3/maand.
FR	Orange "Livebox Zen - Open Mini"	€ 60,90	20	Onbeperkt	160	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 50MB mobiele data
BE	Numerical "Triple Play Extra & Mobile Start"	€ 63,78	100	Onbeperkt	130	60 belminuten, 50 SMS'en, 5MB mobiele data
UK	Virgin Media "Up to 60Mb broadband + phone & Free TV and Free TiVo & Mobile"	€ 64,78	60	Onbeperkt	60+	100 belminuten, onbeperkt SMS'en
BE	VOO "Pack Trio Un Peu & Toudou"	€ 67,45	30	100	81	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 60MB mobiele data
NL	Tele2 "Glasvezel"	€ 67,51	100	Onbeperkt	40+	100 belminuten of SMS'en in eerste jaar, daarna €3/maand.
NL	Ziggo "Alles-in-1 Basis & Mobiel Heel Veel"	€ 67,53	20	Onbeperkt	60	300 belminuten of SMS'en, 1GB mobiele data
UK	Virgin Media "Essential & Mobile"	€ 73,13	30	Onbeperkt	100+	100 belminuten, onbeperkt SMS'en
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Instap & Budget 100"	€ 73,42	8	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
BE	Telenet "Whop & King"	€ 75,35	100	Onbeperkt	75	150 belminuten, 10.000 SMS'en, 1GB mobiele data
FR	Numerical "Power+ Extra"	€ 76,17	200	Onbeperkt	300	Onbeperkt bellen en SMS'en
BE	VOO "Pack Trio Beaucoup & Toudou"	€ 77,45	40	Onbeperkt	81	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 60MB mobiele data
NL	Ziggo "Alles-in-1 Plus & Mobiel Heel Veel"	€ 77,76	60	Onbeperkt	60	300 belminuten of SMS'en, 1GB mobiele data
BE	Numerical "Triple Play Max & Mobile Start"	€ 77,78	200	Onbeperkt	130	60 belminuten, 50 SMS'en, 5MB mobiele data
FR	Orange "Livebox Play - Open Play"	€ 78,33	20	Onbeperkt	160	Onbeperkt bellen en SMS'en, 3GB mobiele data
BE	Belgacom "Internet Overall/Partout + TV + Telephony Comfort + Mobile"	€ 82,26	50	Onbeperkt	70+	150 belminuten, onbeperkt SMS'en
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Standaard & Budget 100"	€ 83,65	40	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Instap & Budget 100"	€ 83,65	50	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
BE	Telenet "Whopps & King"	€ 85,60	120	Onbeperkt	75	150 belminuten, 10.000 SMS'en, 1GB mobiele data
BE	VOO "Pack Trio Passionément & Toudou"	€ 85,95	50	Onbeperkt	81	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 60MB mobiele data
BE	Belgacom "Internet Overall/Partout + TV + Telephony Start + Mobile"	€ 87,26	50	150	70+	240 belminuten, onbeperkt SMS'en
NL	Ziggo "Alles-in-1 Extra & Mobiel Heel Veel"	€ 88,00	150	Onbeperkt	60	300 belminuten of SMS'en, 1GB mobiele data
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Premium & Budget 100"	€ 93,88	80	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Standaard & Budget 100"	€ 93,88	100	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
BE	Belgacom "Internet Overall/Partout + TV + Telephony Maxi + Mobile"	€ 94,26	50	Onbeperkt	70+	150 belminuten, onbeperkt SMS'en
BE	VOO "Pack Trio A La Folie & Toudou"	€ 95,95	70	Onbeperkt	81	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 60MB mobiele data
FR	Numerical "Platinum"	€ 96,97	200	Onbeperkt	320	Onbeperkt bellen en SMS'en
UK	Virgin Media "Premiere & Mobile"	€ 101,39	60	Onbeperkt	200+	100 belminuten, onbeperkt SMS'en
NL	KPN "Internet, Bellen en TV Glasvezel Premium & Budget 100"	€ 114,35	500	Onbeperkt	71	200 belminuten of SMS'en (verdubbeling vs standaard)
BE	VOO "Pack Trio Fiber 100 & Toudou"	€ 115,95	100	Onbeperkt	81	60 belminuten, onbeperkt SMS'en, 60MB mobiele data
UK	Virgin Media "VIP & Mobile"	€ 152,85	100	Onbeperkt	225+	100 belminuten, onbeperkt SMS'en

Figuur 75: Overzicht van alle quadruple-play aanbiedingen, gesorteerd volgens prijs (Bron: data afkomstig van websites operatoren tussen 6 en 30 augustus 2013, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

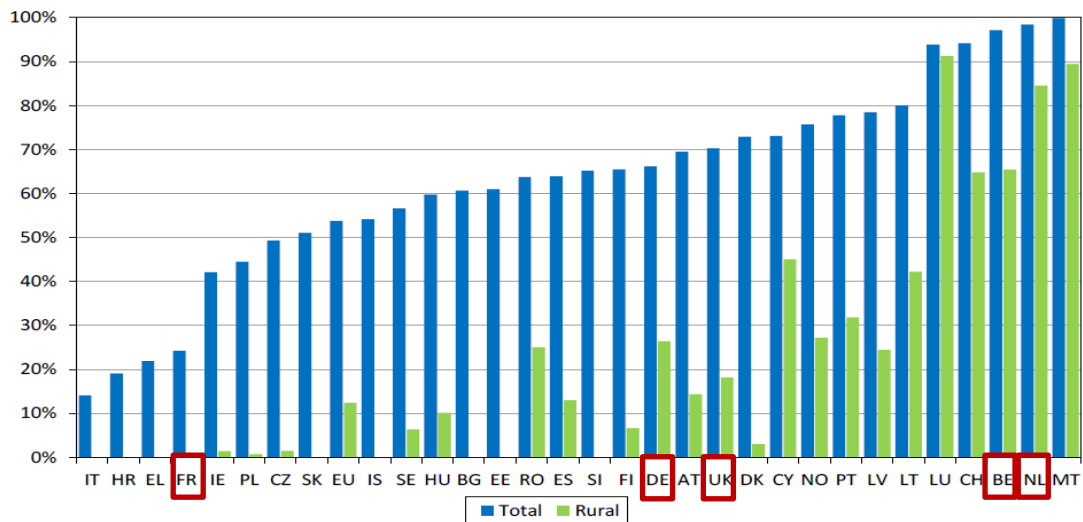
13 KWALITATIEVE ELEMENTEN: TOPICS EN TRENDS

13.1 Topic 1: Breedbandinternet (dekking en penetratie)

135. Sinds eind 2012 beschikt quasi 95% van de Europese huishoudens over een basis internettoegang (downloadsnelheid van minstens 144 Kbps). Slechts in zes EU-landen, waaronder België, Nederland en het Verenigd Koninkrijk²⁵, is de dekking reeds zo goed als 100%. Andere landen hebben dus nog zogenaamde 'witte zones', vaak afgelegen gebieden waar breedband (nog) niet volledig is uitgerold.
136. Internet wordt steeds sneller. Iets meer dan de helft van de huishoudens (54%) heeft toegang tot snel breedbandinternet met een downloadsnelheid van tenminste 30 Mbps²⁶. Opmerkelijk is dat de toegang tot snel internet enorm verschilt per land en per regio. NGA-netwerken die snel internet mogelijk maken worden voornamelijk uitgerold in dichtbevolkte gebieden.
137. België en buurland Nederland scoren goed wat betreft de parameter 'beschikbaarheid van snel internet' omdat een groot aandeel van de beschikbare breedbandlijnen er zijn uitgerust met de NGA-technologie (zowel via de kabel met docsis 3.0 als via koper met VDSL en FTTx). België bekleedt met een NGA beschikbaarheid van meer dan 95% de derde positie in de Europese rangschikking, voorafgegaan door Malta en Nederland (zie figuur 76 hieronder).
138. De NGA-dekking in rurale gebieden is in alle landen duidelijk lager dan in steden. Het geografisch uitgestrekte Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk doen het dan ook beduidend minder goed met een NGA beschikbaarheid van respectievelijk 70%, 66% en 23% van de huishoudens. Het spreekt voor zich dat in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en vooral Frankrijk voor plattelandsbewoners de beschikbaarheid van NGA netwerken (zeer) gering is, wat betekent dat de grote meerderheid van de plattelandsbewoners niet kan genieten van snel internet. In 65% van de rurale gebieden in België is NGA uitgerold (vierde positie).

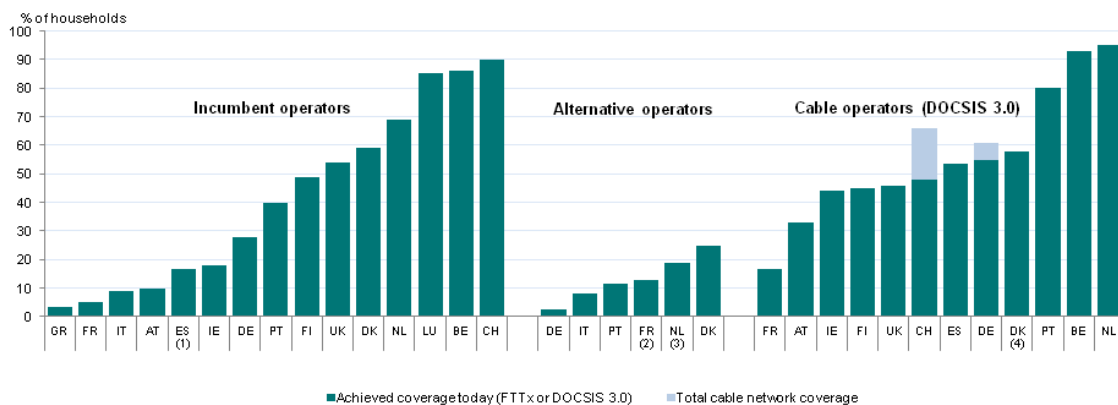
²⁵ De zes landen zijn België, Nederland, Cyprus, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk (Bron: Europese Commissie, 2013b, "Broadband lines in the EU").

²⁶ Bron: idem.

Figuur 76: Beschikbaarheid van NGA netwerken per land uitgedrukt in percentage huishoudens – status eind 2012 (Bron: Europese Commissie 2013c, Digital Agenda Scoreboard).

139. Onderzoek uitgevoerd door Cullen International bevestigt bovenstaande bevindingen, zoals blijkt uit onderstaande figuur. De dekking van NGA netwerken is opgesplitst naar type operator.

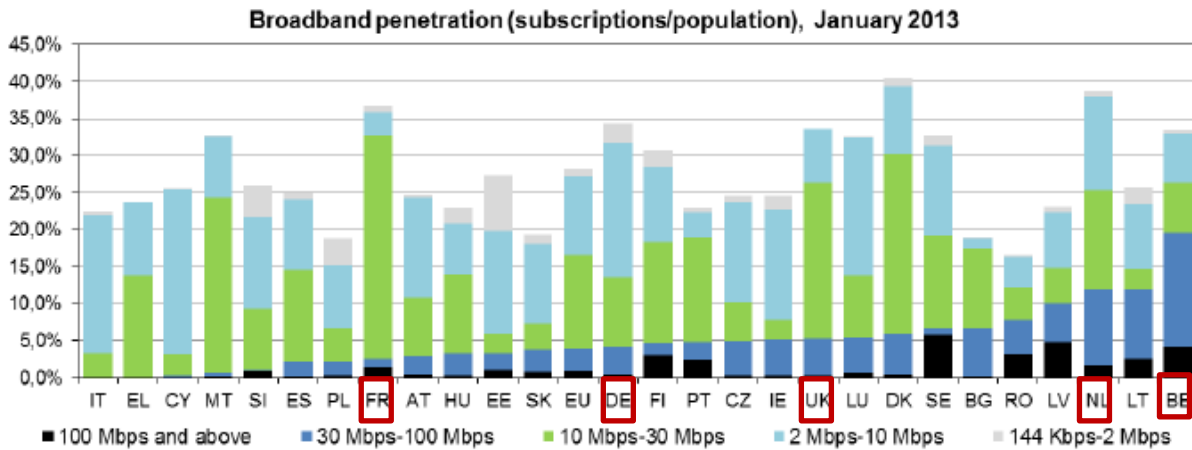

Figuur 77: NGA dekking door historische-, alternatieve- en kabel operatoren (bron: Cullen research – Cross Country Analysis, status mei 2013).

140. De kwaliteit van het aanbod – in termen van beschikbare downloadsnelheid – verschilt dus erg per land. Ook regionale verschillen kunnen aanzienlijk zijn, ook binnen het geografische gebied dat in het kader van deze prijzenstudie is geanalyseerd.

141. Tot slot moet opgemerkt worden dat er een verschil is tussen het aantal huishoudens dat toegang heeft tot breedband (*homes passed*) en het aantal huishoudens dat aangesloten is op het netwerk (*homes connected*) – dit laatste betreft de huishoudens die effectief een breedband afnemen.

142. Het aantal huishoudens dat effectief snel breedband afneemt - beschreven in de figuur hieronder, opgedeeld in snelheidscategorieën - is zeer klein. Slechts 4% van de Europese bevolking is geabonneerd op breedband met een maximale downloadsnelheid van minstens 30 Mbps. In België is dat vijf keer meer. Nederland en België scoren wederom zeer goed in vergelijking met de rest van Europa.

Figuur 78: Vaste breedbandpenetratie (abbonementen/bevolking), geordend volgens maximale downloadsnelheid, situatie januari 2013 (Bron: Europese Commissie 2013e, "Impact Assessment" p. 120)

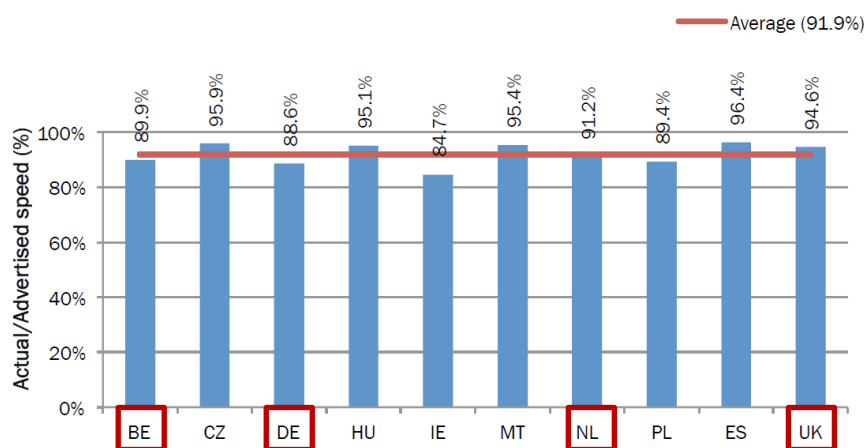
143. De historische concurrentie tussen het koper- en kabelplatform is de belangrijkste oorzaak van de sterke positie van België in de breedbandmarkt, aldus de Europese Commissie: *"Belgium is the most advanced in NGA, as close to 60% of fixed broadband lines are at least 30 Mbps download as a result of fierce platform competition between cable and VDSL"* (Bron: Digital Agenda Scoreboard, p 56).

Meer lezen?

→ Digital Agenda Scoreboard 2013 – Commission Staff Working Document

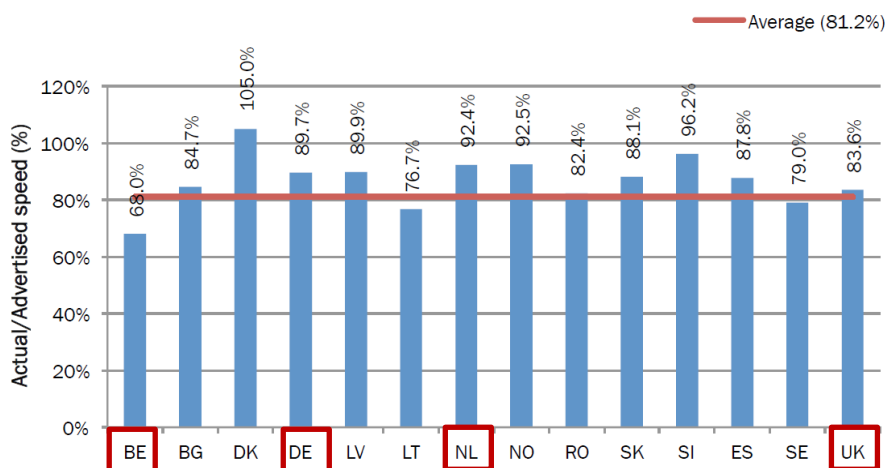
13.2 Topic 2: Werkelijke versus geafficheerde downloadsnelheid

144. De bevindingen onder topic 1 zijn gebaseerd op de geafficheerde snelheid van de internetaanbiedingen, die niet altijd overeenstemt met de werkelijke snelheid die de consument afneemt. Een provider kan slechts de maximumsnelheid van de verbinding meedelen. De snelheid die wordt vermeld in het contract kan echter enkel bereikt worden in optimale omstandigheden.
145. Een reeks factoren kunnen invloed hebben op de verbindingssnelheid die de abonnees in werkelijkheid bereiken. Enerzijds kan die snelheid worden beïnvloed door de verzwakking van het signaal op de xDSL-netwerken. Deze verzwakking wordt veroorzaakt door de vermindering van de kracht van het signaal tussen de abonnee en de DSL apparatuur in de centrale, wanneer het signaal via het koperpaar loopt. De snelheid is dus afhankelijk van de afstand tussen de abonnee en de DSL apparatuur. Anderzijds kan de haalbare snelheid in de loop van de tijd variëren wegens overbelasting. Dit houdt verband met het effect van het gedeelde gebruik van dezelfde bandbreedte door verschillende abonnees op het netwerk van de ISP's. De haalbare snelheid kan ook worden beïnvloed door het beheer van het verkeer en de capaciteit van het netwerk van de ISP's. Bijgevolg kunnen er verschillen bestaan in prestatie tussen verschillende platforms en tussen de ISP's die op eenzelfde platform actief zijn (Bron: BIPT, 2012, snelheid van de vaste breedbandverbinding).
146. Ook factoren die extern zijn aan de netwerken van de ISP's kunnen de verbindingssnelheid die voor de abonnees haalbaar is, aantasten. Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan de kwaliteit van het netwerk binnen de woning, de computer van de abonnee, de server waar de requests naar worden verstuurd, de kwaliteit van het draadloze netwerk van de abonnee en het gelijktijdig delen van de verbinding tussen verschillende eindtoestellen en/of applicaties. Op deze factoren hebben de ISP's geen rechtstreekse controle.
147. De Europese Commissie liet de afwijking tussen de geafficheerde en de werkelijke snelheid onderzoeken door metingen uit te voeren bij 9.104 gezinnen over heel Europa, aan de hand van een *whitebox* (hardware installatie). De metingen werden uitgevoerd in maart 2012. Uit hun onderzoek bleek dat er grote verschillen zijn tussen de technologieën en ook tussen de landen onderling.
148. De figuren hieronder geven de werkelijke downloadsnelheid (tijdens de piekuren) weer als percentage van de geadverteerde snelheid. De werkelijke downloadsnelheid van kabeldiensten ligt doorgaans dicht bij de geadverteerde snelheid. België vormt daarop met zijn ratio van 89,9% t.o.v. een gemiddelde van 91,9% geen uitzondering. Het marktaandeel van kabel in Frankrijk is te onbelangrijk om deel uit te maken van deze studie.

Figuur 79: Werkelijke downloadsnelheid als percentage van de geadvertiseerde downloadsnelheid via de kabel tijdens piekperiodes van 19u tot 23u (Bron: Europese Commissie, 2013f, "Quality of Broadband Services in the EU").

149. Binnen de vergelijkingsgroep van FTTx (inclusief VDSL2) is de afwijking 'werkelijke versus geafficheerde snelheid' groter (gemiddeld 81,2%). België heeft met zijn ratio van 68% een achterstand in vergelijking met de relevante buurlanden. Frankrijk, waar voornamelijk ADSL-aanbiedingen voorkomen, valt ook hier buiten de scope van het onderzoek.

Figuur 80: Werkelijke downloadsnelheid als percentage van de geadvertiseerde downloadsnelheid via FTTx (en VDSL2) tijdens piekperiodes van 19u tot 23u (Bron: idem).

150. Binnen de vergelijkingsgroep van FTTx (inclusief VDSL2) is de afwijking 'werkelijke versus geafficheerde snelheid' groter (gemiddeld 81,2%). België lijkt met zijn ratio van 68% een achterstand te hebben in vergelijking met de relevante buurlanden, dat is echter wel deels te verklaren door de methodologie van het onderzoek:

- VDSL2 werd samen met FTTH ondergebracht onder de categorie "FTTx". Aangezien de VDSL2-snelheid afhankelijk is van de afstand en FTTH niet, ligt de FTTH snelheid dicht bij de beloofde snelheid.
- De onderzoekers hebben geen onderscheid gemaakt tussen ADSL, ADSL2+ en VDSL2 zodat de gemeten snelheid een mix is van de drie technologieën en lager uitkomt dan wanneer enkel VDSL2 gemeten wordt.

- Er werd niet gemeten op een verkeersvrij moment waardoor het bekijken van digitale TV een impact heeft op de gemeten VDSL2 snelheid.

151. Om de consument meer duidelijkheid te geven over de te verwachten snelheid van zijn vaste breedbandverbinding, heeft het BIPT een besluit genomen op 4 december 2012²⁷ die de operatoren verplicht om in elk contract tussen een abonnee en een operator de volgende inlichtingen te geven op basis van de specifieke situatie van de abonnee:

- de upload- en downloadsnelheid van de lijn buiten de piekuren²⁸;
- de minimumsnelheid van de lijn voor upload en download binnen de piekuren;
- de maximumsnelheid van de lijn voor upload en download binnen de piekuren;
- het downloadvolume van het abonnement.

152. Deze verplichting is operationeel sinds 1 juli 2013.

153. Uit het onderzoek bleek bovendien dat de werkelijke snelheid van om het even welke technologie daalde met twee à drie procent tijdens de piekuren. Deze uniformiteit demonstreert dat elke technologie even vatbaar is voor congestie tijdens de piekuren.

Meer lezen?

→ Europese Commissie, Quality of Broadband Services in the EU (in March 2012)

→ BIPT, Besluit betreffende de communicatie van de snelheid van de vaste breedbandverbinding (2012)

²⁷ Besluit van de Raad van het BIPT van 4 december 2012 betreffende de communicatie van de snelheid van de vaste breedbandverbinding.

²⁸ De piekuren worden in lijn met de gangbare praktijk binnen Europa gedefinieerd als de periode tussen 19u en 23u.

13.3 Topic 3: Internetsnelheid en toepassingen

154. Uit een enquête die afgenomen werd onder 27.786 Europeanen – in opdracht van de Europese Commissie – blijkt dat 57% van de respondenten niet op de hoogte is van de contractuele (maximale) downloadsnelheid van hun internetverbinding. Van de Belgische respondenten blijkt maar liefst 75% hun contractuele internetsnelheid niet te kennen.
155. Bovendien rapporteerde slechts een kwart van de mensen die wél op de hoogte zijn van hun maximale downloadsnelheid dat hun werkelijke snelheid niet overeenkomt met de contractuele snelheid (zie supra).
156. Breedbandverbindingen worden steeds sneller, maar consumenten blijken weinig geïnformeerd te zijn over welke downloadsnelheid het beste aansluit bij hun noden. Deze samenvattende tabel maakt het mogelijk zich een mening te vormen over de behoeften in termen van volume en snelheid voor verschillende toepassingen.

Gebruik van het web	Theoretische downloadsnelheid			
	2 Mbps	8 Mbps	24 Mbps	50 Mbps
Een webpagina downloaden van een site (250 kB)	1 seconde	0,3 seconden	0,1 seconde	< 0,1 seconde
Een liedje downloaden (5 MB)	21 seconden	5 seconden	2 seconden	1 seconde
Een videoclip downloaden (25 MB)	1 minuut 45 seconden	26 seconden	9 seconden	4 seconden
Een film van lage kwaliteit downloaden (750 MB)	52 minuten	13 minuten 6 seconden	4 minuten 22 seconden	2 minuten
Een film van dvd-kwaliteit downloaden (4 GB)	4 uur 48 minuten	1 uur 11 minuten	24 minuten	11 minuten

Figuur 81: Hoe lang duurt het theoretisch om te downloaden met een bepaalde internetsnelheid? (Bron: BIPT website).

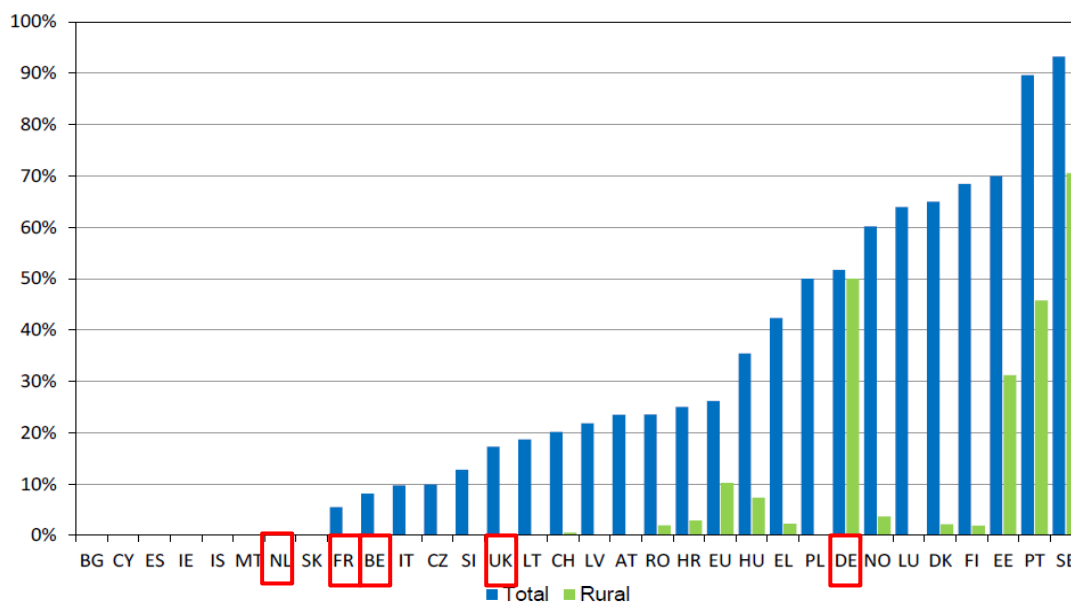
157. De benodigde snelheid hangt ook af van het aantal gezinsleden dat tegelijkertijd actief is op het internet op verschillende toestellen die aangesloten zijn op het netwerk.
158. Het vlot kunnen *streamen* van films en het spelen van *online games* vraagt een stabiele basissnelheid. Streamingdienst Netflix raadt een snelheid van minstens 6 Mbps aan om films in een goede kwaliteit te kunnen streamen. Ook online *gamen* vereist een zelfde snelheid.

Meer lezen?

- BIPT website: FAQ "Intekenen: welke snelheid hebt u nodig?"
- Europese Commissie, EU-Household Survey, 2013

13.4 Topic 4: Mobiel breedband (dekking en penetratie)

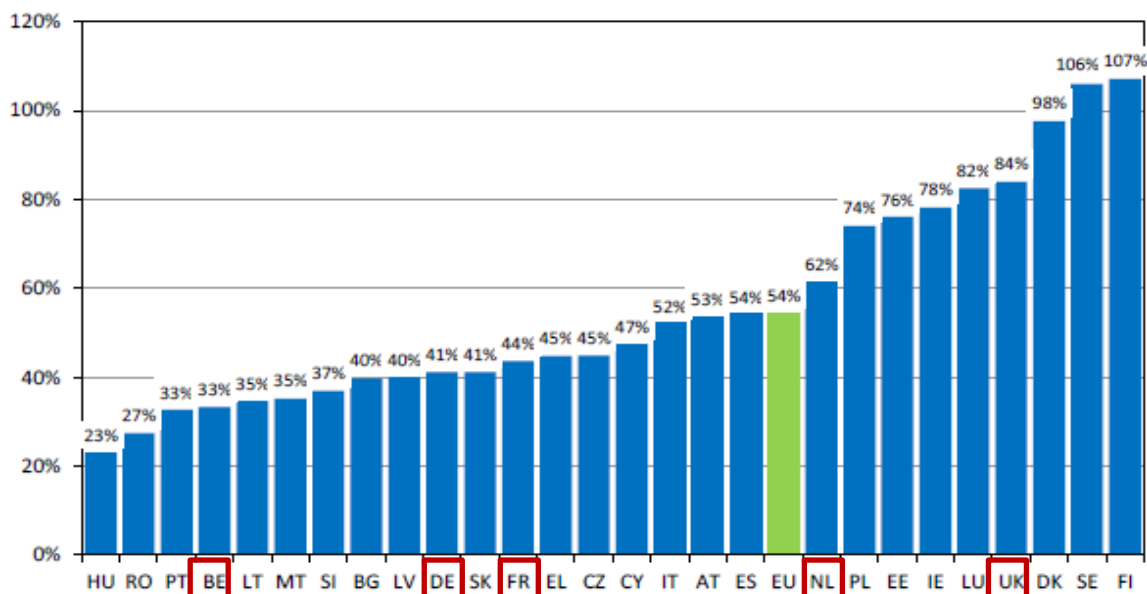
159. Eind 2012 was gemiddeld 96,3% van het Europese grondgebied gedekt door HSPA (3G) netwerken. De dekking van LTE (4G) netwerken, die voornamelijk beschikbaar zijn in stedelijke gebieden, verdrievoudigde in 2012. LTE was eind 2012 beschikbaar voor 26,2% van de Europese bevolking. Duitsland scoorde hier bovengemiddeld met een beschikbaarheid van meer dan 50%, terwijl Frankrijk en België op dat moment minder dan 10% haalden. Ook het Verenigd Koninkrijk scoorde onder het EU-gemiddelde. LTE was eind 2012 nog niet uitgerold in Nederland.

Figuur 82: Dekkingsgraad van LTE netwerken per land uitgedrukt in percentage van de bevolking – status eind 2012 (Bron: Europese Commissie, 2013c, Digital Agenda Scoreboard 2013).

160. Tijdens 2013 kende de uitrol van 4G-netwerken een groei in de meeste Europese landen door de recente veiling van de 800 MHz-band.
161. De gemiddelde mobiele breedbandpenetratie in de EU-landen bereikte in januari 2013 54,5% (zowel via smartphone als tablet/dongle). Mobiel internet is het populairst in de Scandinavische landen, waar de penetratiegraad al rond de 100% ligt. Ook het Verenigd Koninkrijk kent veel mobiele datagebruikers. Ondanks de goede dekking van HSPA-netwerken (99%) in België, bedraagt de mobiele breedbandpenetratie slechts 33%. Alle andere buurlanden van België kennen meer mobiele datagebruikers. In juli 2011 bedroeg de penetratiegraad amper 16% in België, wat er op wijst dat er in het afgelopen jaar wel een significante groei is geweest van het mobiele datagebruik.

Mobile Broadband penetration - all active users, January 2013

Figuur 83: Mobiele breedbandpenetratie, alle gebruikers (smartphone + tablets + dongles), situatie januari 2013 (Bron: Europese Commissie, 2013c, Digital Agenda Scoreboard 2013)

162. Gemeten over alle OESO-landen, beschikte eind 2012 57% van de inwoners over een mobiel breedbandabonnement. In 2009 was dat nog maar 30%. De gemiddelde groeiratio van mobiel breedband over alle OESO-landen bedroeg in 2011 zo'n 29%. In sommige landen, zoals Tsjechië (325%), Spanje (136%) en Turkije (343%) bedroeg de groeiratio meer dan 100% (Bron: OECD Communications Outlook 2013, p. 101).
163. Omdat tablets doorgaans een groter datavolume gebruiken, verwacht de OESO dat consumenten sneller de 4G-technologie zullen adopteren. De adoptie van 3G duurde enkele jaren, vooral omdat mensen nog geen concrete toepassingen zagen voor het gebruik van mobiel internet.

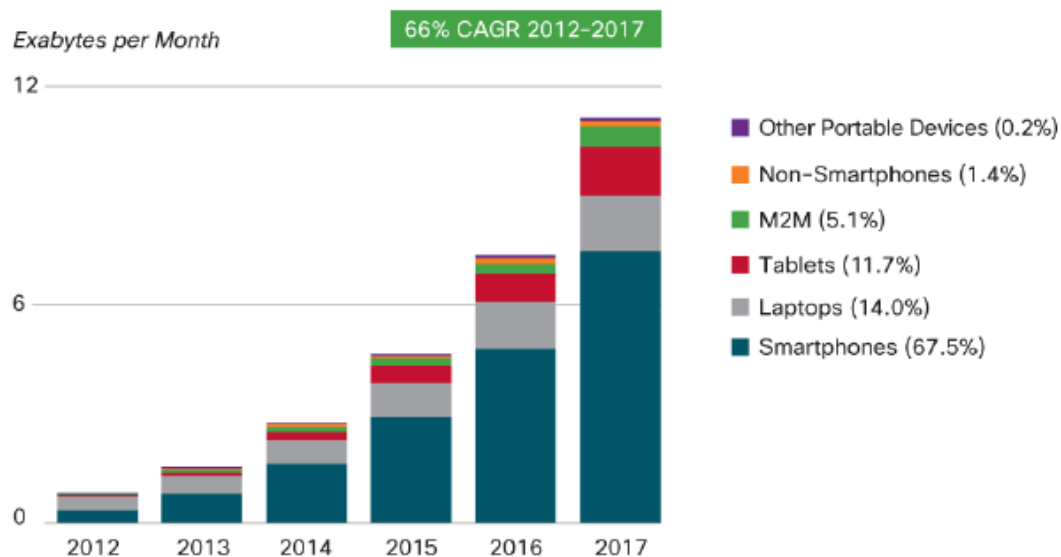
Meer lezen?

- Digital Agenda Scoreboard 2013 – Commission Staff Working Document
- OECD Communications Outlook 2013

13.5 Topic 5: Mobiel internet (datagebruik)

164. De post paid tariefplannen die werden geselecteerd voor de vergelijkingsoefening kennen grote verschillen in datavolume van land tot land. De Belgische tariefplannen voor mobiele data kennen een volumebeperking tussen de 500 MB en 5 GB. De geselecteerde tariefplannen in Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en vooral Duitsland kennen in het algemeen hogere *data caps* (gemiddeld zo'n 5 GB). Voor de consument met een lager volumeverbruik, merken we dan weer het ruimere Nederlandse aanbod op van tariefplannen met een lage *data cap*, gaande van 50 MB tot 10 GB.
165. Uit een studie van de OESO bleek dat de gemiddelde *data cap* - over een staal van geselecteerde tariefplannen voor mobiel breedband in alle OESO-landen - in 2012 8,6 GB bedroeg. De maximale datalimiet was het laagste in België en Nieuw Zeeland en bedroeg er 4 GB (Bron: OECD Communications Outlook 2013, p. 115).
166. Indien de gebruiker aan zijn datalimiet komt, moet hij ofwel bijbetalen (een bepaald bedrag per MB) ofwel wordt zijn downloadsnelheid sterk verminderd (naar bijvoorbeeld 64 Kbps), waardoor de users experience verandert.
167. Een tariefplan met een kleiner datavolume heeft niet automatisch tot gevolg dat een mobiele surfer beperkt wordt in zijn surfgedrag. Operatoren bieden immers ook Wi-fi netwerken aan. Surfen via het Wi-finetwerk is goedkoper dan mobiel internet, maar het bereik is beperkt tot een gebouw of wijk. De toegang tot een Wi-finetwerk kan privé of publiek zijn. Privé Wi-finetwerken vind je bij internetklanten thuis, *hotspots* (internet via Wi-fi toegangspunten) vind je op openbare plaatsen zoals treinstations, sportstadions, campings, luchthavens enz. Sommige operatoren hebben een uitgebreide dekking via *hotspots* (nationaal verspreid); andere operatoren hebben een beperkter aantal *hotspots* (vb. in steden). Studies stellen vast dat vandaag reeds 80% van de data die worden gebruikt op mobiele toestellen, wordt ontvangen via Wi-fiverbindingen op vaste netwerken (Bron: OECD Communications Outlook, p. 38).
168. Consultancybureau Van Dijk merkte in hun studie over breedbandprijzen op dat operatoren steeds vaker toegang tot een netwerk van *hotspots* aanbieden. Deze mogelijkheid tot mobiel internet komt als een gratis dienst bij een vast breedbandabonnement. Voorbeelden kunnen gevonden worden in België (Belgacom en Telenet), Nederland (KPN), Frankrijk (SFR en Free), het Verenigd Koninkrijk (BT) alsook in Polen en Slovenië. Bovendien geeft Belgacom ook toegang tot het mobiele 3G-netwerk bij een vast breedbandabonnement.
169. Het belang van deze Wi-fi netwerken zal blijven groeien: er wordt verwacht dat het mobiele dataverkeer in de komende jaren sterk zal blijven toenemen, omdat gebruikers van smartphones, tablets, laptops en andere mobiele toestellen steeds meer videodiensten bekijken via draadloos internet (Wi-fi netwerken + mobiel breedband over 3G of 4G). De populariteit van smartphones en tablets stimuleren de vraag naar sneller en meer mobiel internet; operatoren spelen in op deze trend door 4G-netwerken uit te rollen.

170. Cisco heeft berekend dat het gemiddelde datagebruik van smartphones gestegen is van 189 MB in 2011 tot 342 MB (per maand) in 2012. Het datagebruik van tablets steeg van 416 MB naar gemiddeld 812 MB. Cisco voorspeelt dat deze spectaculaire groei de komende jaren zal blijven aanhouden (Cisco's Visual Networking Index). De figuur hieronder illustreert dat men inschat dat smartphones in 2017 verantwoordelijk zullen zijn voor zo'n 68% van al het mobiel dataverkeer. De betere beeldkwaliteit en grotere schermen maakt videostreaming meer toegankelijk, wat proportioneel veel data nuttigt.

Figures in legend refer to traffic share in 2017.

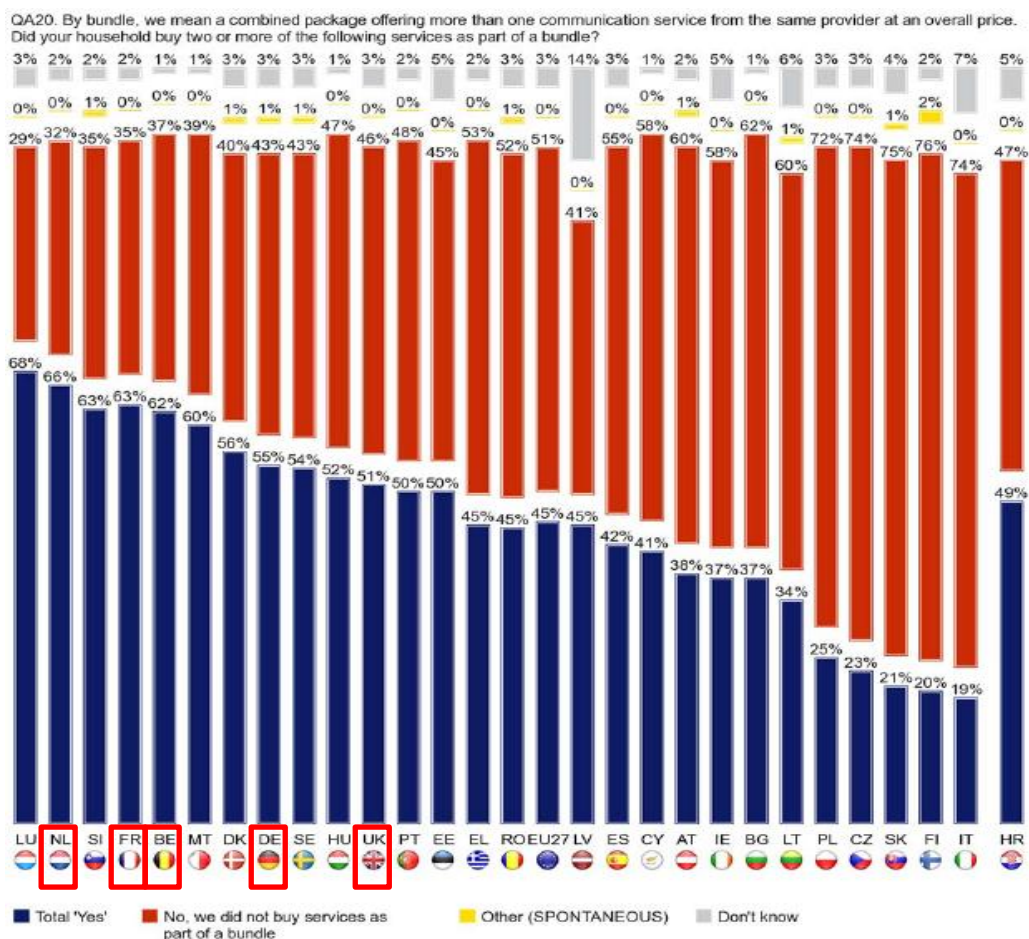
Figuur 84: Voorspelling van het totaal aantal datatrafiek op mobiele netwerken, uitgedrukt in EB per maand (Bron: Cisco, "Visual Networking Index").

Meer lezen?

- Cisco, Visual Networking Index, 2013
- OECD, Communications Outlook 2013

13.6 Topic 6: Bundelpenetratie

171. Op basis van een enquête die afgenomen werd onder 27.786 respondenten – in opdracht van de Europese Commissie – blijkt dat in Q1 2013 iets meer dan 45% van de Europese huishoudens een bundel²⁹ afneemt van verschillende elektronische communicatiediensten bij minstens één provider. Bundels worden bovendien steeds populairder. Het afnemen van bundels is het meest gebruikelijk in de EU-15 landen, waaronder de vijf landen die besproken worden in deze prijzenstudie.

Figuur 85: Neemt u of iemand binnen uw huishouden een bundel van communicatiediensten af? (Bron: Europese Commissie, 2013d, E-Communications Household Survey, p. 40).

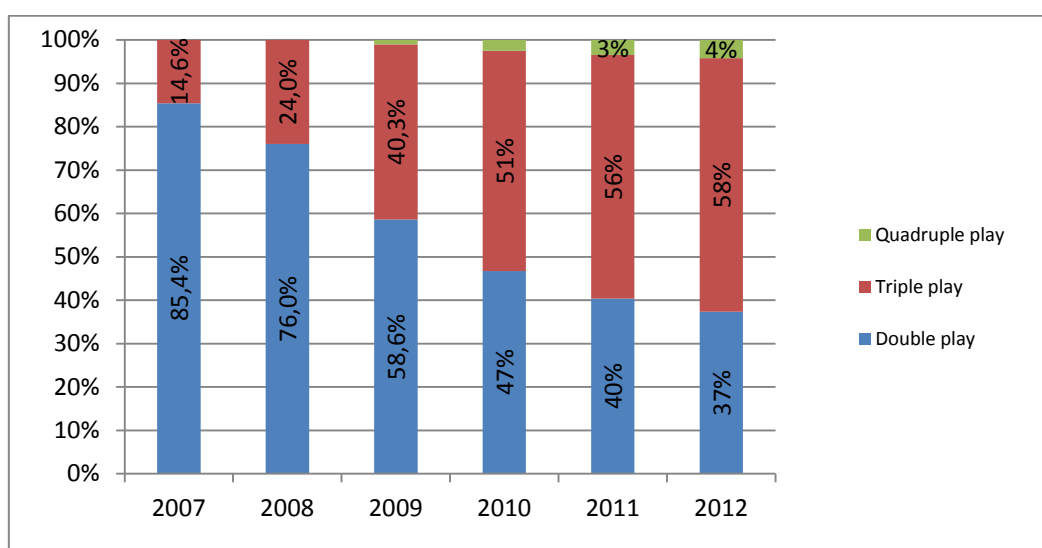
172. In België en zijn vier buurlanden ligt het aantal huishoudens dat een bundel afneemt boven het EU-28-gemiddelde: van de Belgische respondenten beschikt maar liefst 62% over een bundel.

173. Consultancybureau Van Dijk maakt – in opdracht van de Europese Commissie - jaarlijks een inventaris van de maandelijkse kosten voor breedbandoffertes in 38 landen. Zij merken op dat in bijna alle landen uit de studie de beschikbaarheid van bundels toeneemt. Bepaalde operatoren, in bijvoorbeeld Duitsland en Spanje, bieden geen

²⁹ Een bundel van elektronische communicatiediensten wordt gedefinieerd als een samenstelling van minstens twee communicatiediensten, bij dezelfde provider, tegen één globale prijs.

alleenstaande producten meer aan en leggen hun focus volledig op de verkoop van bundels. In Zweden stimuleren operatoren hun klanten om een bundel af te nemen door deze goedkoper te prijzen dan breedbandinternet in *standalone*. In het algemeen werd in de studie waargenomen dat een bundel met drie diensten duurder is dan een bundel met twee diensten, die op zijn beurt weer duurder is dan een alleenstaande aanbieding. Samengaand met de trend tot het bundelen van telecomdiensten, werd waargenomen dat in 2012 steeds meer operatoren ook mobiele diensten (telefonie en/of breedband) aanbieden in combinatie met breedbandinternet.

174. De tendens richting bundels wordt bevestigd door cijfers van het BIPT, gebaseerd op input van de operatoren: eind 2012 nam 57% van de Belgische huishoudens meerdere telecomdiensten af bij dezelfde aanbieder, tegenover 49% in 2011. Een groeiend aantal van de bundels bestaat uit triple-play. Hun aandeel in het totale aantal residentiële abonnees met een bundel bedraagt 58%.

Figuur 86: Evolutie van het aantal residentiële abonnees in België per type bundel, eind 2012 (Bron: BIPT, Situatie van de elektronische communicatiesector 2012, p. 34).

175. Telecommunicatiediensten worden het meest gecombineerd met breedbandtoegang. In België werd vaste breedbandtoegang in 2012 door maar liefst 79% van de residentiële breedbandabonnees aangekocht als onderdeel van een bundel.
176. Enerzijds biedt het bundelen van telecomproducten vaak een financieel voordeel voor de klant ten opzichte van het apart aanschaffen van de producten. Anderzijds zijn consumenten met een bundel minder geneigd om over te schakelen naar een andere provider. De consument vreest immers dat het te ingewikkeld is om alle producten op een vlotte manier over te zetten naar een nieuwe provider.

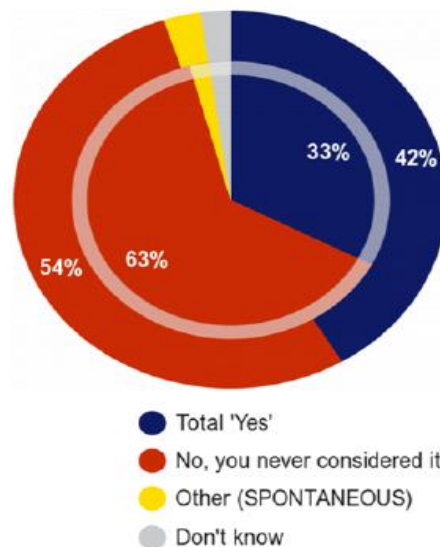
Meer lezen?

- BIPT, Situatie van de elektronische communicatiesector 2012
- Europese Commissie, EU-Household Survey, 2013

13.7 Topic 7: Veranderen van operator en vergelijken van tariefplannen

177. Uit een enquête die de Europese Commissie liet uitvoeren, bleek dat een meerderheid van de Europese huishoudens (54%) nog nooit had overwogen om van bundelprovider te veranderen. Van de Belgische respondenten gaf 59% aan nooit een overstap overwogen te hebben.

QA22. Have you or someone in your household ever considered changing your bundle provider?

Inner pie : EB76.4 Dec. 2011

Outer pie : EB79.1 Feb.-Mar. 2013

EU27

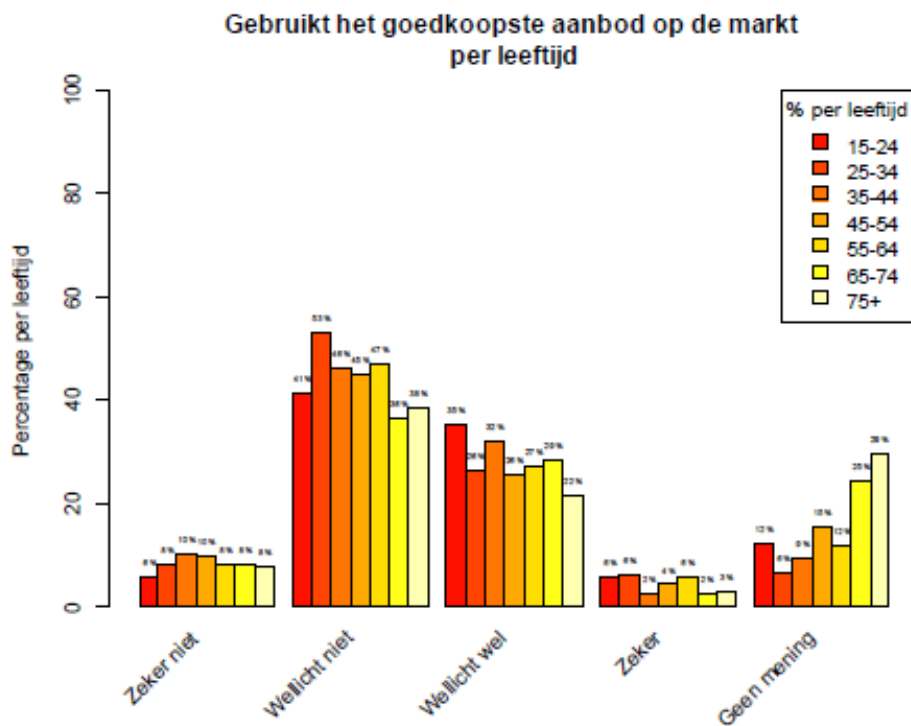
Base: All respondents with a bundle at home in EU 27 (n = 12181)

Figuur 87: Heeft u of iemand anders binnen uw huishouden ooit overwogen om van bundelprovider te veranderen? (Bron: Europese Commissie, 2013d, E-Communications Household Survey, p. 98).

178. Deze terughoudendheid naar verandering kent volgens de studie verschillende oorzaken:
- 14% van de Europese huishoudens rapporteert dat ze tevreden zijn met hun huidige provider. In België ligt dit aantal nog hoger: 22% van de Belgische respondenten gaf aan niet te willen veranderen van provider omdat ze tevreden zijn met hun huidige aanbod.
 - 7% deelt mee dat het te veel moeite kost om te veranderen van operator. Deze reden wordt het meest gegeven in Nederland (13%).
 - Andere redenen die werden genoemd door de respondenten is dat men geen evenwaardig alternatief had (6%) of dat de eigen provider een beter voorstel deed waardoor de klant uiteindelijk toch niet switchte (6%).

179. Weinig gezinnen veranderen actief van operator, concludeerde de Europese Commissie. Uit de EU-bevraging bleek dat Belgische consumenten de meest inerte³⁰ consumenten zijn in de hele EU-28. Dat wil zeggen dat zij het minste blijk geven om van operator te veranderen. Na de Belgen zijn de Tsjechen, de Fransen en de Litouwers het meest inert. Respondenten uit Zweden vertoonden de hoogste neiging om van operator te veranderen en zijn dus het minst inert.
180. Het BIPT publiceerde onlangs een studie uitgevoerd door de Universit  Catholique de Louvain (UCL) waarin de situatie van de Belgische elektronische communicatiemarkt bestudeerd werd vanuit het standpunt van de consument. Aan de basis van de studie lag een bevraging onder 1.422 respondenten, verspreid over België. De enquête werd afgenomen in maart 2013 en peilde naar tal van factoren die te maken hebben met elektronische communicatie. Uit de bevraging blijkt dat vooral economische criteria bepalend zijn voor de keuze van een nieuw tariefplan. Opvallend echter is dat een meerderheid van de respondenten (59%) het aanbod van de verschillende operatoren niet heeft vergeleken voordat ze een abonnement hebben genomen op een telecommunicatiedienst.
181. Bijna  en derde van de personen gaf aan van operator veranderd te zijn in de loop van de drie voorbije jaren. Mensen die niet van operator veranderden, waren gewoon tevreden over hun huidige operator (51%). Eén vijfde van de respondenten gaf ook aan dat het te ingewikkeld leek.
182. De consumenten vinden het vrij moeilijk om prijzen en diensten te vergelijken. Uit de bevraging bleek dat consumenten blijkbaar niet het goedkoopste aanbod op de markt gebruiken; in het algemeen zijn ze er niet zeker over.

³⁰ De respondenten selecteerden de volgende antwoorden op de vraag of ze bereid waren te veranderen van operator: 'Nee, ik heb er nog nooit over nagedacht', 'Ja, maar het is teveel moeite', 'Ja, maar ik ben tevreden met mijn huidige offerte', 'Ja, maar ik dacht dat het niet mogelijk was om te veranderen van provider'.

Figuur 88: Gebruikt u het goedkoopste aanbod op de markt, per leeftijd (Bron: BIPT, Enquête, p. 88).

183. Jongeren denken vaker dat ze niet het goedkoopste aanbod op de markt gebruiken. 65-plussers zijn dan weer niet zeker van hun antwoord.
184. Als gevolg van het inerte gedrag van de consumenten, gebruikt een groot aandeel van de klanten nog 'oude' tariefplannen³¹, die vaak duurder zijn dan de huidige gecommmercialiseerde tariefplannen. Uit cijfers van de sector, opgevraagd door het BIPT, bleek dat deze zomer nog ongeveer 42% van alle mobiele klanten over een 'oud' abonnement beschikken. Het aantal slapende klanten met een pre-paid kaart lag hoger en is zelfs meer dan de helft.

Meer lezen?

- Europese Commissie, EU-Household Survey, 2013
- BIPT, Enquête over de perceptie van de Belgische elektronische communicatiemarkt door de gebruikers, 2013

³¹ Met een 'oud' tariefplan wordt bedoeld: een tariefplan wat niet langer gecommmercialiseerd wordt door een operator.

13.8 Samenvatting van de kwalitatieve elementen

Topic 1: breedbandinternet (dekking en penetratie)

185. Eind 2012 was een basis internettoegang voor quasi alle Europese huishoudens (95%) toegankelijk. Breedbandtoegang met een downloadsnelheid van tenminste 30 Mbps is echter nog maar beschikbaar voor iets meer dan de helft van de Europese huishoudens, omdat de NGA-netwerken die dit mogelijk maken voornamelijk worden uitgerold in stedelijke gebieden.
186. Nederland en België situeren zich met een NGA beschikbaarheid van meer dan 95% in de top drie in de Europese rangschikking. In buurland Frankrijk zijn de NGA-netwerken nog maar nauwelijks uitgerold. Ook als men kijkt naar de werkelijke afname van supersnel internet, scoren België en Nederland significant beter dan het EU-gemiddelde, alsook de andere drie buurlanden.
187. De kwaliteit van het aanbod – in termen van beschikbare downloadsnelheid – verschilt dus erg per land. Ook regionale verschillen kunnen aanzienlijk zijn, ook binnen het geografische gebied dat in het kader van deze prijzenstudie is geanalyseerd.

Topic 2: Werkelijke versus geafficheerde downloadsnelheid

188. In het algemeen beschikt de consument over een lagere ‘werkelijke’ downloadsnelheid dan de maximale ‘geafficheerde’ snelheid. Hoe groot dat verschil is, hangt af van de technologie en van land tot land. Een onderzoek van de Europese Commissie wijst uit dat de gemiddelde afwijking tussen de werkelijke en de geafficheerde snelheid groter is bij FTTx (inclusief VDSL2) dan bij de kabel. Uit het onderzoek bleek bovendien dat de werkelijke snelheid van om het even welke technologie daalde met twee à drie procent tijdens de piekuren.

Topic 3: Internetsnelheid en toepassingen

189. Breedbandverbindingen worden steeds sneller, maar consumenten blijken weinig geïnformeerd te zijn over welke downloadsnelheid past bij hun noden.

Topic 4: Mobiel breedband (dekking en penetratie)

190. Ondanks de algemene dekking van het 3G-netwerk in België, is de penetratiegraad voor mobiel internet opvallend laag in vergelijking met de rest van Europa.

Topic 5: Mobiel breedband (datagebruik)

191. Naast het mobiel internet via 3G- of 4Gnetwerken, bieden operatoren steeds vaker Wi-fi netwerken ofwel *hotspots* aan. Studies stellen vast dat vandaag reeds 80% van de data die worden gebruikt op mobiele toestellen, wordt ontvangen via Wi-fiverbindingen op vaste netwerken. Het belang van deze Wi-fi netwerken zal blijven groeien: er wordt verwacht dat het mobiele dataverkeer in de komende jaren sterk zal blijven toenemen, omdat

gebruikers van smartphones, tablets, laptops en andere mobiele toestellen steeds meer videodiensten bekijken via draadloos internet.

Topic 6: Bundelpenetratie

192. Het afnemen van verschillende elektronische communicatiediensten bij minstens één provider (bundels) wordt steeds populairder. Volgens eigen data nam eind 2012 57% van de Belgische huishoudens meerdere telecomdiensten af bij dezelfde aanbieder, tegenover 49% een jaar eerder. Enerzijds biedt het bundelen van telecomproducten vaak een financieel voordeel voor de klant ten opzichte van het apart aanschaffen van de producten. Anderzijds zijn consumenten met een bundel minder geneigd om over te schakelen naar een andere provider. De consument vreest immers dat het te ingewikkeld is om alle producten op een vlotte manier over te zetten naar een nieuwe provider.

Topic 7: Veranderen van operator en vergelijken van tariefplannen

193. Belgische huishoudens zijn het minst geneigd om van operator te veranderen, in vergelijking met andere Europese huishoudens. De belangrijkste reden waarom Belgische consumenten niet veranderen van provider is omdat ze tevreden zijn met hun huidige aanbod (51%). De consumenten vinden het vrij moeilijk om prijzen en diensten te vergelijken. Uit de bevraging bleek dat consumenten er blijkbaar niet zeker van zijn of zij het goedkoopste aanbod op de markt gebruiken.

BIJLAGE A LITERATUURSTUDIE

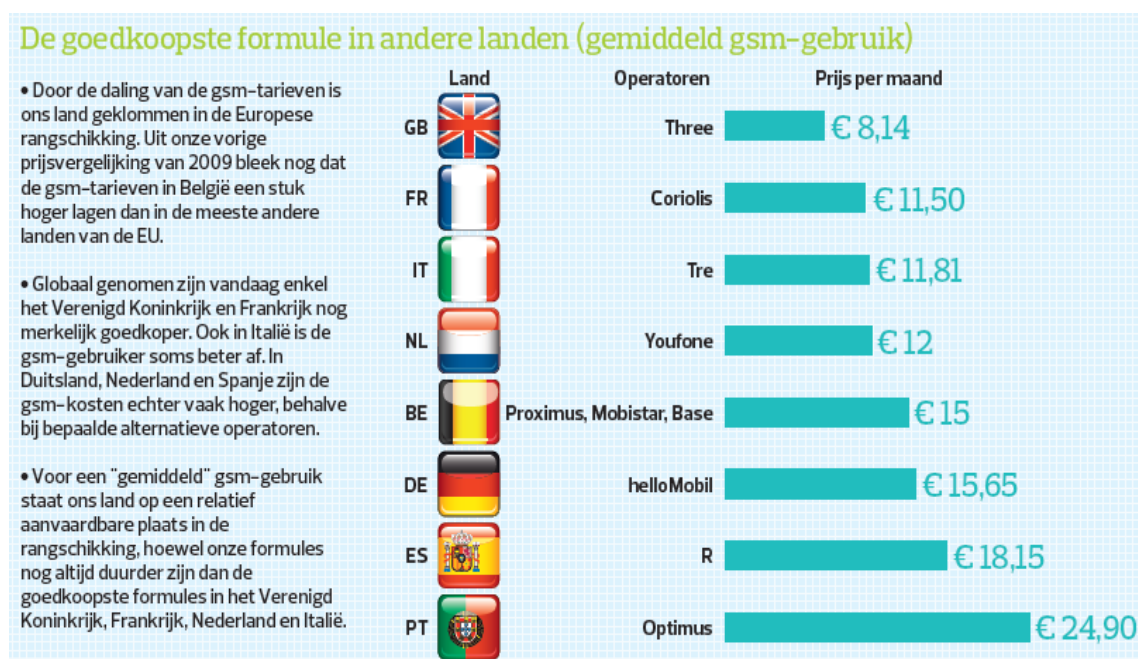
A.1 DOELSTELLING

194. In dit luik worden enkele andere prijzenstudies besproken. Naast gerenomeerde studies van de Europese Commissie en de OESO voeren ook bepaalde consultancybureau's op regelmatige basis *benchmarks* uit die peilen naar het prijsniveau voor telecomproducten in een staal van landen. Ook kranten en tijdschriften zoals bijvoorbeeld Test-Aankoop maken analyses van de prijzen.
195. Hoewel de beschikbare prijzenstudies grosso modo dezelfde methodologie hanteren om telecomprijzen met elkaar te vergelijken, verschillen alle studies van elkaar in hun opzet. Dit heeft tot gevolg dat resultaten uit studies afwijkend kunnen zijn ten opzichte van elkaar. Er zijn meerdere elementen die een impact hebben op het meten en vergelijken van het prijsniveau van telecomproducten – en bijgevolg een verschillende rangschikking van de resultaten opleveren:
- de tijdsperiode waarin de tarieven verzameld zijn;
 - het staal van geselecteerde operatoren;
 - het staal van geselecteerde tariefplannen;
 - het gebruikersprofiel dat gehanteerd wordt om de tariefplannen te vergelijken;
 - de (eenmalige en/of weerkerende) kosten die mee in rekening worden genomen.
196. Hoewel elke studie op zich een bepaalde tendens weergeeft, is het onmogelijk om een allesomvattend en oncontesteerbaar beeld te schetsen van het prijsniveau over landen heen. Het is dus belangrijk de resultaten met enige voorzichtigheid te interpreteren. Omdat een absolute vergelijkingsbasis afwezig is, kan een prijzenstudie slechts een algemeen beeld schetsen van het verschil in prijzen tussen landen.
197. Deze bijlage heeft tot doel om enkele recente studies toe te lichten die betrekking hebben op het prijsniveau van de telecomproducten in België ten opzichte van andere EU-landen.

A.2 OVERZICHT VAN DE PRIJZEN OP BASIS VAN VERSCHILLENDE STUDIES

A.2.1 Mobiele telefonie

198. In de vorige internationale prijzenstudie werd aangehaald dat de tarieven voor mobiel bellen sinds het najaar van 2012 significant gedaald zijn. Ook Test-Aankoop komt tot deze conclusie: sinds hun vorige tariefvergelijking is er een prijsdaling merkbaar. Bovendien is de kloof tussen de tarieven voor mobiele telefonie in België en zijn buurlanden kleiner geworden in vergelijking met hun studie uit 2009, aldus Test-Aankoop. Opvallend is dat in België de drie grootste netwerkoperatoren (Proximus, Mobistar en Base) voor verschillende profielen het goedkoopste zijn terwijl in het buitenland de kleinere (virtuele) operatoren de prijsbrekers zijn.
199. Test-Aankoop stelt dat het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Italië nog opmerkelijk goedkoper zijn. In Duitsland, Nederland en Spanje ligt het prijsniveau hoger, behalve bij bepaalde alternatieve operatoren (MVNOs). Voor een bundel met twee uur bellen, 150 SMS-en en 500 MB data is enkel Duitsland duurder dan België (tarieven tussen 1 april en 1 mei 2013).

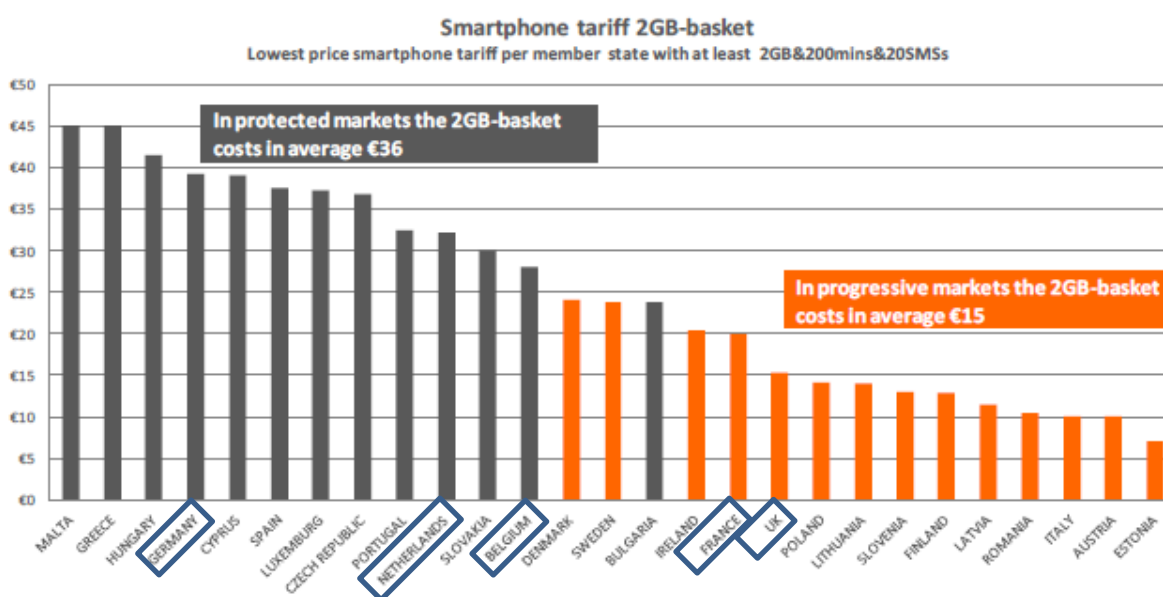

Figuur A.1: Het goedkoopste tariefplan voor ± 120 minuten bellen, 150 SMS-en en 500 MB data (Bron: Test-Aankoop, 2013).

200. Een studie van consultancybureau Rewheel maakt duidelijk dat het gemiddeld prijsniveau voor mobiele telefonie in Europa enorm kan verschillen van land tot land, meer specifiek voor smartphonegebruik³². Volgens hun studie betaalt men in landen als Finland en Denemarken tot veertien keer minder voor 1GB mobiele data dan in Nederland, wat het duurste land is binnen de EU-27 voor het gebruik van mobiele data.

³² Bellen en SMS-en, inclusief het verbruiken van mobiele data. De tarieven uit de studie werden opgezocht tussen de periode van 27/03/13 en 21/05/13.

201. Rewheel toont bovendien aan dat de prijzen van kleine telecomoperatoren die slechts in één of twee landen actief zijn tot tien keer lager zijn dan de tariefplannen van grote internationale operatoren als Vodafone, France Télécom, Telefónica, Deutsche Telekom of KPN (de zogenaamde 'E5'), inclusief hun dochterbedrijven. Landen waarin enkel E5-operatoren aanwezig zijn, naast de oude monopolist, omschrijft Rewheel als *protected markets*. Landen waarin onafhankelijke *challengers* aanwezig zijn, worden omschreven als *progressive markets*.
202. In onderstaande figuur zien we een gebruikersprofiel waarin minstens 200 belminuten, 20 SMS-en en 2GB mobiele data vervat zitten. Meteen valt op dat de prijs voor deze belbundel varieert van €7 in Estland tot €45 in Malta en Griekenland. In België zou men voor deze belbundel ongeveer €28 betalen. Dat is minder als Nederland en Duitsland. Het prijsniveau voor deze bundel ligt lager in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, wat Rewheel omschrijft als 'progressieve' landen omdat hier mobiele netwerkoperatoren aanwezig zijn die geen dochteronderneming zijn van de E5. Indien men enkel kijkt naar de rangschikking van België tussen zijn vier buurlanden, wordt dezelfde tendens geschetst als de eigen bevindingen van het BIPT in hoofdstuk 4: Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn goedkoper voor mobiel bellen; Nederland en Duitsland zijn duurder.

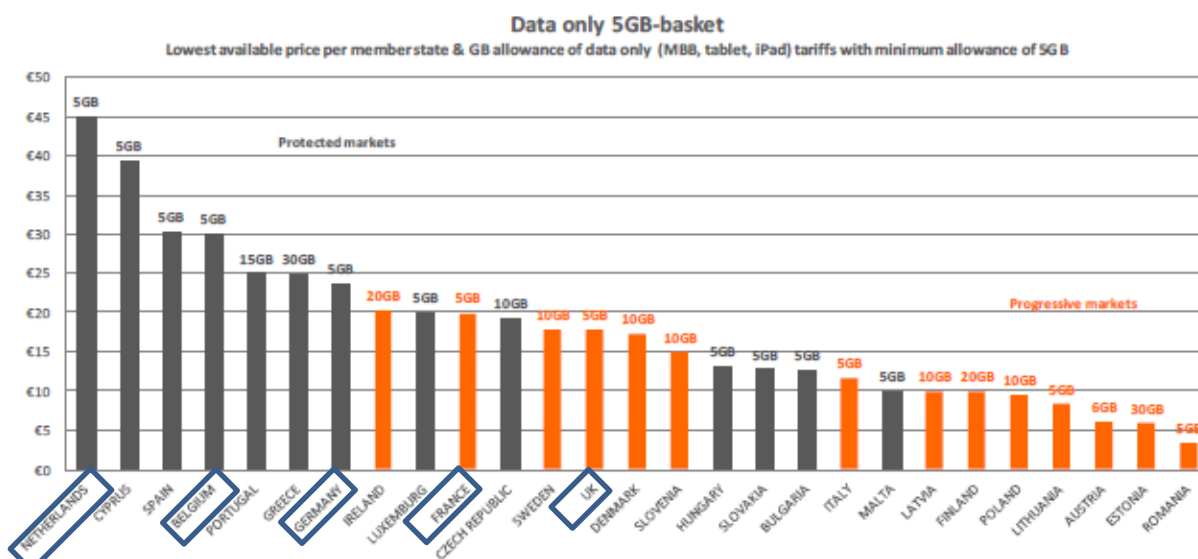
Figuur A.2: Gebruikersprofiel met minstens 200 minuten bellen, 20 SMS en 2 GB data (Bron: Rewheel, 2013).

Meer prijzenstudies over mobiel bellen?

- OECD - OECD Communications Outlook 2013
- Rewheel - EU27 mobile data cost competitiveness report - May 2013
- Test-Aankoop - GSM-tarieven : betaal minder ! (2013)

A.2.2 Mobiel internet voor tabletgebruikers

203. Indien men kijkt naar de tarieven voor mobiele data 'standalone' voor tablet- of pcgebruikers merkt men dezelfde trend: Nederland, België en Duitsland zijn opmerkelijk duurder voor mobiel surfen dan Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In de volgende figuur werd het goedkoopste tariefplan per land geselecteerd dat een verbruik van minimum 5GB toelaat.

Figuur A.3: Het goedkoopste tariefplan met minstens 5 GB mobiele data (Bron: Rewheel).

Meer prijzenstudies over mobiel internet voor tabletgebruikers?

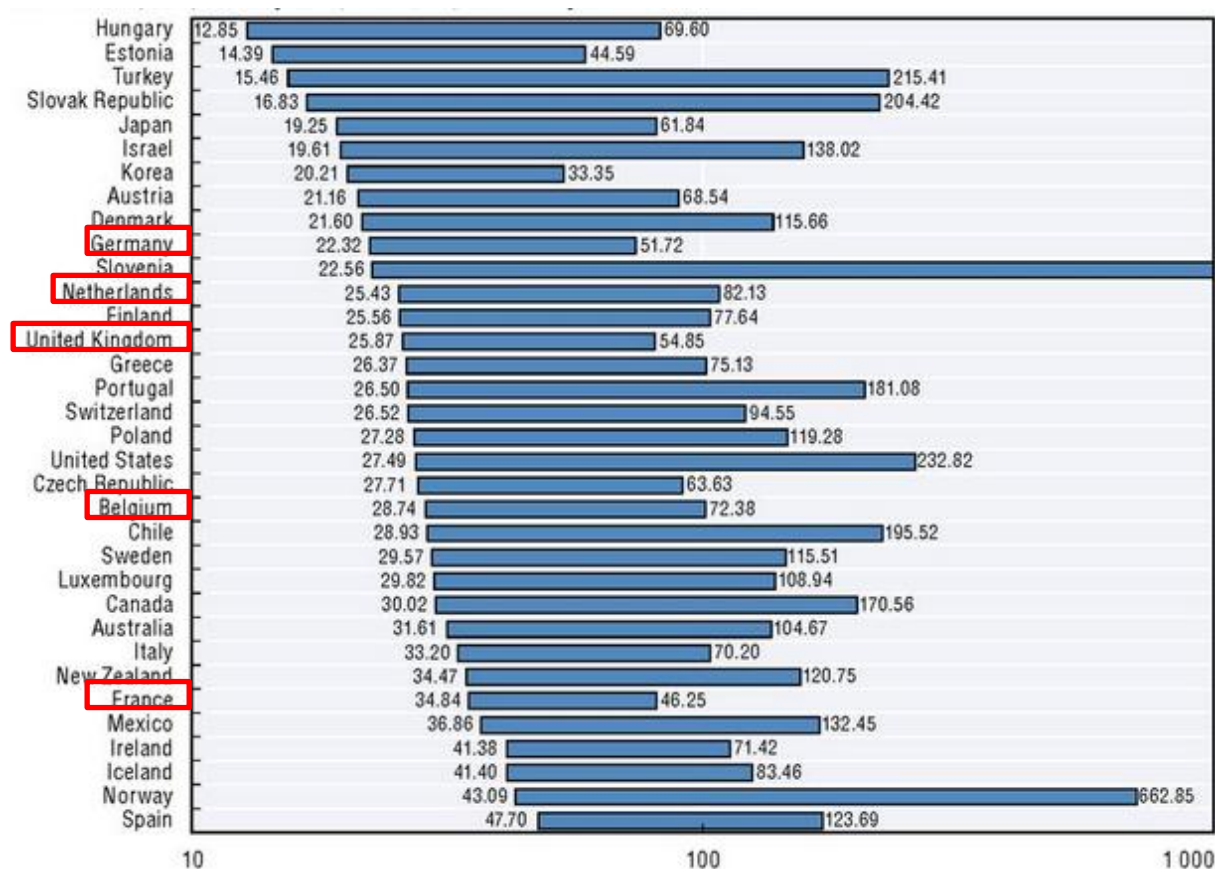
→ OECD – OECD Communications Outlook 2013

→ Rewheel - EU27 mobile data cost competitiveness report – May 2013

A.2.3 Breedbandinternet en bundels

Breedbandinternet (stand alone)

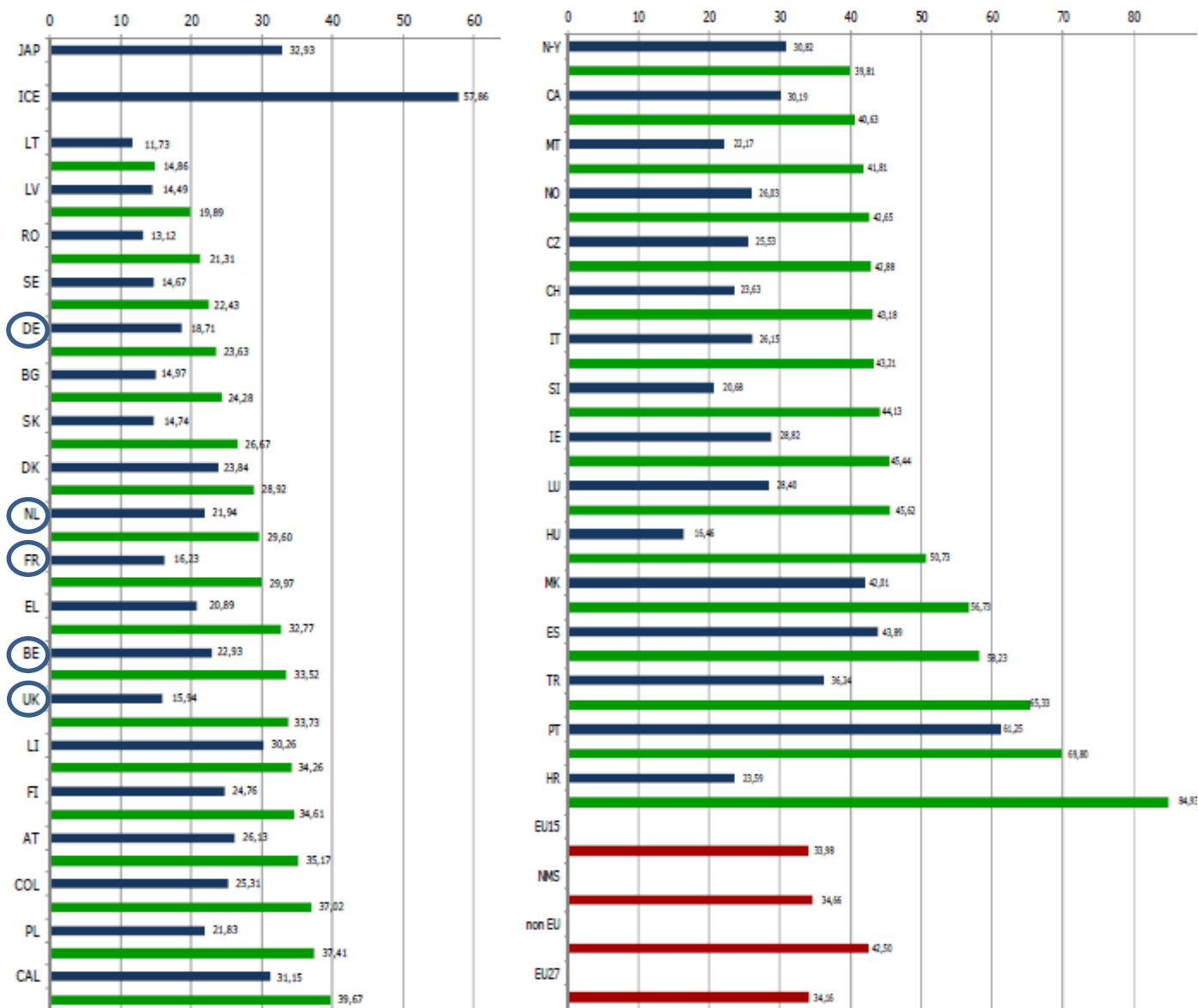
204. Onderstaande figuur geeft een beeld van de waargenomen minimum- en maximumprijzen voor een breedbandabonnement in alle OESO-landen, uitgedrukt in USD PPP. De prijs voor een breedbandabonnement in België varieert volgens deze data tussen de \$29 en \$72. Men constateert dat de minimumprijs in de andere buurlanden (behalve Frankrijk) lager ligt, hoewel het verschil niet groot is.
205. De *spread* tussen de minimum- en maximumprijzen varieert erg van land tot land. Deze figuur illustreert bijgevolg dat de consument moet kiezen uit een variëteit van aanbiedingen - al dan niet van verschillende operatoren - met verschillende prijzen.

Figuur A.4: Minimum- en maximumprijs per land voor breedbandinternet in USD PPP, september 2012 (Bron: OECD, Communications Outlook 2013, p. 217).

206. Bovenstaande figuur maakt abstractie van de downloadsnelheid die breedbandaanbiedingen kennen in een land. Zoals beschreven in topic 2, verschilt dit enorm van land tot land. Daarom is het logisch om prijsvergelijkingen te doen op basis van de beschikbare snelheid van het abonnement.
207. Consultancybureau Van Dijk maakt – in opdracht van de Europese Commissie - jaarlijks een inventaris van de maandelijkse kosten voor breedbandoffertes in 38 landen. Onderstaande figuur geeft een overzicht van van het goedkoopste tariefplan (blauwe balk) en de waargenomen mediaanprijs (groene balk) per land voor breedbandinternet met een snelheid tussen 12 Mbps en 30 Mbps (tarieven van februari 2012). Hoewel de

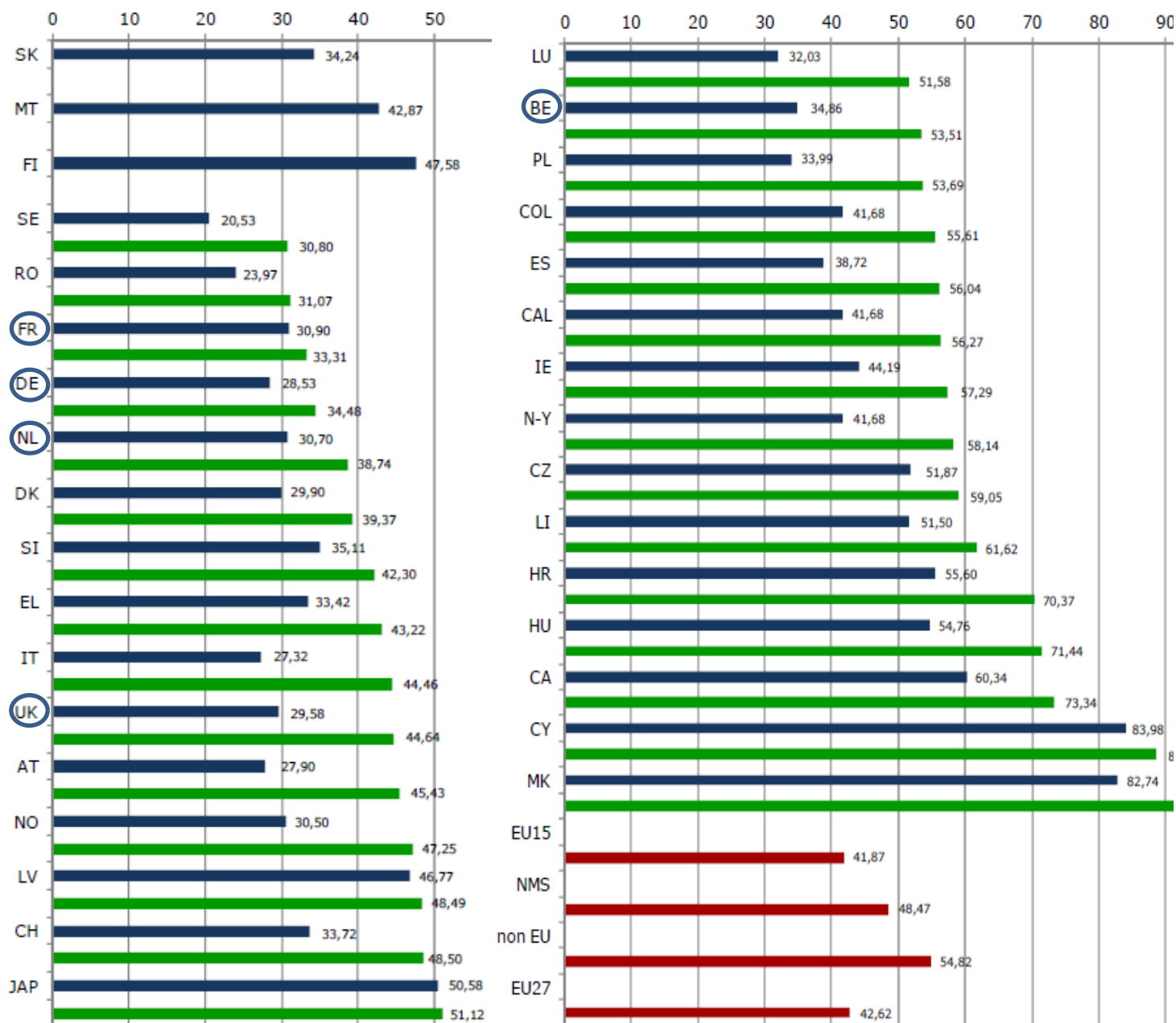
goedkoopste breedbandofferte voor deze categorie te vinden is in buurland Verenigd Koninkrijk, bedraagt de mediaan van alle beschikbare offertes in het Verenigd Koninkrijk het dubbele. Dit illustreert dat er waarschijnlijk een prijsbreker aanwezig is op de markt in het Verenigd Koninkrijk, terwijl het meredeel van de aanbiedingen duurder geprijsd zijn. Op basis van een rangschikking op de mediaanprijs kan men concluderen dat voor deze categorie enkel het Verenigd Koninkrijk duurder is als buurland dan België. Dit illustreert dat er goedkope aanbiedingen bestaan, maar de mediaanprijs in België is gelijk aan de mediaanwaarde die is waargenomen voor de EU-15 landen.

Figuur A.5: Overzicht van het goedkoopste tariefplan (blauwe balk) en de mediaanprijs (groene balk) per land voor breedbandinternet met een snelheid tussen 12 Mbps en 30 Mbps. Totale kost per maand in €/PPP, incl. BTW (Bron: Van Dijk, 2012).

Dual-play (Breedbandinternet + digitale televisie)

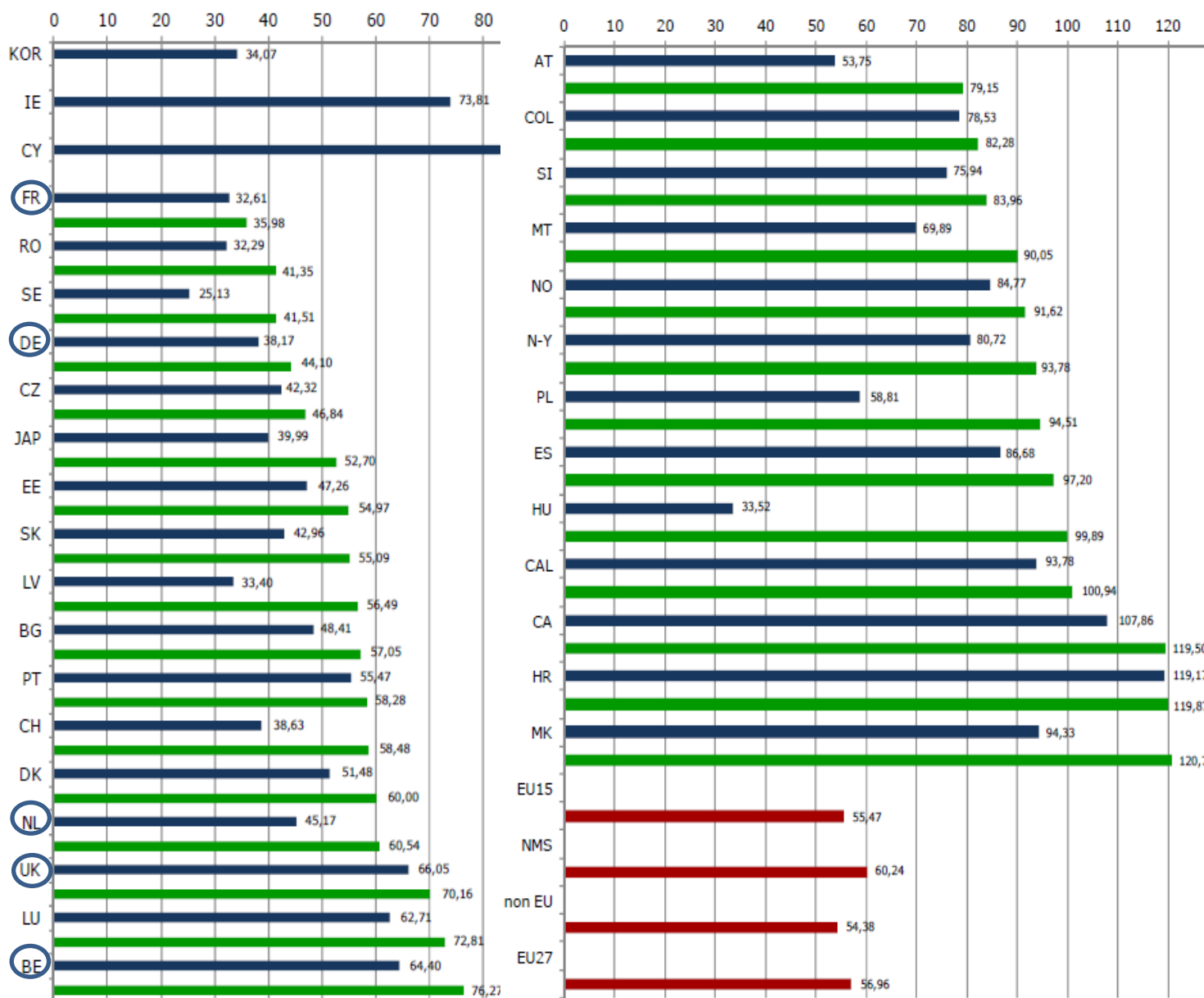
208. Onderstaande figuur vergelijkt de maandelijkse kost voor de aanbiedingen met digitale televisie en breedbandinternet (12Mbps tot 30 Mbps). De mediaanprijs voor de aanbiedingen in België bedraagt €53,51, wat een stuk hoger is als in onze buurlanden. Indien men de goedkoopst waargenomen prijs vergelijkt met de buurlanden, is het verschil minder groot: voor Duitsland werd €28,53 genoteerd, voor België €34,86. Het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Frankrijk liggen qua prijs tussen de twee.

Figuur A.6: Overzicht van het goedkoopste tariefplan (blauwe balk) en de mediaanprijs (groene balk) per land voor een bundel met digitale televisie en breedbandinternet met een snelheid tussen 12 Mbps en 30 Mbps. Totale kost per maand in €/PPP, incl. BTW (Bron: Van Dijk, 2012).

Triple-play (Breedbandinternet + digitale televisie + vaste telefonie)

209. Onderstaande figuur vergelijkt de maandelijkse kost voor de aanbiedingen in een bundel met vaste telefonie, digitale televisie en breedbandinternet (minimaal 30 Mbps). België is een stuk duurder dan zijn buurlanden (vooral Frankrijk en Duitsland) en dit zowel voor de mediaanprijs als het goedkoopst waargenomen tariefplan voor deze bundel. De mediaanwaarde voor een triple-play in de EU15 ligt ruim €20 lager dan de mediaanprijs in België.

Figuur A.7: Overzicht van het goedkoopste tariefplan (blauwe balk) en de mediaanprijs (groene balk) per land voor een bundel met vaste telefonie, digitale televisie en breedbandinternet met een snelheid hoger dan 30 Mbps. Totale kost per maand in €/PPP, incl. BTW (Bron: Van Dijk, 2012).

Meer prijzenstudies over breedbandinternet en bundels?

- OECD – OECD Communications Outlook 2013
- Van Dijk - Broadband Internet Access Cost, 2012

BIJLAGE B AFKORTINGEN

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
EC	European Commission
EDGE	Enhanced Data Rates for GSM Evolution
EUR	Euro
FTTx	Fibre to the home/building/cabinet
GB	Gigabyte
HSPA	High Speed Packed Access
Kbit	Kilobyte (uitgedrukt per seconde)
LTE	Long Term Evolution
MB	Megabyte
Mbps	Megabite (uitgedrukt per seconde)
MVNO	Mobile Virtual Network Operator
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PPP	Purchasing Power Parity (= koopkrachtpariteit)
SMS	Short Message Service
USD	US dollar
VAT	Value Added Tax (= BTW)
VDSL	Very-high-bit-rate digital subscriber line

BIJLAGE C GLOSSARIUM

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line)

Variant van de xDSL-technologie, die gebruikmaakt van de hoge en niet-hoorbare frequentiegebieden om de gelijktijdige transmissie van spraak en gegevens mogelijk te maken (zie xDSL).

Bandbreedte

Geeft het transmissievermogen aan van een transmissieverbinding en bepaalt de hoeveelheid informatie (in bits/s) die tegelijkertijd kan worden verzonden.

Basket

Een *basket* ofwel 'korf' categoriseert verschillende gebruikersprofielen (laag, medium, hoog). Deze profielen zijn opgesteld op basis van een gemiddeld verbruik van telecommunicatiediensten, opgevraagd bij de sector. Elke *basket* definieert één specifiek consumptiepatroon, zij het in de vaste telefonie, mobiele telefonie of internet. Vervolgens kan men de prijs voor dit consumptiepatroon berekenen.

Breedband

Geheel van technologieën die gebruikmaken van de telefoonkabel of van de coaxkabel voor snelle datatransmissie.

Bundel

Een bundel van elektronische communicatiediensten wordt gedefinieerd als een samenstelling van minstens twee communicatiediensten, bij dezelfde provider, tegen één globale prijs.

Dekkingsgraad

Percentage van het grondgebied, de huishoudens, e.d. dat bereikt wordt door een bepaald netwerk.

DOCSIS

Familie technologieën die transmissie van telecommunicatiesignalen mogelijk maken op coaxkabels door gebruik te maken van signalen op zeer hoge frequenties. DOCSIS 3.0 is de nieuwste technologie.

FTTx

De term FTTx overkoepelt onder andere FTTH (Fibre to the Home: glasvezel wordt aangelegd tot in de huiskamer), FTTB (Fibre to the Building: glasvezel wordt aangelegd tot aan de kelder van het gebouw, de *last mile* tussen de kelder en de eindgebruiker gebeurt nog door de reeds aanwezige binnenbekabeling) en FTTC (Fibre to the Cabinet: glasvezel wordt aangelegd tot aan de straatcabine en de *last mile* gebeurt tussen de straatcabine en de eindgebruiker nog door de reeds aanwezige koper- of coaxkabel).

HSPA

Een protocol voor mobiele telefonie, een dataoverdrachtsysteem waarmee 3G overgebracht kan worden.

Koopkrachtpariteit (PPP)

Wisselkoers die gecorrigeerd is wat betreft het verschil in prijsniveau tussen twee landen. Het is een manier om de koopkracht van twee landen te vergelijken.

LTE

Een protocol voor mobiele telefonie, een dataoverdrachtsysteem waarmee 4G overgebracht kan worden. Het is de opvolger van HSPA.

NGA (Next Generation Access)

Het huidige toegangsnetwerk waarbij er een koperkabel loopt tussen de eindgebruiker en de centrale (LEX of LDC) zal de komende jaren geheel of gedeeltelijk vervangen worden door glasvezel.

Overboekingsfactor

De overboekingsfactor is een maatstaf voor de maximale vraag naar bandbreedte. Hoe hoger de overboekingsfactor, hoe meer gebruikers op het zelfde moment gebruik maken van een internetconnectie, waardoor de downloadsnelheid per gebruiker daalt.

Penetratiegraad

Het aantal personen of huishoudens dat daadwerkelijk een dienst afneemt (verschilt van dekkingsgraad dat bereik aangeeft, want dat betreft ook niet-klanten).

Retail

Detailverkoop, ongeacht of het gaat om verkoop aan particuliere klanten of aan ondernemingen.

Take-up

Initiële penetratiegraad.

VDSL (Very High Rate DSL)

Transmissietechniek met zeer hoge doorvoercapaciteit, maar met een korter bereik dan ADSL (zie xDSL).

xDSL (Digital Subscriber Line)

Familie technologieën die snelle transmissie mogelijk maken op een of meer koperparen door gebruik te maken van signalen op zeer hoge frequenties. De term xDSL overkoepelt ADSL, SDSL en VDSL. Bij elk van die subgroepen horen een specifiek gebruik en bijzondere karakteristieken.

BIJLAGE D BRONNEN

BIPT (2012), “Besluit van de Raad van het BIPT van 4 december 2012 betreffende de communicatie van de vaste breedbandverbinding”;

http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/besluit-van-de-raad-van-het-bipt-van-4-december-2012-betreffende-de-communicatie-van-de-snelheid-van-de-vaste-breedbandverbinding?sid=%2FIBPT-CMS%2FIBPT-documents-AvecDoc%2F%7C20851-nl-document_page

BIPT (2013), “Enquête over de perceptie van de Belgische elektronische communicatiemarkt door de gebruikers”; <http://www.bipt.be/nl/operatoren/telecom/bescherming-van-de-consumenten/enquete-over-de-perceptie-van-de-belgische-elektronische-communicatie-markt-door-de-gebruikers>

BIPT (2013), “Situatie van de elektronische communicatiesector 2012”;

<http://www.bipt.be/public/files/nl/20986/Situatie+van+de+elektronische+communicatiesector+2012.pdf>

Cisco (2013), “Cisco Visual Networking Index: Global Mobile Data Traffic Forecast Update, 2012–2017”;

http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-520862.pdf.

Cullen International research data;

<http://www.cullen-international.com/>

Europese Commissie (2012a), “Digital Agenda Scoreboard 2012”;

https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/KKAH12001ENN-PDFWEB_1.pdf

Europese Commissie (2013b), “Broadband lines in the EU: situation at 1 July 2012”, Communications Committee;

<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/report-broadband-lines-eu-1st-july-2012>

Europese Commissie (2013c), “Digital Agenda Scoreboard 2013 – Commission Staff Working Document”;

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/DAE%20SCOREBOARD%202013%20-%20SWD%202013%20217%20FINAL.pdf>

Europese Commissie (2013d), “E-Communications Household Survey”, augustus 2013;

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/special-eurobarometer-396-e-communications-household-survey>

Europese Commissie (2013e), “Impact Assessment - Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down measures concerning the European single market for electronic communications”;

http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=2736

Europese Commissie (2013f), "Quality of Services in the EU, March 2012";
<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/quality-broadband-services-eu-march-2012>

Europees Parlement (2013), "Entertainment x.0 to Boost Broadband Deployment";
<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201310/20131017ATT72946/20131017ATT72946EN.pdf>

OECD (2013), "OECD Communications Outlook";
<http://www.oecd.org/sti/broadband/communications-outlook.htm>

OECD (2013b), "Mobile Handset Acquisition Models", OECD Digital Economy Papers, No. 224;
http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826

Rewheel (2013), "EU27 mobile data cost competitiveness report – May 2013";
http://www.rewheel.fi/insights_15.php

Test-Aankoop (2013), "GSM-tarieven : betaal minder !", No. 577, pag. 15-18;
<http://www.test-aankoop.be/>

Van Dijk (2012), "Broadband Internet Access Cost (BIAC)";
<https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/BIAC-2012-Final%20report.pdf>